	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_01

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Anatomia
2. Punkty ECTS	4
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	Polski
5. Rok studiów	I rok, semestr I i II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr n. med. SYBILLA BRZOZOWSKA-MAŃKOWSKA Lek. ANDŻELIKA WARCHOLAK-GRZESZEWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (20);	**W**: (15); **Ćw.**: (20);
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (20);	**W**: (15); **Ćw.**: (20);
Liczba godzin ogółem	70	70

C - Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu budowy człowieka na poziomie szkoły średniej

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Student powinien uzyskać wiedzę dotyczącą budowy i funkcji poszczególnych układów człowieka
CW2	Student powinien uzyskać szczegółową wiedzę dotyczącą topografii najważniejszych narządów, naczyń i nerwów organizmu ludzkiego
Umiejętności	
CU1	Student powinien w zadowalający sposób posługiwać się mianownictwem anatomicznym
CU2	Student powinien zrozumieć i potrafić wykorzystać zdobytą wiedzą w praktyce klinicznej

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)	A.W1
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Posługuje się mianownictwem anatomicznym	A.W1, A.U1
EPU2	Posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego	A.W1, A.U1

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Rys historyczny, pojęcie anatomii i jej rodzaje, nazewnictwo anatomiczne	2	2

W2	Budowa i funkcja układu szkieletowego	4	4
W3	Budowa i funkcja układu krążenia	5	5
W4	Budowa i funkcja ośrodkowego układu nerwowego	4	4
W5	Budowa i funkcja obwodowego układu nerwowego	6	6
W6	Budowa i funkcja układu pokarmowego	4	4
W7	Budowa i funkcja narządów zmysłu	5	5
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Budowa powłoki wspólnej, praktyczne omówienie szkieletu człowieka	4	4
C2	Topografia mięśni	8	8
C3	Budowa i topografia naczyń tętniczych, żylnych i chłonnych	6	6
C4	Budowa i topografia narządów układu oddechowego	5	5
C5	Budowa i topografia narządów układu moczowo-płciowego	5	5
C6	Budowa i topografia nerwów czaszkowych i rdzeniowych	8	8
C7	Praktyczne wykorzystanie mianownictwa anatomicznego	4	4
	Razem liczba godzin ćwiczeń	40	40

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat,	materiały źródłowe, projektor,

	metoda przypadku, wypowiedzi ustne	środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		x	x					
EPU1			x	x				
EPU2			x	x				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1. Woźniak W.: Anatomia człowieka, rok wydania 2003, wydawnictwo: Urban & Partner 2. Paulsen F, Waschke J, red. wyd. pol. Woźniak W, red. wyd. pol. Jędrzejewski KS , 2012r., "Atlas anatomii człowieka Sobotta", wyd. Elsevier Urban & Partner, t.Tom 1-3
Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Drake R, Vogl AW, Mitchel AWM, 2010r., "Gray Anatomia. Podręcznik dla studentów.", wyd. Elsevier Urban & Partner, t.Tom 1-3,

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 40	30 / 40
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	90	90

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_02

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Fizjologia
2. Punkty ECTS	4
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	Polski
5. Rok studiów	I rok, semestr I i II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr hab. n. med. HANNA KRAUSS Dr n. med. EDYTA WOLNY-ROKICA Lek. RENATA WRÓBEL-RADECKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (20);	**W**: (15); **Ćw.**: (20);
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (20);	**W**: (15); **Ćw.**: (20);
Liczba godzin ogółem	70	70

C - Wymagania wstępne

anatomia, biochemia, histologia Ogólne wiadomości z liceum ogólnokształcącego dotyczące anatomii, histologii i fizjologii organizmu ludzkiego. Podstawowe wiadomości z zakresu chemii i biochemii z liceum ogólnokształcącego

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	student zna podstawowe funkcje organizmu oraz procesów regulujących przebieg czynności życiowych u człowieka, a szczególnie zachowania homeostazy
CW2	student zna procesy metaboliczne na poziomie komórkowym, narządowym i ustrojowym
CW3	student zna zasady funkcjonowania narządów organizmu
CW4	student zna wzajemne oddziaływanie pomiędzy narządami organizmu
CW5	student zna różnice funkcjonowania narządów i całego organizmu w różnych okresach życia
CW6	student rozumie powiązania fizjologii z dyscyplinami klinicznymi
CW7	student rozumie powiązania fizjologii z dyscyplinami klinicznymi

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	omawia budowę czynnościową (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna);	A.W1
EPW2	rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz elektrofizjologicznych	A.W2,
EPW3	Zna zasady funkcjonowania poszczególnych układów i narządów organizmu; typy sprzężeń zwrotnych	A.W4, A.W5
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	charakteryzuje specyfikę i znaczenie oraz zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju;	A.W3

EPU2	łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych	A.U2.

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	**Homeostaza**. Typy sprzężeń zwrotnych., izotonia, izojonia, izoosmia, izohydra, Funkcja poszczególnych narządów w zachowaniu homeostazy; Rola układu nerwowego w regulacji czynności organizmu	3	3
W2	**Fizjologia nerki**; Filtracja kłębuszkowa; czynność nefronu; klirens nerkowy; regulacja gospodarki kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej; Homeostaza potasu	4	4
W3	**Fizjologia układu krążenia.** Podział anatomiczny i czynnościowy; Cykl pracy serca; układ bodźcoprzewodzący serca; Regulacja nerwowa układu krążenia; Ciśnienie krwi;Regulacja krążenia krwi; obrzęki	4	4
W4	**Fizjologia układu oddechowego**; Funkcje układu oddechowego; Mięsnie oddechowe; Opory oddechowe; Wentylacja płuc; Podatność płuc; Wymiana gazowa w płucach; regulacja oddychania	4	4
W5	**Fizjologia krwi**: Elementy morfotyczne krwi; Funkcja erytrocytów; Grupy krwi; konflikt serologiczny; Białe krwinki; Układ odpornościowy; Płytki krwi	4	4
W6	**Fizjologia układu endokrynnego**: Rodzaj hormonów; działanie hormonów; Regulacja wydzielania hormonów; Hormony przydadkowe; Hormony tarczycy; Hormony regulujące glikemię; Hormony kory nadnerczy; Regulacja gospodarki wapniowo-fosforanowej	4	4
W7	**Fizjologia przewodu pokarmowego;** Czynność motoryczna i wydzielnicza przewodu pokarmowego; Wątroba; Trzustka; Trawienie węglowodanów; białek k i tłuszczów	4	4
W8	**Fizjologia starzenia;** Mechanizmy starzenia; Zmiany w funkcji narządów w wyniku starzenia	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	**Fizjologia układu nerwowego** • Budowa układu nerwowego • Wywoływanie najprostszych odruchów bezwarunkowych u człowieka - badanie odruchu rozciągowego mięśnia czworogłowego uda. • Lokalizacja ruchowych ośrodków nerwowych w rdzeniu kręgowym. • Rola rdzenia kręgowego w kontroli ruchów kończyn. • Wpływ środków znieczulenia miejscowego na przewodnictwo impulsów nerwowych w mięśniach • Badanie czasu świadomej reakcji człowieka aparatem Kohlera. • Badanie zmysłów	8	8
C2	**Fizjologia układu mięśniowego.** • Budowa makro i mikroskopowa mięśni szkieletowych i gładkich	7	7

	• Wewnątrzkomórkowe procesy zachodzące podczas skurczu komórki mięśnia porzecznie prążkowanego i gładkiego – porównanie. • Rodzaje skurczów mięśni – omówienie z uwzględnieniem prawa „wszystko albo nic" w odniesieniu do mięśnia oraz pojedynczej komórki mięśniowej.		
C3	**Fizjologia krwi.** • Analiza wybranych metod badań hematologicznych • Grupy krwi • Czynność tkanek krwiotwórczych człowieka – szpik kostny. • Rozmaz krwi obwodowej, opadanie krwinek czerwonych i ich znaczenie jako nieswoistych wskaźników odczynu zapalnego	7	7
C4	**Fizjologia układu krążenia** • Budowa serca człowieka. • Analiza wpływu temperatury na prace serca u człowieka. • Wpływ adrenaliny, acetylocholiny, jonów potasu i wapnia na pacę serca. • Fizjologiczne znaczenie automatyzmu pracy serca. • Czynność bioelektryczna serca. • Zapis EKG obraz prawidłowy oraz wykładniki zawału serca w tym badaniu (fala Pardy'ego)	8	8
C5	**Fizjologia układu oddechowego.** • Pojęcia oddychania zewnętrznego i wewnętrznego. • Pojemność życiowa płuc. • Objętość wdechowa. • Przestrzeń fizjologiczna martwa. • Wentylacja pęcherzykowa. • Zasady dyfuzji gazów w płucach – transport tlenu i dwutlenku węgla.	5	5
C6	**Fizjologia układu moczowego.** • Płyny i elektrolity ustroju oraz rola wody Na^{+}, K^{+}, Ca^{+2}, Mg^{+2} w gospodarce wodno-elektrolitowej ustroju człowieka. • Czynność zewnątrz wydzielnicza nerek. • Budowa i funkcja nefronu.	5	5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	40	40

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X	X	X				
EPU1			X	X				
E2U1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami

2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Traczyk W.Z. Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL, 2009.
2. Hansen J.T. Koeppen B.M. S. Konturka (red) Atlas fizjologii człowieka Nettera. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner. Wrocław 2005.
3. Rosołowska – Huszcz D. Gromadzka – Ostrowska E. Przewodnik do ćwiczeń z fizjologii człowieka. Wydawnictwo SGGW. Warszawa 2000

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Konturek St. J. Fizjologia człowieka. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 2007.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 40	30 / 40
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	90	90

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_03

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Patologia
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	I rok, semestr I i II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	DR N. MED. LESZEK TERESIŃSKI

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (20);	**W**: (15); **Ćw.**: (20);
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	65	65

C - Wymagania wstępne

Anatomia, Fizjologia, Biochemia i Biofizyka

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	opanować wiedzę - z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego oraz przebieg kliniczny zmian patomorfologicznych w poszczególnych narządach.
CW2	przyswoić wiedzę z patologii ogólnej z zakresu - zmian wstecznych, zmian postępowych, zapaleń i nowotworów
CW3	przyswoić podstawową wiedzę z zakresu autopsji osoby dorosłej i noworodka
Umiejętności	
CU1	zdobyć umiejętności wychwycenia czynników chorobotwórczych zewnętrznych i wewnętrznych, modyfikowalnych i niemodyfikowalnych

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	- definiuje podstawowe pojęcia patologii ogólnej z zakresu zaburzeń w krążeniu, zmian wstecznych, zmian postępowych, zapaleń i nowotworów	A.W6,
EPW2	- omawia wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, oddechowego, trawiennego, moczowo-płciowego i nerwowego oraz przebieg kliniczny zmian patomorfologicznych w poszczególnych narządach;	A.W7,
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	- wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne	A.W7, A.W8, A.U2
EPU2	- opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy	A.W5, A.W8, A.U2
EPU31	- powiązuje obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych	A.W8, A.U2

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych

W1	Niewydolność krążenia pochodzenia sercowego. Wstrząs- Niewydolność pochodzenia obwodowego krążenia	5	5
W2	Niewydolność oddechowa. Choroby obturacyjne i restrykcyjne płuc. Nadciśnienie płucne, Obrzęk płuc. Zatorowość płucna	4	4
W3	Autopsja. Podstawy prawne dotyczące stwierdzenia zgonu oraz badania autopsyjnego. Znamiona śmierci.	5	5
W4	Symptomatologia chorób nerek. Ostra i przewlekła niewydolność nerek. Zespoły nefrytyczne i nerczycowe	4	4
W5	Patofizjologia tarczycy i przytarczyc	3	3
W6	Choroby układu nerwowego: udar mózgu, padaczka, stwardnienie rozsiane, choroba Parkinsona, choroba Alzheimera	5	5
W7	Noworwory złośliwe i łagodne: różnice oraz cechy wspólne. Metody diagnostyczne w onkologii.	4	4
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Miejsce patofizjologii w naukach lekarskich Definicja choroby, podział chorób, etiopatogeneza,	6	6
C2	Udział czynników środowiskowych w rozwoju chorób. Czynnik termiczny – oparzenia, choroba oparzeniowa. Zaburzenia termoregulacji – gorączka	6	6
C3	Rodzaje autopsji. Znamiona śmierci: wczesne i późne. Różnice w wykonaniu sekcji osoby dorosłej i płodu.	5	5
C4	Udział czynników środowiskowych w rozwoju chorób. Czynnik termiczny – oparzenia, choroba oparzeniowa. Zaburzenia termoregulacji – gorączka, zapalenia	6	6
C5	Reakcje nadwrażliwości, choroby alergiczne, choroby autoimmunizacyjne. Patofizjologia nowotworów	6	6
C6	Choroby czynnościowe i organiczne przewodu pokarmowego Niedrożności jelit Patofizjologia chorób wątroby. Cukrzyca.	6	6
	Razem liczba godzin ćwiczeń	35	35

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X	X					
EPU1			X	X				

EPU2			X	X				
EPU3			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:
1. M.Białas, R.Tomaszewska: „Podstawy Patomorfologii", Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012

Literatura zalecana / fakultatywna:
1. Damjanov: „Patofizjologia". Elsevier, Urban & Partner, Wrocław 2010.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 35	30 / 35
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0

Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	75	75

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_04

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Genetyka
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	Polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	PROF. DR. HAB. TOMASZ BYRSKI Dr n. med. MARZENA WOJTASZEWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

Znajomość biologii człowieka oraz podstaw genetyki

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Poznanie podstawowej terminologii genetycznej, budowy genomu człowieka, czynników genetycznych, mutagennych i teratogennych mających wpływ na patologię człowieka. Poznanie perspektyw zastosowania genetyki w medycynie.
CW2	Poznanie procesów spermatogenezy, oogenezy i ich zaburzeń genetycznych.
CW3	Zapoznanie się z wybranymi chorobami genetycznymi u pacjentów w praktyce pielęgniarskiej.
CW4	Zapoznanie się z wybranymi chorobami genetycznymi u pacjentów wg poszczególnych specjalności medycznych.
CW5	Poznanie rodzajów chorób genetycznych w zależności od rodzaju uszkodzenia materiału genetycznego.
CW6	Poznanie rodzajów aberracji chromosomowych i mechanizmów ich powstawania oraz najczęstszych zespołów aberracji chromosomowych.
CW7	Zrozumienie zasad typów dziedziczenia oraz zasad konstrukcji rodowodów. Poznanie sposobów dziedziczenia wybranych cech człowieka (grupy krwi) oraz przykładów chorób genetycznych.
Umiejętności	
CU1	Szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Omawia funkcje genomu, transkryptomu i proteomu człowieka oraz podstawowe koncepcje regulacji ekspresji genów, w tym regulacji epigenetycznej. Zna uwarunkowania genetyczne grup krwi.	A.W9, A.W10, A.W12
EPW2	Opisuje budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenezy: zna profile metaboliczne podstawowych narządów	A.W11,
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych	A.U3

EPU1	Potrafi wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób	A.U4

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Udział czynników genetycznych w fizjologii i patologii człowieka. Znaczenie genetyki w medycynie ze szczególnym uwzględnieniem położnictwa i ginekologii. Rodzaje chorób genetycznych.	1	1
W2	Budowa komórki, budowa DNA i RNA. Genom człowieka. Geny człowieka i ich budowa. Replikacja, transkrypcja, translacja. Kod genetyczny. Rodzaje mutacji i czynniki mutagenne.	1	1
W3	Choroby genetyczne spotykane u pacjentów w codziennej praktyce.	1	1
W4	Budowa chromosomów człowieka, prawidłowy kariotyp człowieka, aberracje chromosomowe – typy, analiza przykładów, zasady międzynarodowego zapisu wyniku badania kariotypu. Kliniczne przykłady zespołów aberracji chromosomowych. Zespół Downa. Pobieranie i zabezpieczanie materiału biologicznego do badań cytogenetycznych.	1	1
W5	Mutacje genowe, typy dziedziczenia jednogenowego. Zasady wykreślania i analizy rodowodów. Choroby uwarunkowane jednogenowo, kliniczne przykłady chorób jednogenowych.	1	1
W6	Diagnostyka genetyczna chorób jednogenowych. Rodzaje badań molekularnych. Zabezpieczanie i przechowywanie materiału do badań molekularnych.	1	1
W7	Choroby uwarunkowane wielogenowo/wieloczynnikowo. Czynniki zmieniające pulę genów w populacji.	1	1
W8	Najczęstsze choroby genetyczne spotykane u pacjentów w poszczególnych specjalnościach medycznych.	1	1
W9	Wady wrodzone – częstość występowania, rejestry wad. Etiologia wad wrodzonych (czynniki genetyczne, teratogenny), rodzaje, podział. Wady wrodzone poszczególnych narządów. Cechy dysmorfii, terminologia, znaczenie diagnostyczne.	2	2
W10	Poradnictwo genetyczne – cele, znaczenie, wskazania do skierowania do poradni genetycznej. Modele poradnictwa genetycznego w Polsce i na świecie. Właściwe udzielanie porady genetycznej. Poradnictwo genetyczne w wybranych chorobach i zespołach uwarunkowanych genetycznie.	1	1

W11	Niepowodzenia rozrodu: udział czynników genetycznych, wskazania do konsultacji genetycznej, diagnostyka genetyczna, zabezpieczanie materiału biologicznego do badań genetycznych w przypadku niepowodzeń rozrodu.	1	1
W12	Diagnostyka prenatalna chorób genetycznych – metody inwazyjne i nieinwazyjne. Wskazania do diagnostyki prenatalnej.	1	1
W13	Udział czynników genetycznych w ontogenezie. Wybrane nowotwory dziedziczne.	1	1
W14	Czynniki psychologiczne i etyczne w genetyce człowieka.	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Przepisywanie informacji genetycznej z DNA na RNA i z RNA na białko zgodnie z kodem genetycznym. Skutki zmiany ramki odczytu w wyniku mutacji.	2	2
C2	Analiza chromosomów w płytce metafazowej, rozpoznawanie chromosomów człowieka z wzorem prążkowym GTG. Interpretacja wyniku zapisu kariotypu z aberracjami liczby i aberracjami struktury, rozpoznawanie punktów pęknięć. Zapisywanie wyniku badania kariotypu w najczęstszych zespołach aberracji chromosomowych.	2	2
C3	Wykreślanie rodowodów. Rozpoznawanie sposobu dziedziczenia na podstawie rodowodów. Obliczanie puli wspólnych genów wśród członków rodziny.	2	2
C4	Przykładowe sytuacje kliniczne wskazujące na chorobę genetyczną.	2	2
C5	Zasady analizy dysmorfologicznej. Rozpoznawanie na zdjęciach cech dysmorfii i wad wrodzonych, stosowanie fachowej terminologii. Pomiary ciała, pomiar obwodu głowy, korzystanie z siatek centylowych. Zebranie wywiadu od rodziców w przypadku wad wrodzonych u dziecka. Zgłoszenie wady do Polskiego Rejestru Wrodzonych Wad Rozwojowych. Badania przesiewowe noworodków prowadzone w Polsce.	2	2
C6	Analiza sytuacji klinicznych – określanie wskazań do poradnictwa genetycznego u różnych grup pacjentów.	2	2
C7	Analiza sytuacji klinicznych – określanie wskazań do konsultacji genetycznej i diagnostyki genetycznej u par z różnego typu niepowodzeniami rozrodu.	2	2
C8	Analiza sytuacji klinicznych – wskazania do diagnostyki prenatalnej, dobór metody diagnostyki prenatalnej.	1	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPU1			X	X				

EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Tobias ES, Connor M, Ferguson-Smith M, (red.nauk. wyd. polskiego A. Latos-Bieleńska). Genetyka Medyczna, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Korf BR, Genetyka człowieka. Rozwiązywanie problemów medycznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003
2. Korniszewski L.: Dziecko z zespołem wad wrodzonych. Diagnostyka dysmorfologiczna. Wyd.II, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0

Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_05

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Biochemia
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	Nauki podstawowe
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Lek. med. AGNIESZKA LEWOSIUK

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (20); **Ćw**.: (0);	**W**: (20); **Ćw**.: (0);
Liczba godzin ogółem	20	20

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanowanie podstawowych zagadnień z wiedzy na temat budowy, właściwości oraz roli biologicznej węglowodanów, aminokwasów, białek, lipidów, kwasów nukleinowych, enzymów, witamin i hormonów jak i z charakterystyki błon biologicznych, transportu błonowego i systemu drugich przekaźników wewnątrzkomórkowych
CW2	Rozumie kierunki przemian podstawowych związków biochemicznych w komórkach, narządach
CW3	Przekazanie podstawowej wiedzy na temat samego przedmiotu i zakresu powiązania z pozostałymi naukami przyrodniczymi.
CW4	Właściwe ukazanie studentom zagadnień wykorzystywanych do celów medycznych, terapii , profilaktyki jak i w prowadzonych pracach badawczych w medycynie.
Umiejętności	
CU1	Wykorzystanie wiedzy w zakresie diagnostyczno-poznawczej.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Określa podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych	A.W14
EPW2	Różnicuje budowę aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych, różnicuje witaminy	A.W15
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych	A.U5

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wprowadzenie do przedmiotu. Skład chemiczny żywego ustroju	2	2
W2	Węglowodany, lipidy – budowa, właściwości i ich rola biologiczna.	3	3
W3	Aminokwasy i białka - budowa, właściwości i ich rola biologiczna.	3	3

	Enzymy, kwasy nukleinowe - budowa, właściwości i ich rola biologiczna.		
W4	Witaminy, hormony - budowa, właściwości i ich rola biologiczna. Regulacja poziomu glukozy we krwi	3	3
W5	Metabolizm komórki. Znaczenie biologiczne Cyklu Krebsa, degradacja kwasów tłuszczowych, glikoliza, cykl pentozowy, glukoneogeneza, biosynteza kwasów tłuszczowych, ketogeneza	4	4
W6	Błony biologiczne – ich budowa właściwości i znaczenie biologiczne. Transport sygnałów przez błony, Systemy transportu błonowego. Hormony.	4	4
W7	Badanie biochemiczne płynów fizjologicznych i ich ocena	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPU1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Biochemia Harpera- Wydawnictwo Lekarskie PZWL
2. Biochemia Streyer- Wydawnictwo naukowe PWN
3. Biochemia kliniczna; Stefan Angielski- Wydawnictwo Perseusz

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. B.D.Hames- Krótkie wykłady - biochemia
2. Jerzy Kączkowski-Podstawy biochemii
3. A.Dębiński, J.W. Naskalski- Diagnostyka laboratoryjna z elementami biochemii klinicznej

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	W20	W20
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	30	30

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_06

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Biofizyka
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	Nauki podstawowe
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr ALEKSANDRA SUPIŃSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (20); **Ćw**.: (0);	**W**: (20); **Ćw**.: (0);
Liczba godzin ogółem	20	20

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Nauczanie teoretycznych i klinicznych podstaw biofizyki i jej wykorzystanie w praktyce pielęgniarki.
CW2	Przekazanie podstawowej wiedzy na temat samego przedmiotu i zakresu powiązania z pozostałymi naukami przyrodniczymi
CW3	Właściwe ukazanie studentom zagadnień wykorzystywanych do celów medycznych, terapii, profilaktyki jak i w prowadzonych pracach badawczych w medycynie

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz procesów elektrofizjologicznych	A.W2
EPW2	Charakteryzuje specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju.	A.W3 A.W5
EPW3	Wyjaśnia podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe).	A.W13
EPW4	Wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych, w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych.	A.W15 A.W16
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Określa wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące.	A.W16 A.U11

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Elementy termodynamiki nierównowagowej. Przepływy sprzężone, bioelektryczność, dyfuzja, osmoza, filtracja i ultrafiltracja, ciśnienie osmotyczne płynów ustrojowych, hemoliza.	4	4
W2	Fizykochemiczne podstawy działania zmysłów. Ruch harmoniczny i falowy.	3	3
W3	Powstawanie potencjałów elektrycznych. Potencjał elektrodowy, dyfuzyjny, błonowy. Równowaga Donnana. Potencjał spoczynkowy komórki, czynnościowy. Pole elektryczne w błonie komórkowej.	4	4

W4	Biofizyka komórek nerwowych. Potencjał czynnościowy – mechanizm powstawania. Okres refrakcji bezwzględnej i względnej. Połączenia synaptyczne, sieci neuronowe.	4	4
W5	Biofizyka tkanki mięśniowej. Struktura mięśni szkieletowych. Modele reologiczne mięśni. Energetyka mięśni. Praca wykonywana przez mięsień, moc skurczu. Prawo Hilla.	2	2
W6	Biofizyka układu krążenia. Zapisy i odczyt EEG, EKG. Biofizyka układu oddechowego.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3		X						
EPW4		X	X	X				
EPU1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Feliks Jaroszyk, red., Biofizyka, PZWL, Warszawa, 2001
2. Andrzej Pilawski, red., Podstawy Biofizyki, podręcznik dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa, 1985
3. Wanda Leyko, red., Biofizyka dla Biologów, PWN, Warszawa, 1983
4. Genowefa Ślósarek, red., Wstęp do Pracowni Biofizyki Molekularnej, Wyd. Naukowe UAM, Poznań, 1996

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. M. V. Volkenstein, Biofizika, Nnauka, Moskva, 1981
2. R. F. Schmidt, G. Thews, Human Physiology, Springer Verlag, Berlin, New York, 1983
3. A.R. Houghton, EKG jasno i zrozumiale, α-medica Press, Bielsko-Biała, 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W20	W20
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	30	30

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_07

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Mikrobiologia i parazytologia
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	MGR ELŻBIETA JUSTYŃSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (30); **Ćw.**: (15);	**W**: (30); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	45	45

C - Wymagania wstępne

Filozofia i etyka zawodu, teoria pielęgniarstwa, ustawodawstwo zawodowe.

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanowanie podstawowych pojęć z zakresu mikrobiologii i parazytologii
CW2	Znajomość z budowy wirusów, bakterii, grzybów oraz parazytów
CW3	Poznanie flory fizjologicznej organizmu człowieka
Umiejętności	
CU1	Zdobycie umiejętności dokonywania porównań między rodzajami bakterii, wirusów, grzybów i parazytów
CU2	Opanowanie umiejętności analizy czynników ryzyka zakażeń
CU3	Wyrobienie umiejętności pobierania materiału biologicznego do badań mikrobiologicznych

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii; Zna i opisuje budowe fizjologię i cykle życiowe wybranych grup drobnoustrojów chorobotwórczych dla człowieka	A.W8, A.W17, A.W18,
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Różnicuje epidemiologię zakażeń wirusami, bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania	A.U6, A.U7
EPU2	Rozpoznaje najczęściej spotykane patogeny (pasożyty) człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz objawów chorobowych, geograficznego zasięgu ich występowania	A.U6,

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Podstawowe pojęcia w mikrobiologii, nazewnictwo, systematyka	2	2
W2	Budowa bakterii, wirusów, grzybów	2	2

W3	Flora fizjologiczna człowieka	2	2
W4	Kolonizacja, zakażenie, nosicielstwo	2	2
W5	Paciorkowce patogenne dla człowieka	2	2
W6	Gronkowce podział i zakażenia	2	2
W7	Pałeczki Gram-ujemne z rodziny Enterobacteriaceae	2	2
W8	Pałeczki niefermentujące	2	2
W9	Bakterie o wysokich wymaganiach odżywczych (Neisseria spp, Haemophilus spp.)	2	2
W10	Wirusy DNA	2	2
W11	Wirusy RNA	2	2
W12	Patogeny grzybicze	2	2
W13	Pasożyty człowieka	2	2
W14	Epidemiologia chorób pasożytniczych	2	2
W15	Zasady materiału do badań mikrobiologicznych	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Ważne patogeny	2	2
C2	Drobnoustroje alarmowe	2	2
C3	Mechanizmy oporności bakterii na antybiotyki	2	2
C4	Patomechanizm zakażeń wirusowych	3	3

C5	Zakażenia grzybicze	2	2
C6	Parazytozy	2	2
C7	Pobierania materiału do badań mikrobiologicznych	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty	Wykład	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa

przedmiotowe	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPU1			X	X				
EPU			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Heczko P. (red.): *Mikrobiologia. Podręcznik dla pielęgniarek, położnych i ratowników medycznych*. PZWL, Warszawa 2006
2. Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D., Zieliński A.: *Choroby zakaźne i pasożytnicze - epidemiologia i profilaktyka*. Alfa-Medica Press, Bielsko-Biała 2007
3. Dzierżanowska D. (red.): *Zakażenia szpitalne*. Alfa-Medica Press, Bielsko-Biała 2008
4. Cianciara J., Juszczyk J. (red.): *Choroby zakaźne i pasożytnicze*. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2007

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Bzdęga J., Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D., Zieliński A. (red.): *Leksykon epidemiologiczny.* Alfa- Medica Press, Bielsko-Biała 2008

2. Wysocki J., Czajka H.: *Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach*. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2008

3. Grzesiowski P. (red.), Kowalski M., Lejbrandt E., Malara M., Pawletko R., Sobania M.: *Zasady utrzymania czystości w zakładach opieki zdrowotnej*. Część I. PSPE, Warszawa 2008

4. Heczko P., Wójkowska-Mach J. (red.): *Zakażenia szpitalne. Podręcznik dla zespołów kontroli zakażeń.* PZWL, Warszawa 2009

5. Jabłoński L., Karwat I.D. (red.): *Podstawy epidemiologii ogólnej, epidemiologia chorób zakaźnych*. Czelej, Lublin 2002

6. Jedliński D., Sobania M.: *Higiena szpitalna. Higiena powierzchni szpitalnych*. Wydawnictwo PSPE, Kraków 2003

7. Jędrychowski W.: *Podstawy epidemiologii. Metody badań oraz materiały ćwiczeniowe*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002

8. Ksykiewicz-Dorota A. (red.): *Zarządzanie w pielęgniarstwie*. Czelej, Lublin 2005

9. Marcinkowski J. (red.): *Higiena, profilaktyka i organizacja w zawodach medycznych*. PZWL, Warszawa 2003

10. Halota W., Juszczyk J.: *HIV/AIDS.* Termedia, Poznań 2006

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 15	30 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	55	55

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_08

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Farmakologia
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	Polski
5. Rok studiów	Rok II, semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr NATASZA BALCER-DYMEL

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (30); **Ćw.**: (15);	**W**: (30); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	45	45

C - Wymagania wstępne

zna podstawy biochemii, fizjologii i patofizjologii w zakresie odpowiadającym bieżąco omawianym zagadnieniom

D - Cele kształcenia

Wiedza	
CW1	poznać podstawowe pojęcia związane z farmakologią
CW2	poznać działanie lecznicze, niepożądane i toksyczne leków
CW3	poznać zasady farmakoterapii w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
Umiejętności	
CU1	poznać i umieć zastosować leki, które mogą podawać pielęgniarki

E - Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt kształcenia (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy działania przemiany w ustroju i działania uboczne	A.W19
EPW2	Omawia podstawowe zasady farmakoterapii	A.W20
EPW3	Charakteryzuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze oraz zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi	A.W21
EPW4	Zna wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków	A.W22
EPW5	Zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z interakcji, oraz zna procedurę zgłaszania działań niepożądanych	A.W23
EPW6	Zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich	A.W24
EPW7	Zna grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach oraz postacie i drogi podania leków	A.W19
EPW8	Zna problematykę leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi	A.W25
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Ocenia wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach	A.U8
EPU2	Różnicuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze	A.U8

EPU3	Posługuje się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych	A.U8
EPU4	Posiada umiejętności umożliwiające wystawianie recept na leki niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zleceń lekarskich	A.U9
EPU5	Posiada umiejętność przygotowania zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza	A.U10

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wstęp do farmakologii. Podstawy farmakokinetyki.	2	2
W2	Losy leku w ustroju.	2	2
W3	Farmakogenetyka. Chronofarmakologia.	3	3
W4	Niepożądane działanie leków.	3	3
W5	Podstawy antybiotykoterapii	2	2
W6	Chemioterapeutyki. Antybiotyki - laktamowe. Cefalosporyny. Antybiotyki aminoglikozydowe. Tetracykliny. Makrolidy, sulfonamidy, Chinolony.	3	3
W7	Leki stosowane w gruźlicy, leki przeciwgrzybiczne. Leki przeciwwirusowe	3	3
W8	Leki przeciwpierwotniakowe i przeciwrobacze.	3	3
W9	Leki znieczulenia ogólnego, przeciwbólowe,	3	3
W10	Leki wpływające na zakończenia ruchowe, miejscowo znieczulające	3	3
W11	Leki hormonalne	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Preparaty krwi	2	2

C2	Leki stosowane w niedokrwistościach	3	3
C3	Leki moczopędne, przeciwnowotworowe	2	2
C4	Zasady wypisywania recept	3	3
C5	Zapoznanie się z lekami, które mogą zapisywać pielęgniarki	3	3
C6	Leki wpływające na krzepnięcie krwi	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów kształcenia na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4	X							
EPW5		X						
EPW6	X	X						
EPW7		X						
EPW8		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X					
EPU3			X					
EPU4			X	X				
EPU5				X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.Farmakologia – Podstawy farmakoterapii – Wojciech Kostowski i Zbigniew S. Herman – Wydawnictwo Lekarskie PZWL. 2.Farmakologia kliniczna – A. Chodera, Z.S. Herman – Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Farmakologia - Goodmana @ Gilmana – Wydawnictwo CZELEJ Sp.zo.o.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 15	30 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15	15
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	60	60

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NP_09

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Radiologia
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI PODSTAWOWE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, semestr III
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr JAROSŁAW AST

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (20); **Ćw.**: (0);	**W**: (20); **Ćw.**: (0);
Liczba godzin ogółem	20	20

C - Wymagania wstępne

1. Podstawowa wiedz z zakresu: anatomii, anatomia prawidłowa człowieka, biologii, chemii i fizyki.
2. Umiejętność logicznego myślenia.

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zdobycie wiedzy podstawowej niezbędnej w rentgenodiagnostyce i radioterapii.
CW2	Opanowanie wiedzy na temat metodyki badań RTG mających najczęstsze zastosowanie w diagnostyce ginekologiczno- położniczej. Uświadomienie czym jest ochrona radiologiczna personelu i pacjenta.
CW3	Znajomość zagadnień dotyczących wykorzystywania promieniowania jonizującego w diagnostyce i terapii.
Umiejętności	
CU1	Znajomość organizacji Pracowni RTG i stosowanych środków ochrony radiologicznej. Dokonanie wyboru metody badania(ułożenia/projekcji).

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Posiada wiedzę z zakresu diagnostyki radiologicznej.	A.W16
EPU2	Określa fizyczne podstawy nieinwazyjnych i inwazyjnych metod obrazowania.	A.W16, A.U11, A.W26
EPU3	Ocenia szkodliwość dawki promieniowania jonizującego i stosuje się do zasady ochrony radiologicznej.	A.W16, A.U11
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych, w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych.	A.W16, A.U11

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Charakterystyka promieniowania i jego interakcja z materią.	3	3
W2	Skutki oddziaływania promieniowania na organizmy żywe. Zastosowanie izotopów promieniotwórczych w diagnostyce radiologicznej	4	4

	pacjenta.		
W3	Rentgenodiagnostyka i środki cieniujące.Budowa aparatu RTG. Typy aparatów stosowanych w diagnostyce radiologicznej.	3	3
W4	Radioterapia: brachyterapia, terapia izotopowa i teleradioterapia.	3	3
W5	Ochrona radiologiczna i dozymetria.	4	4
W6	Diagnostyka ginekologiczno-położnicza a radiologia.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywaniE, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X							
EPW3		X	X	X				
EPU1	X		X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. „Ginekologia”, Podręcznik dla Położnych, Pielęgniarek i Fizjoterapeutów; red. Tomasz Opala, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2003
2. „Diagnostyka Obrazowa”, Podstawy teoretyczne i metodyka badań; red. Bogdan Pruszyński, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2000
3. „Fizyczne metody diagnostyki medycznej” red. A.Z. Hrynkiewicz i E. Rokita; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
4. „Podstawy radiobiologii medycznej” Tadeusz Rudnicki; AM, Poznań 1990

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. „Onkologia ginekologiczna”; red. Marek Spaczyński, Wydawnictwo Medyczne Urban, Partner, Wrocław 1997
2. „Brachyterapia HDR”; red. Roman Makarewicz, via Medica, Gdańsk 2004
3. „Mammografia w diagnostyce raka sutka”; red.Janina Dziukowa, Ewa Wesołowska, Medipage, Warszawa 2006
4. „Anatomia Radiologiczna” Bogdan Daniel, Bogdan Pruszyński, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	20 / 0	20 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	30	30

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_01

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Psychologia
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	Polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr hab. KAROL MAUSCH

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (20); **Ćw.**: (15);	**W**: (20); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	35	35

C - Wymagania wstępne

Nie obowiązują

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Przyswoić wiedzę o przedmiocie psychologii oraz psychologicznych koncepcjach człowieka
CW2	Posiadać wiedzę o czynnościach i procesach psychicznych
Umiejętności	
CU1	Ukształtować umiejętność rozpoznawania prawidłowych i zaburzonych stanów psychicznych człowieka
CU2	Opanować umiejętność rozumienia psychologicznych problemów pacjenta

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna podstawy psychologii w zakresie zachowania i rozwoju psychicznego człowieka, uwarunkowań jego prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania	B.W1, B.W3
EPW2	Zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby	B.W22
EPW3	Omawia mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych	B.W2
EPW4	Różnicuje pojęcie emocji i motywacji oraz zna pojęcie osobowości i jej zaburzeń	B.W4
EPW5	Definiuje modele i style komunikacji interpersonalnej	B.W5
EPW6	Różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej	B.W10
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi rozpoznać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne	B.U1
EPU2	Ocenia wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny, psychiczny i funkcjonowanie społeczne człowieka	B.U2
EPU3	Ocenia funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych oraz ocenia elementarne formy pomocy psychologicznej. Stosuje mechanizmy zapobiegania w wypaleniu zawodowemu.	B.U3, B.U8
EPU4	Wykorzystuje techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i parawerbalnej w opiece zdrowotnej	B.U4, B.U5

EPU5	Tworzy warunki do prawidłowej komunikacji pielęgniarka – pacjent oraz pielęgniarka – personel medyczny	B.W5, B.U6
EPU6	Zna techniki redukowania lęku u pacjentów i potrafi je zastosować	B.W6, B.U7
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK2	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Geneza, przedmiot i zadania psychologii	2	2
W2	Determinanty i mechanizmy regulacyjne zachowań człowieka	2	2
W3	Osobowość jako nadrzędny system integracji i regulacji zachowań	2	2
W4	Koncepcje psychologiczne człowieka: psychoanalityczna, behawiorystyczna, poznawcza, humanistyczna	2	2
W5	Stres a zdrowie. Zmiany psychosomatyczne jako reakcja na stres	2	2
W6	Choroba jako sytuacja trudna. Specyfika zachowania człowieka w sytuacjach trudnych	2	2
W7	Sposoby rozumienia normalności i zdrowia psychicznego	2	2
W8	Czynniki psychologiczne i organiczne w genezie zaburzeń zachowania	2	2
W9	Zaburzenia zdrowia psychicznego: nerwice, psychozy, psychopatie, choroby psychosomatyczne	2	2
W10	Pomoc psychologiczna w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**

		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Procesy poznawcze: wrażenia, spostrzeżenia, pamięć, uczenie się	2	2
C2	Procesy motywacyjne. Potrzeby i zadania jako źródła motywacji	2	2
C3	Język i mowa. Rola mowy w działaniu i myśleniu	2	2
C4	Emocje. Wpływ emocji na procesy poznawcze i na sprawność działania	2	2
C5	Procesy motywacyjne. Potrzeby i zadania jako źródła motywacji	3	3
C6	Rola porozumiewania się z pacjentem w procesie leczenia. Modele komunikacji interpersonalnej	2	2
C7	Style komunikowania się z pacjentem. Rola komunikatów werbalnych i niewerbalnych	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie ,	ocena podsumowująca

praktyczne	określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3	X	X						
EPW4		X						
EPW5	X		X					
EPW6		X	X					
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				
EPU3			X	X				
EPU4			X	X				
EPU5			X	X				
EPU6			X	X				
EPK1	X		X					
EPK2	X		X					

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Kozielecki J., Koncepcje psychologiczne człowieka. Warszawa 1995, Wyd. „Żak”

2.Mietzel G., Wprowadzenie do psychologii. Gdańsk 2003, GWP

3.Sęk H., Psychologia kliniczna. Warszawa 2005, PWN, t. 1 i 2.

4.Zimbardo Ph., Gerrig R., Psychologia i życie. Warszawa 2015, PWN.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1.Jarosz M., Psychologia lekarska. Warszawa 1983, PZWL.

2.Sperling A., Psychologia, Poznań 1995, Zysk i S-ka.

3.Strelau J. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańsk 2000, GWP, t. 1 – 3.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	20 / 15	20 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10

Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	45	45

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_02

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Socjologia
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr hab. PAWEŁ PRÜFER

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (20); **Ćw.**: (15);	**W**: (20); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	35	35

C - Wymagania wstępne

1. Ogólna wiedza z zakresu problematyki przedmiotu realizowana w szkole średniej na zajęciach z wiedzy o społeczeństwie, historii, języka polskiego (na podstawie analizowanych lektur szkolnych)
2. Umiejętność analitycznego podejścia do problematyki przedstawianej w zakresie realizowanego procesu przyswajania wiedzy z przedmiotu

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Przyswojenie wiedzy teoretycznej z zakresu podstawowych pojęć Socjologii ogólnej oraz historii myśli społecznej
Umiejętności	
CU1	Wykształcenie umiejętności krytycznego i analitycznego myślenia w zakresie oceny otaczającej studenta rzeczywistości społecznej

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu	B.W7
EPW2	Omawia wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych	B.W8, B.W11
EPW3	Charakteryzuje zakres interakcji społecznej i procesu socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu	B.W9
EPW4	Definiuje pojęcia: grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu oraz zna zasady ich funkcjonowania	B.W7
EPW5	Różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej	B.W10
EPW6	Charakteryzuje zakres interakcji społecznej i procesu socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu	B.W9
EPW7	Definiuje pojęcia: grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu oraz zna zasady ich funkcjonowania	B.W7
EPW8	Różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej	B.W10
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Kontroluje i koordynuje działania zapobiegające dewiacjom i patologiom, dyskryminacji wśród dzieci i młodzieży	B.U9

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach

		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Historia myśli społecznej. Idea refleksji nad społeczeństwem i działaniami grupowymi. Definicje i pojęcia z zakresu zagadnień społecznych w socjologii.	2	2
W2	Dynamika zmian społecznych. Ewolucjonizm w socjologii. Rozwój społeczny – istota socjologii ewolucjonistycznej. Ruchy społeczne-dynamika społeczna. Zachowania zbiorowe oraz ich cechy. Rewolucja. Teorie rozwoju społecznego. Modele idealne społeczeństw.	2	2
W3	Globalizacja i ponowoczesność. Teoria dynamiki społecznej w wymiarze współczesnych zmian transformacji społecznej, kulturowej, ekonomicznej. Wymiary globalizacji w teorii U. Beck'a, K. Kumara,	2	2
W4	Struktura społeczna. Teorie stratyfikacji – uwarstwienie społeczne. Klasy i warstwy społeczne. Zagadnienie statusu społecznego. Formy wykluczenia społecznego. Zjawisko wykluczenia społecznego oraz stygmatyzacji.	2	2
W5	Psychologizm w socjologii. Psychologia społeczna. Behawioryzm. Teoria poznawcza Jean'a Piaget'a. Pojęcia osobowości, postawy, socjalizacji, wychowania.	2	2
W6	Kultura jako zagadnienie społeczne. Definicja kultury. Składniki materialne i niematerialne kultury. Relacja kultury z naturą oraz cywilizacją. Relatywizm kulturowy i etnocentryzm. Kultura masowa.	2	2
W7	Socjologia a ustrój polityczny. Ideologie społeczno-polityczne oraz ich rozwój historyczny. Liberalizm, konserwatyzm, socjaldemokracja, socjalizm, populizm. Demokracja oraz jej ograniczenia.	2	2
W8	Myślenie teoretyczne w socjologii, a praktyczne zastosowanie teorii w kształtowaniu sub-systemów społecznych, m.in. gospodarczego, politycznego. kulturowego, itd.. Dyfuzja przestrzeni społecznej i gospodarczej w świetle teorii socjologicznych.	2	2
W9	Socjologiczne teorie urbanizacji. Wielkie ośrodki miejskie i przestrzeń miejska. Kierunki rozwoju miast i procesy urbanizacyjne w wymiarze społeczno-ekonomicznym.	2	2
W10	Środki masowego przekazu. Teorie mediów (J.Habermas, J. Baudrillard, Thompson). Imperializm mediów.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**

C1	Funkcje socjologii i podstawowe pojęcia socjologiczne	3	3
C2	Interakcja społeczna, a życie codzienne – teoria i praktyka	3	3
C3	Struktury społeczne (mikro, mezo, makro ujęcie)	3	3
C4	Medycyna a społeczeństwo. Socjologiczne teorie zdrowia i choroby. Struktura społeczna a praktyka medyczna.	3	3
C5	Edukacja zdrowotna – podstawy teoretyczne i metodyczne.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5	X	X						
EPW6		X						
EPW7	X	X						
EPW8		X						
EPU1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Anthony Giddens, Socjologia, wyd. PWN Warszawa 2004,
2. Barbara Szacka, Wstęp do socjologii, Warszawa 2003;
3. Elliot Aronson, Człowiek istota społeczna, PWN Warszawa, 1997,
4. Red. P. Zimbardo, Psychologia społeczna, Warszawa 1998,

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Jan Turowski, Małe struktury społeczne, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2001.
2. Jacek Hołówka, Etyka w działaniu, Prószyński i s-ka, 2001,
3. Robert B. Cialdini, Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka, Gdańsk 2001,
4. Piotr Sztompka, Socjologia, wyd. Znak Kraków 2002,
5. Raporty GUS i dane statystyczne w zakresie kategoryzacji omawianych na zajęciach kwestii społecznych
6. Artykuły z prasy opiniotwórczej i mediów w zakresie omawianych zagadnień
7. J. Karski, Praktyka i teoria promocji zdrowia. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2011

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	20 / 15	20 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	45	45

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil uczenia się	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_03

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Pedagogika
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	PROF. EWA RYŚ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (20); **Ćw.**: (15);	**W**: (20); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	35	35

C - Wymagania wstępne

Nie obowiązują

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanować podstawowe pojęcia pedagogiczne
CW2	Przyswoić wiedzę o celach i metodach oddziaływań wychowawczych oraz o metodach i zasadach nauczania
Umiejętności	
CU1	Opanować umiejętność określania celów, form i metod oddziaływania pedagogicznego na pacjentów

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Wykazuje znajomość procesu uczenia się w ujęciu edukacji zdrowotnej	B.W13
EPW2	Zna problematykę metodyki edukacji zdrowotnej w odniesieniu do dzieci, młodzieży i dorosłych	B.W14
EPW3	Objaśnia podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania)	B.W12
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Ocenia funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja)	B.U3
EPU2	Rozpoznaje potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarskich	B.U10

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Pedagogika jako nauka. Podstawowe pojęcia pedagogiki	1	1
W2	Dyscypliny szczegółowe pedagogiki	2	2
W3	Wychowanie jako czynnik rozwoju jednostki. Koncepcje wychowania	2	2

W4	Strategie oddziaływań wychowawczych. Psychologiczne mechanizmy wychowania	2	2
W5	Trudności wychowawcze. Agresja i przemoc wśród dzieci i młodzieży	2	2
W6	Metody kontroli i oceny osiągnięć uczniów – zasady oceniania, testy i egzaminy	2	2
W7	Trudności w uczeniu się – objawy, przyczyny i konsekwencje dla uczącego się	1	1
W8	Rola edukacji zdrowotnej w procesie rozwoju dzieci i młodzieży	2	2
W9	Rola edukacji zdrowotnej w kształtowaniu zdrowego trybu życia	2	2
W10	Metody poznawania pacjenta – obserwacja, rozmowa, wywiad, analiza dokumentacji medycznej	2	2
W11	Rola umiejętności pedagogicznych w pracy pielęgniarki	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Cele wychowania. Klasyfikacja celów wychowania	2	2
C2	Dziedziny wychowania – wychowanie moralne, estetyczne, zdrowotne, patriotyczne	2	2
C3	Metody i techniki oddziaływań wychowawczych – klasyfikacje i charakterystyka	3	3
C4	Podstawowe środowiska wychowawcze – rodzina, szkoła, grupa rówieśnicza	2	2
C5	Proces nauczania – cele, zasady i formy organizacyjne	2	2
C6	Metody nauczania	2	2
C7	Zasady nauczania – typologia i charakterystyka	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						

EPU1			X	X				
EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki. Warszawa 2003, PWN, t. 1 i 2.

2.Ciechanowicz W. (red.), Pedagogika. Podręcznik dla szkół medycznych. Warszawa 2008, PZWL

3.Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie. Kraków 2004, Wyd. „Impuls".

4.Kruszewski K. (red.), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Warszawa 2004, PWN.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1.Arends R., Uczymy się nauczać. Warszawa 2002, WSIP.

2.Kupisiewicz Cz., Podstawy dydaktyki. Warszawa 2005, WSiP

3.Śliwerski B., Pedagogika. Gdańsk 2006, GWP, t. 1 – 3.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych

Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	20 / 15	20 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	45	45

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_04

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Prawo medyczne
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, semestr III
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr JOANNA MARUSZEWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (20); **Ćw.**: (0);	**W**: (20); **Ćw.**: (0);
Liczba godzin ogółem	20	20

C - Wymagania wstępne

1.znać podstawowe zasady ustroju administracji publicznej, w tym – świadczącej usługi zdrowotne

2.posiadać wiedzę o systemie prawnym, jego normach, zasadach i aksjologii, a także źródłach,

3.rozumieć miejsce prawa administracyjnego w strukturze systemu prawa z uwzględnieniem oddziaływania

na niego innych gałęzi prawa, statuujących zawód pielęgniarki.

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przygotowanie studentów do rozumienia istoty, charakteru i wartości prawa i innych norm społecznych w wykonywaniu zawodu pielęgniarskiego
CW2	poznanie specyfiki statusu prawnego jednostki w obrębie wykonywania pielęgniarskich świadczeń zdrowotnych
CW3	zapoznanie studentów z kwalifikacją poszczególnych rodzajów norm prawa administracyjnego
CW4	zapoznanie studentów z organizacją i funkcjonowaniem korporacji pielęgniarskiej

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i jego miejsce w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy	B.W15
EPW2	Zna na poziomie podstawowym problematykę ubezpieczeń zdrowotnych i ich systemu w Polsce i Unii Europejskiej, charakteryzuje ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne oraz wybrane kierunki polityki ochrony zdrowia w Polsce i państwach członkowskich Unii Europejskiej	B.W16
EPW3	Zna podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych: prawa i obowiązki pielęgniarki, strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, zadania samorządu w zakresie przyznawania prawa wykonywania zawodu i wydawania pozwolenia na wykonywanie indywidualnej lub grupowej praktyki pielęgniarskiej	B.W17, B.W18
EPW4	Zna Kartę Praw Pacjenta, Kartę Praw Człowieka i Kartę Praw Dziecka	B.W19
EPW5	Zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarki i udzielania świadczeń zdrowotnych	B.W17
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Różnicuje odpowiedzialność karną, cywilną i pracowniczą związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki. Zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnych	B.U12

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Istota i struktura prawa administracyjnego, miejsce prawa, regulującego działalność leczniczą; procesy globalizacyjne i europeizacja	3	3
W2	Organizacja administracji publicznej w Polsce, w tym - administracji zdrowia	3	3
W3	Kwestie definicyjne i status prawny pielęgniarki	3	3
W4	Prawne przesłanki wykonywania zawodu pielęgniarskiego, zasady prowadzenia dokumentacji	3	3
W5	Prawne formy wykonywania zawodu pielęgniarskiego	3	3
W6	Status prawny zatrudnienia pracowniczego i na tzw. kontrakcie	2	2
W7	Odpowiedzialność prawna, prawa pacjenta, kwestie etyczne, istota korporacji pielęgniarskiej	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	20	...

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny

Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1	XX	X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPU1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.D. Karkowska, Prawo medyczne dla pielęgniarek, Warszawa 2013 2.Zawody medyczne, Warszawa 2010
Literatura zalecana / fakultatywna: 1.L. Kubicki, Prawo medyczne, Warszawa 2003 2.R. Kubiak, Prawo medyczne, Warszawa 2010

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	20 / 0	20 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	30	30

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_05

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Zdrowie publiczne
2. Punkty ECTS	4
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr BOŻENA CHUDAK Mgr ANNA KARDASZ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (30); **Ćw.**: (30);	**W**: (30); **Ćw.**: (30);
Liczba godzin ogółem	60	60

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przedstawić podstawowe pojęcia z zakresu: higieny człowieka i środowiska, higieny żywności i żywienia oraz higieny nauki i pracy, zdrowia publicznego
Umiejętności	
CU1	scharakteryzować zagrożenia ekologiczne i zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, nauki i pracy oraz zagrożenia zdrowotne współczesnych społeczeństw świata
CU2	scharakteryzować systemy opieki zdrowotnej – strukturę organizacyjną, cele, zadania, rynek usług zdrowotnych i źródła finansowania opieki zdrowotnej
CU3	wymienić i przeanalizować wybrane choroby społeczne oraz opisać profilaktykę i prewencje tych chorób – cele, zadania, formy a także zaprojektować programowe działania na rzecz zdrowia.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	zna pojęcia podstawowe dotyczące zdrowia i choroby	B.W22
EPW2	przedstawia genezę, założenia i zadania zdrowia publicznego w ramach systemowej koncepcji ochrony zdrowia,	B.W20
EPW3	wskazuje kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego,	B.W21
EPW4	charakteryzuje istotę profilaktyki i prewencji chorób	B.W23
EPW5	określa zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy, oraz zasady higieny	B.W25
EPW6	omawia strukturę i funkcje jednostek opieki zdrowotnej,	B.W16
EPW7	zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej	B.W24
EPW8	międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF).	B.W26
Umiejętności (EPU…)		

EPU1	opracowuje projekty pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy	B.U10
EPU2	ocenia globalne trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych, demograficznych	B.U13
EPU3	projektuje metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtowania prawidłowych zachowań zdrowotnych wobec różnych grup społecznych	B.U11
EPU4	analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania	B.U14
EPU5	stosuje międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);	B.U15

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Założenia i koncepcje zdrowia publicznego w ramach systemowego modelu opieki zdrowotnej, zakres i zadania medycyny społecznej i zdrowia publicznego, czynniki kształtujące stan zdrowia społeczeństwa polskiego.	6	6
W2	Czynniki środowiska wpływające na zdrowie człowieka, zagrożenia cywilizacyjne mogące dotknąć człowieka.	6	6
W3	Choroby cywilizacyjne	5	5
W4	Podstawowe zasady profilaktyki wybranych chorób społecznych: choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, choroba wrzodowa, choroby nowotworowe.	7	7
W5	Uwarunkowania ekonomiczne w ochronie zdrowia, podstawowe pojęcia z zakresu zarządzania, ekonomiki, marketingu i organizacji ochrony zdrowia.	6	6
	Razem liczba godzin wykładów	30	...

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Profilaktyka, prewencja chorób społecznych - cele, zadania, formy. Programowe działania na rzecz zdrowia. Programy zdrowotne w zakresie profilaktyki uzależnień	6	6

C2	Działania w zakresie polityki zdrowotnej i społecznej prowadzonej przez państwo na rzecz zdrowia publicznego	6	6
C3	Czynniki obciążające w pracy pielęgniarki oraz sprzyjające występowaniu choróbzawodowych i wypadków przy pracy	6	6
C4	Ocena jakości opieki pielęgniarskiej dla potrzeb doskonalenia pielęgnowania	6	6
C5	Aktywne poszukiwanie pracy (metody poszukiwania, curriculum vitae, list motywacyjny,rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja. Analiza pojęć: obciążenie pracą, choroba zawodowa i wypadek przy pracy	6	6
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	30

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7		X						
EPW8		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				
EPU3			X	X				
EPU4			X	X				
EPU5			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Sygit M., Zdrowie publiczne, Oficyna Wolters Kluwer busines, Warszawa 2010.
2. Kulig T., Latalski M., Zdrowie publiczne, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.
3. Kolarzyk E. (red.), Wybrane problemy higieny i ekologii człowieka, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Litwiejko A., Podstawy zdrowia publicznego w aspekcie prawno-społecznym, Wydawnictwo Atut, Warszawa 2010.
2. Włodarczyk C. i in., Zdrowie publiczne w krajach europejskich, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007.
3. Wojtczak A., Zdrowie publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2009.
4. Jethon Z., Grzybowski A., Medycyna zapobiegawcza i środowiska, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2000.
5. Karski J. B., Pawlak J., Środowisko i zdrowie, Centrum Organizacji i Ekonomiki Zdrowia, Warszawa 1995.
6. Krowecka A., Pietera-Czyżowska E., Opieka zdrowotna po wejściu Polski do UE, CeDeWu, Warszawa 2004.
7. Korczak C. W. (red.), Higiena. Ochrona zdrowia, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1994.
8. Marcinkowski J. T., Higiena. Profilaktyka w zawodach medycznych, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1997.
9. Wojciechowska-Piskorska H., Skuza L., Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach opieki zdrowotnej, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk 2002.
10. Włodarczyk C. W., Poździoch S., Systemy zdrowotne, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2001.
11. Czupryna A., Zdrowie publiczne, t. 1, 2, Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne Vesalius, Kraków 2000.
12. Karczewski J. K. (red.), Higiena. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.
13. Baumgartner E., Ochrona Zdrowia w USA, Wydawnictwo Polpress, 2006.
14. Wybrane akty normatywne wskazane przez prowadzącego zajęcia odnoszące się do danego tematu.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	30 / 30	30 / 30

Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15	15
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	75	75

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_01_NPOP_10A

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Język migowy
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr AGATA ZAWADZKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Umiejętności	
CU1	Opanować podstawy języka migowego w zakresie terminologii medycznej umożliwiające mu porozumiewanie się z osobą niesłyszącą i niedosłyszącą.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta	C.W41
EPW2	rozróżnia sposoby i środki komunikowania się osób z uszkodzeniem słuchu;	C.W42
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	posługiwać się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu	C.U52

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Zapobieganie czynnikom wpływającym na niesłyszenie i niedosłyszenie.	3	3
C2	Znaczenie porozumiewania się z osobą z niedosłuchem.	4	4
C3	Wprowadzenie do porozumiewania się z osobą niesłyszącą i niedosłyszącą.	4	4
C4	Nabywanie umiejętności porozumiewania się w zakresie najbliższego otoczenia.	8	8
C5	Nabywanie umiejętności w zakresie radzenia sobie w życiu codziennym.	4	4
C6	Nabywanie umiejętności radzenia sobie w środowisku społecznym.	4	4
C7	Spotkanie z dziećmi niesłyszącymi i niedosłyszącymi w szkole i	3	3

	internacie.		
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące

EPW1			X					
EPW2			X					
EPU1			X					

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Szczepanowski B.: Język migowy. Pierwsza pomoc medyczna, Warszawa 1996.

2. Szczepanowski B. , Koncewicz D.: Język migowy w terapii, Łódź 2008.

3. Szczepanowski B.: Niesłyszący – Głusi – Głuchoniemi – Wyrównanie szans, Warszawa 1999.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Henzel J. K.: Słownik Polskiego Języka Migowego, Wyd. Offer, Olsztyn 1995.

2. Szczepanowski B.: Komunikowanie się z osobami z uszkodzonym słuchem. Poradnik dla pracowników służb społecznych, Warszawa Krapkowice 2000.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych

Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	0 / 30	0 / 30
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_10B

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr JERZY OSTROUCH

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	uczestnicy zdobędą wiedzę na temat wizerunku i kompetencji różnych pracowników służby zdrowia oraz obszarów współpracy pomiędzy nimi
Umiejętności	
CU1	Rozwiną umiejętność dyskutowania o problemach w zakresie farmakoterapii pacjenta z osobami reprezentującymi inne dziedziny wiedzy medycznej
CU2	Rozwiną umiejętność argumentowania swojego zdania w oparciu o dostępne wiarygodne dane źródłowe
CU3	Rozwiną umiejętność formułowania oczekiwań w stosunku do innych pracowników systemu ochrony zdrowia

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna korzyści wynikające ze współpracy pracowników służby zdrowia. Zna zakres wiedzy i kompetencji innych członków zespołu medycznego	C.W43
EPW2	Zna proces podejmowania decyzji w zespole	C.W46
EPW3	Zna modele współpracy w zespole medycznym. Znaczenie motywacji członków zespołu. Zna zasady pracy w grupie.	C.W44
EPW4	Zna modele przywództwa i style zarządzania w sektorze ochrony zdrowia	C.W45
EPW5	Zna procesy podejmowania decyzji w zespole	C.W46
EPW6	Zna metody samooceny pracy zespołu	C.W47
EPW7	Zna czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole	C.W48
EPW6		
EPU1	analizuje korzyści wynikające z pracy zespołowej	C.U53

EPU2	korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu	C.U54
EPU3	wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu	C.U55
EPU4	planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy	C.U56
EPU5	identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej	C.U57
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Płaszczyzny, zasady i efekty współpracy interprofesjonalnej	2	2
W2	Modele współpracy w medycznym zespole interdyscyplinarnym	2	2
W3	Modele przywództwa w sektorze ochrony zdrowia.	2	2
W4	Prowadzenie dialogu, budowanie relacji oraz delegowanie zadań w zakresie opieki nad pacjentem	3	3
W5	Budowanie zasad dobrej współpracy w oparciu o znajomość kompetencji i zakresu odpowiedzialności poszczególnych pracowników systemu ochrony zdrowia.	3	3
W6	Wykrywanie trudności i przełamywanie barier komunikacyjnych pomiędzy przedstawicielami różnych zawodów medycznych	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych

C1	Płaszczyzny, zasady i efekty współpracy interprofesjonalnej	5	5
C2	Prowadzenie dialogu, budowanie relacji oraz delegowanie zadań w zakresie opieki nad pacjentem w warunkach symulacyjnych	5	5
C3	Wykrywanie trudności i przełamywanie barier komunikacyjnych pomiędzy przedstawicielami różnych zawodów medycznych w warunkach symulacyjnych	5	5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

	Wykład	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa

Efekty przedmiotowe	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3	X							
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X					
EPU3			X	X				
EPU4				X				
EPU5			X	X				
EPK1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami

2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura zalecana / fakultatywna:

Porozumiewanie się lekarza z pacjentem i jego rodziną; pod red. A.Steciwko, J.Barański, Elsevier 2012
Profesjonalizm lekarski; pod red. J. Janczukowicz, Medical Tribune Polska 2014
Health Communication: Theory and Practice; D. Berry, Open University Press 2007

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W15 / Cw15	W15 / Cw15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NHiS_06

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Język angielski
2. Punkty ECTS	5
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I – III, semestr II – V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr JOANNA BOBIN

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Semestr 3	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Semestr 4	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Semestr 5	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Liczba godzin ogółem	120	120

C - Wymagania wstępne

Student posiada wiedzę i umiejętność posługiwania się językiem angielskim na poziomie A2 wg ESOKJ.

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	poznanie, utrwalenie i poprawne stosowanie słownictwa ogólnego i specjalistycznego, niezbędnych struktur gramatycznych, zasad ortografii oraz fonetyki pozwalających na sprawne funkcjonowanie w środowisku zawodowym
Umiejętności	
CU1	nabycie i rozwijanie umiejętności w zakresie pracy grupowej (wspólna realizacja i rozwiązywanie problemów projektowych).
Kompetencje społeczne	
CK1	wykształcenie kompetencji komunikacyjnej w zakresie języka ogólnego i specjalistycznego związanego z kierunkiem studiów w formie czterech sprawności językowych: mówienia, czytania, pisania i słuchania na poziomie B1 wg ESOKJ.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Rozumie i przyswoił słownictwo ogólne i specjalistyczne z zakresu pielęgniarstwa, struktury gramatyczne, zasady ortografii i fonetyki pozwalające na podejmowanie działań komunikacyjnych na poziomie B1.	B.U16 B.U17
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	**Pisanie**: opanował umiejętność pisania zrozumiałych, spójnych krótkich tekstów użytkowych na tematy medyczne oraz przygotowania w formie pisemnej tekstu prezentacji o tematyce medycznej. **Czytanie**: zdobył umiejętność rozumienia głównych wątków przekazu zawartego w tekstach specjalistycznych sformułowanych w standardowej odmianie języka i dotyczących znanych tematów typowych dla pielęgniarstwa. **Mówienie**: opanował umiejętność wyrażania i argumentowania opinii w sytuacjach formalnych i nieformalnych. Zdobyć umiejętność przygotowania prostej prezentacji na tematy związane z pielęgniarstwem z uwzględnieniem własnych zainteresowań. Umie porozumieć się z innymi użytkownikami języka, nawiązywać, prowadzić i podtrzymywać rozmowę. **Słuchanie**: opanował umiejętność rozumienia dłuższych wypowiedzi i	B.U16 B.U17

	prezentacji pod warunkiem, że temat jest w miarę znany.	

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Słownictwo: Medical specialities. Hospital jobs. Verbs for describing jobs. Nursing profession. Struktury gramatyczne: Present Simple for describing routines. Present Continuous for describing temporary and future activities. Słuchanie: An admission. A job interview. Czytanie: The nursing profession. Mówienie: Telling partners about career plans, work, training. Pisanie: A profile of a nursing student. Duties and regular activities of a nurse.	7	7
C2	Słownictwo: Parts of the body. Systems. Internal organs. Struktury gramatyczne: The Passive Voice, Present Simple for describing the body parts and their location. Słuchanie: Parts of the body, systems – mini lecture. Czytanie: Parts of the body. Mówienie: Presentation about body parts and systems.	7	7
C3	Test 1 (TP1, TP2) Słownictwo: Prepositions of place and movement. Hospital departments. Struktury gramatyczne: Imperatives for giving directions. Słuchanie: Giving directions. The porter's office. Czytanie: Wheelchairs, Responsibilities of a head porter. Mówienie: Describing where things are, describing what departments do, giving directions. Pisanie: Giving directions via email.	6	6
C4	Słownictwo: The admissions procedure, personal details in the patient record form. Struktury gramatyczne: Past Simple, Past Continuous for describing events in the past.	7	7

	Słuchanie: A patient record form. Czytanie: A patient record form, bad handwriting. Mówienie: Completing a patient record form- asking somebody for their personal details. Pisanie: Filling in a patient record card. Writing a summary of a patient.		
C5	Test 2. (TP3, TP4) Słownictwo: First aid, signs and symptoms of shock. Home accidents. Accidents and emergencies. Struktury gramatyczne: Structures for giving instructions. Słuchanie: Instructions for CPR. Czytanie: Responsibilities of a paramedic, home accidents. Accidents and emergencies. Mówienie: Instructing somebody how to give first aid.	6	6
C6	Słownictwo: Types, location and intensity of pain. Revision of internal organs. Struktury gramatyczne: as+ adjective+as, comparatives, superlatives for making comparisons. Słuchanie: A pain chart. Pain relief. Czytanie: Pain. Mówienie: Filling in a pain chart. Pisanie: A pain report.	7	7
C7	Słownictwo: Symptoms and signs (general, ocular, neurological/psychological, gastrointestinal, cardiovascular, urological, pulmonary and integumentary). Night coughing. Struktury gramatyczne: Question forms for asking about symptoms, and their Location. Słuchanie: Symptoms. A helpline call. Czytanie: Responsibilities of a helpline nurse. Mystery syndromes. Mówienie: Asking questions on a helpline. Projekt: Researching symptoms. Pisanie: Symptom report.	7	7
C8	Test 3 (TP5 sem 1, TP1, TP2) Słownictwo:, Alzheimer's disease, physical problems of the elderly.	6	6

	Struktury gramatyczne: Future Simple – future facts, hopes, predictions, spontaneous decisions, offers, requests, promises. Słuchanie: A care home. Assessing a patient. Czytanie: Old age and the brain. Mówienie: Transfer to a care home. Main issues of geriatric care. The effects of aging. Pisanie: Letter of introduction to a care home.		
C9	Słownictwo: Food groups (milk group, meat group, fruit and vegetable group, grain group), health problems related to obesity, eating related disorders: anorexia nervosa, bulimia nervosa, pica. Diabetes type 1 and 2. Struktury gramatyczne: should/shouldn't for giving advice. Słuchanie: A diabetic patient. An eating disorder. Czytanie: Eat yourself to death. Pros and cons of chocolate. Mówienie: Calculating BMI, talking about lifestyles and diets. Prezentacja z wykorzystaniem środków audiowizualnych: Chief functions, deficiency symptoms and natural sources of selected nutrients (e.g. calcium). Pisanie: Advice to a friend via e-mail.	7	7
C10	Test 4. (TP3, TP4) Additional reading: Chronic pain, Secrets of a long life.	4	4
C11	Słownictwo: The structure and function of the circulatory system. The heart. Testing blood. Cardiovascular disorders (fatigue, breathlessness, etc) Struktury gramatyczne: Zero and First Conditional for talking about general or future situations. Słuchanie: Blood types. A blood test. The circulatory system. Czytanie: The circulatory system. Blood pattern analysis.. Mówienie: How to take a blood sample? Prezentacja: The structure and function Pisanie: Describing blood cells.	7	7
C12	Słownictwo: Death and dying. The body after death. Hospices. Death certificate. Struktury gramatyczne: It's possible that/ Perhaps/Maybe/modals for	7	7

	expressing possibility. Słuchanie: Report of a death. Cytanie: The Hope Children's Hospice. Death certificate. Mówienie: Preparing a body after death. Pisanie: Writing a report about a person's death.		
C13	Test 6. (TP5 sem. 2, TP1, TP2) Słownictwo: Hygiene equipment,. MRSA symptoms and causes. Struktury gramatyczne: must/have to/need for talking about obligation. Słuchanie: A hygiene inspection report. Test results from a pathology lab. Czytanie: The responsibilities of a sister. Bacteria. Mówienie: Talking about good hospital hygiene practices. Pisanie: Writing a note – rules and instructions for nurses about good hygiene practice.	5	5
C14	Słownictwo: symptoms of mental illnesses. Schizophrenia. Tourette syndrome. Struktury gramatyczne: Present Perfect for recent events and past actions in an unfinished period of time, with 'yet'. Past Simple – completed actions in the past. Słuchanie: A shift handover. A case conference. Czytanie: Schizophrenia – the facts. Responsibilities of a mental health nurse. Tourette syndrome. Mówienie: Presentation about one of mental illnesses. Pisanie: Writing a job application.	7	7
C15	Test 6. (TP3, TP4) Słownictwo: Monitoring a patient. Readings: temperature, pulse, blood pressure respiration. Signs and symptoms of hypothermia. Struktury gramatyczne: The Passive Voice for saying what is done to people and things. Słuchanie: A coma patient. A scan. Czytanie: General anaesthetic. Mówienie: Taking vital signs. Describing an anaesthetic procedure. Pisanie: Describing a procedure.	6	6

C16	Słownictwo: Types and forms of medication. Dosages. Charts. Struktury gramatyczne: Be going to/ Present Continuous for future. Słuchanie: Patient medication. Czytanie: Pandemics and Tamiflu. Mówienie: Patient medication. Prezentacja: Types of medication Pisanie: Writing up and experiment.	7	7
C17	Test 7. (TP5 sem. 3, TP1, TP2) Słownictwo: Mind and body therapies, Struktury gramatyczne: Giving reasons. Słuchanie: Quigong. Czytanie: Wild treatments. Mówienie: Two healers. Conventional medicine and homeopathy. Pisanie: Advice to a friend via e-mail.	5	5
C18	Prezentacje: Systems of the body.	5	5
C19	Revision of the material.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	120	120

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1. Ciecierska J., Jenike B. *English for Medicine.* 2007, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa. 2. Grice T., *Nursing 1*. 2007, Oxford University Press.
Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Evans V., Doolet J. Ytrang M. Tran. *Medical.* 2011, Express Publishing. 2. Evans V., Salcido K. *Nursing.* 2011, Express Publishing. 3. Meier Penn J., Hanson E. *Anatomy and Physiology for English Language Learners.* 2006, Pearson Longman.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	0 / 120	0 / 120
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	60	60
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	180	180

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_01

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Podstawy pielęgniarstwa
2. Punkty ECTS	15
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I – II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr MAŁGORZATA TORNADOWSKA Mgr JADWIGA WARZOCHA Mgr KATARZYNA BARNA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (80); **ZP.**: (0) **PZ:** (0)	**W**: (15); **Ćw.**: (80); **ZP.**: (0)
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (80); **ZP.**: (80); **PZ** (120)	**W**: (15); **Ćw.**: (80); **ZP.**: (80); **PZ** (120)
Liczba godzin ogółem	390	390

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przyswoić wiedzę z zakresu podstawowych zagadnień pielęgniarstwa
CW2	poznać miejsce i rolę pielęgniarki w systemie ochrony zdrowia
Umiejętności	
CU1	zdobyć wiedzę i umiejętności niezbędne do sprawowania profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad odbiorcą w różnym wieku i stanie zdrowia
Kompetencje społeczne	
CK1	kształtować i praktycznie wykorzystać umiejętności zawodowe składające się na pełnienie roli zawodowej – pielęgnowania, rozumianego jako pomaganie i towarzyszenie pacjentowi, przygotować chorego do sprawowania samokontroli i samo opieki.
CK2	kształtować postawę odpowiedzialności za podejmowane decyzje w pracy z pacjentem i zespołem terapeutycznym.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa z perspektywy czasu (przeszłość, teraźniejszość, przyszłość) na tle transformacji opieki;	C.W1
EPW2	omawia istotę współczesnego pielęgniarstwa w wymiarze teoretycznym i praktycznym oraz proces jego profesjonalizacji,	C.W1
EPW3	- definiuje pielęgnowanie oraz określa w nim miejsce wspierania, pomagania, towarzyszenia, dotykania, obecności,	C.W2
EPW4	- charakteryzuje rolę i funkcje zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki zdrowotnej,	C.W3
EPW5	- opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady stosowania) i Primary Nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarskiej,	C.W4

EPW6	- zna i stosuje klasyfikacje diagnoz pielęgniarskich,	C.W5
EPW7	- określa istotę opieki pielęgniarskiej opartej o założenia teoretyczne F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy, B. Neuman oraz innych teorii klasycznych pielęgniarstwa, np. M. Leininger,	C.W6
EPW8	- istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych,	C.W7
EPW9	- zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu,	C.W8
EPW10	- zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej,	C.W9
EPW11	- zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich,	C.W10
EPW12	udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji	C.W11
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Proponuje model pielęgnowania i stosuje w praktyce wybrane teorie pielęgniarstwa;	C.U1
EPU2	Gromadzi informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów bezpośrednich i pośrednich (skale), analizy dokumentacji (w tym analizy badań diagnostycznych), badania fizykalnego w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej;	C.U2
EPU3	Ustala cele i plan opieki nad człowiekiem chorym i niepełnosprawnym	C.U3
EPU4	Planuje i realizuje opiekę pielęgniarską wspólnie z chorym/niepełnosprawnym i jego rodziną;	C.U4
EPU5	Dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia i skuteczności działań pielęgniarskich;	C.U5
EPU6	Wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi a także inne testy paskowe;	C.U6
EPU7	prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta	C.U7
EPU8	wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);	C.U8
EPU9	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;	C.U9
EPU10	stosować zabiegi przeciwzapalne	C.U10

EPU11	przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami	C.U11
EPU12	podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków	C.U12
EPU13	wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;	C.U13
EPU14	wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;	C.U14
EPU15	zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylne oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego	C.U15
EPU16	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze	C.U16
EPU17	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod	C.U17
EPU18	wykonywać gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowywanie dróg oddechowych i inhalację	C.U18
EPU19	wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;	C.U19
EPU20	wykonywać zabiegi higieniczne	C.U20
EPU21	pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze	C.U21
EPU22	oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne	C.U22
EPU23	wykonywać zabiegi doodbytnicze	C.U23
EPU24	zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik	C.U24
EPU25	zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik	C.U25
EPU26	prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią	C.U26
EPU27	rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarskiej	C.U27
EPU28	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów	C.U28
EPU29	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia	C.U29
EPU30	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych	C.U30
EPU31	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia	C.U31

EPU32	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych	C.U32
EPU33	realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej	C.U33
EPU34	oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych	C.U34
EPU35	oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia	C.U35
EPU36	stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach	C.U36
EPU37	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania	C.U37
EPU38	podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole	C.U38
EPU39	monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy	C.U39
EPU40	współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarskiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarskiej	C.U40
EPU41	przeprowadzać badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki	C.U43
EPU42	przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej	C.U46
EPU43	przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	C.U47
EPU44	wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym	C.U48
EPU45	stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami	C.U49
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece	KS1
EPK2	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	KS6
EPK3	przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece	KS2
EPK4	dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Pielęgniarstwo jako nauka – dyscyplina, wiedza i działalność praktyczna.	2	2
W2	Wprowadzenie do pielęgniarstwa - wyjaśnienie podstawowych pojęć: pielęgnowanie, pielęgniarstwo jako: służba społeczna, opieka, wiedza, nauka, sztuka, zawód, profesja.	2	2
W3	Uwarunkowania historyczne, teraźniejszość i przyszłość zawodu pielęgniarki. Rozwój pielęgniarstwa na świecie i w Polsce.	2	2
W4	Czynniki wpływające na rozwój praktyki pielęgniarskiej. Pielęgniarstwo przednowoczesne i nowoczesne.	3	3
W5	Symbole i tradycje w pielęgniarstwie	2	2
W6	Organizacje zawodowe, stowarzyszenia, towarzystwa naukowe, związki zawodowe pielęgniarstwa	2	2
W7	Pielęgniarstwo współczesne. Misja pielęgniarstwa, rola społeczno-zawodowa pielęgniarki, funkcje pielęgniarki. Holistyczna koncepcja pielęgniarstwa.	3	3
W8	Teorie pielęgniarstwa – istota i znaczenie dla pielęgniarstwa	2	2
W9	Teorie/modele pielęgniarstwa: F. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy, B. Neuman, M. Leininger.	3	3
W10	Zadania pielęgniarki w interdyscyplinarnym zespole opiekuńczym w procesie diagnozowania, leczenia, rehabilitacji, profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowia.	2	2
W11	Proces pielęgnowania jako metoda pracy pielęgniarki i model opieki zindywidualizowanej, holistycznej nad pacjentem i jego rodziną. Cechy, etapy procesu pielęgnowania. Różnice między pielęgnowaniem tradycyjnym a procesem pielęgnowania.	2	2
W12	Metody gromadzenie danych (wywiad, obserwacja, pomiary, analiza dokumentacji), stawianie diagnozy pielęgniarskiej, określenie celu i planu opieki, realizacja, ocena i dokumentacja opieki.	2	2
W13	Ocena stanu, rozpoznanie potrzeb/problemów pielęgnacyjnych u pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu narządów i układów: termoregulacji, ze zmianami na skórze, w tym odleżynami, układu krążenia i oddechowego, pokarmowego, moczowego, nerwowego (chory nieprzytomny), narządów zmysłów (wzroku i słuchu), cierpiących z powodu bólu, umierających oraz planowanie opieki	2	2

W14	Wykorzystanie procesu pielęgnowania jako podstawowej metody pracy pielęgniarki	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Organizacja zajęć w pracowni umiejętności pielęgniarskich. Higieniczne mycie rąk	5	5
C2	Ocena podstawowych czynności życiowych: pomiar i obserwacja oddechu, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, temperatury ciała. Dokumentowanie dokonanych pomiarów w karcie gorączkowej;	8	8
C3	Ocena stanu ogólnego chorego: masy ciała u niemowlęcia, dziecka i dorosłego, wzrostu u dzieci i dorosłych;	7	7
C4	Ocena stanu świadomości	3	3
C5	Słanie łóżka pustego w jedną i dwie pielęgniarki	3	3
C6	Słanie łóżka z chorym w jedną i dwie pielęgniarki	3	3
C7	Zmiana bielizny pościelowej: całkowita, częściowa z chorym w łóżku w jedną i dwie pielęgniarki;	5	5
C8	Zmiana bielizny osobistej pacjenta;	3	3
C9	Mycie pacjenta w łóżku, kąpiel w wannie i pod prysznicem, kąpiele lecznicze	5	5
C10	Mycie zębów. Toaleta jamy ustnej	3	3
C11	Mycie głowy choremu w łóżku;	5	5
C12	Układanie pacjenta w różnych pozycjach. Zastosowanie udogodnień;	5	5
C13	Przenoszenie i transport chorego;	5	5
C14	Udział pielęgniarki w usprawnianiu chorego: oklepywanie ścian klatki piersiowej, nacieranie, masaż skóry, ćwiczenia gimnastyczne bierne, czynne, gimnastyka oddechowa, pomoc przy siadaniu w łóżku, pomoc przy wstawaniu z łóżka;	8	8
C15	Udział pielęgniarki w zapewnieniu pacjentowi optymalnych warunków do podtrzymania biologicznych funkcji życiowych organizmu: pojenie pacjenta. Karmienie pacjenta, podawanie kaczki i basenu;	6	6

C16	Podawanie leków; doustnie, podjęzykowo, około policzkowo, Podawanie leków drogą wziewną (podawanie tlenu różnymi metodami);	6	6
C17	Stosowanie leków na skórę i błony śluzowe. Zakraplanie leku do oka. Płukanie oka, Zakraplanie leku do nosa. Podawanie leku do ucha, płukanie ucha. Podawanie leków do pochwy;	6	6
C18	Zabiegi przeciwzapalne, bańki lecznicze;	3	3
C19	Zabiegi dorektalne: podawanie czopków, sucha rurka do odbytu, wlewka doodbytnicza; lecznicza i przeczyszczająca, lewatywa, kroplowy wlew doodbytniczy;	4	4
C20	Zgłębnikowanie żołądka, karmienie za pomocą zgłębnika założonego do żołądka, karmienie za pomocą PEGA. Płukanie żołądka;	6	6
C21	Cewnikowanie pęcherza moczowego, płukanie pęcherza moczowego, monitorowanie diurezy godzinowej i dobowej, bilans płynów;	6	6
C22	Udział pielęgniarki w pobieraniu materiału do badań diagnostycznych;	5	5
C23	Oznaczanie poziomu cukru we krwi za pomocą gleukometru/ stężenia cholesterolu;	5	5
C24	Wykonanie pulsoksymetrii i kapnometrii;	5	5
C25	Podawanie leków droga dotkankową: iniekcje podskórne, podawanie insuliny, iniekcje domięśniowe, próby śródskórne; obliczanie dawek leków;	5	5
C26	Wstrzyknięcie dożylne; założenie wkłucia obwodowego igłą typu Venflon, pielęgnacja miejsca wkłucia, usunięcie cewnika z żył obwodowych;	5	5
C27	Kroplowy wlew dożylny;	3	3
C28	Udział pielęgniarki w zapewnieniu pacjentowi bezpieczeństwa: chirurgiczne mycie rąk, zakładanie odzieży ochronnej, jałowych rękawiczek, zakładanie czepca przeciw wszawicy;	5	5
C29	Udział pielęgniarki w leczeniu zabiegowym: przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego, przygotowanie stolika opatrunkowego, założenie i zmiana opatrunku,	5	5
C30	Przygotowanie chorego i zestawów do wybranych zabiegów diagnostycznych (biopsje i nakłucia);	5	5
C31	Bandażowanie poszczególnych części ciała;	5	5
C32	Wybrane metody pielęgnowania noworodka/niemowlęcia (kąpiel, przewijanie, karmienie);	4	4
C33	Prowadzenie dokumentacji pielęgniarskiej.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	160	160

Lp.	Zajęci praktyczne	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
ZP1	Wprowadzenie do zajęć praktycznych (program nauczania, warunki zaliczenia, regulamin zajęć). Zapoznanie z personelem, pacjentami, topografią i specyfiką oddziału;	5	5
ZP2	Dokumentacja stosowana w oddziale prowadzona przez personel pielęgniarski – specyfika i zasady jej prowadzenia;	10	10
ZP3	Standardy i procedury w praktyce pielęgniarskiej stosowane w oddziale;	10	10
ZP4	Udział pielęgniarki podczas przyjęcia do szpitala/ na oddział. Adaptacja chorego do warunków hospitalizacji. Prawa pacjenta w aspekcie zadań zawodowych pielęgniarki;	10	10
ZP5	Zadania pielęgniarki w profilaktyce i pielęgnowaniu chorych z odleżynami – wybrane zagadnienia;	10	10
ZP6	Pielęgnowanie przewlekle chorego. Rola pielęgniarki w przygotowaniu chorego do sprawowania samokontroli i samo opieki;	10	10
ZP7	Udział pielęgniarki w usprawnianiu psychospołecznym pacjenta;	10	10
ZP8	Sprawowanie opieki pielęgniarskiej wobec pacjenta hospitalizowanego w warunkach oddziału szpitalnego – zastosowanie procesu pielęgnowania	10	10
ZP9	Podsumowanie i zakończenie zajęć praktycznych – samoocena i ocena końcowa.	5	5
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	80	80

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1	X	X				X		
EPW2		X				X		
EPW3		X				X		
EPW4		X				X		
EPW5		X				X		
EPW6		X				X		
EPW7	X	X				X		
EPW8		X				X		X
EPW9		X				X		X
EPW10	X	X				X		X
EPW11		X				X		X

EPW12		X				X		X
EPU1			X	X		X		X
EPU2			X	X		X		X
EPU3			X	X		X		X
EPU4			X	X		X		X
EPU5			X	X		X		X
EPU6			X	X		X		X
EPU7			X	X		X		X
EPU8			X	X		X		X
EPU9			X	X		X		X
EPU10			X	X		X		X
EPU11			X	X		X		X
EPU12			X	X		X		X
EPU13			X	X		X		X
EPU14			X	X		X		X
EPU15			X	X		X		X
EPU16			X	X		X		X
EPU17			X	X		X		X
EPU18			X	X		X		X
EPU19			X	X		X		X
EPU20			X	X		X		X

EPU21			X	X		X		X
EPU22			X	X		X		X
EPU23			X	X		X		X
EPU24			X	X		X		X
EPU25			X	X		X		X
EPU26			X	X		X		X
EPU27			X	X		X		X
EPU28			X	X		X		X
EPU29			X	X		X		X
EPU30			X	X		X		X
EPU31			X	X		X		X
EPU32			X	X		X		X
EPU33			X	X		X		X
EPU34			X	X		X		X
EPU35			X	X		X		X
EPU36			X	X		X		X
EPU37			X	X		X		X
EPU38			X	X		X		X
EPU39			X	X		X		X
EPU40			X	X		X		X
EPU41			X	X		X		X

EPU42			X	X		X		X
EPU43			X	X		X		X
EPU44			X	X		X		X
EPU45			X	X		X		X
EPK1			X	X		X		X
EPK2			X	X		X		X
EPK3			X	X		X		X
EPK4			X	X		X		X

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Ciechaniewicz W. (red.): Pielęgniarstwo. Ćwiczenia.tom 1 i 2 PZWL, Warszawa 2014.
2. Zahradniczek K.: Pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL 2006.
3. Zarzycka D., Ślusarska B., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Tom 1 i 2 PZWL, Lublin 2015.

4. Bętkowska Izabela: Wlewy podskórne PZWL, Warszawa 2015.
5. Chrząszczewska Anna: Bandażowanie. PZWL, Warszawa 2016.
6. Ciechaniewicz W, Grochans E, Łoś E: Wstrzyknięcia podskórne, śródskórne, domięśniowe i dożylne. PZWL

Warszawa 2014
7. Dzirba A: Wstrzyknięcia domięśniowe. PZWL, Warszawa 2015.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1.Górajek-Jóźwik J.: Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarskiej. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, 2007.
2.Kawczyńska-Butrym Z.: Diagnoza pielęgniarska. PZWL, 1999.
3.Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.): Diagnozy i interwencje pielęgniarskie. PZWL, 2014.
4.Kózka M., Płaszewska-Żywko L. Procedury Pielęgniarskie Podręcznik dla studentów medycznych. PZWL, 2014.
5. Kilańska D: Międzynarodowa Klasyfikacja Praktyki Pielęgniarskiej - ICNP® w praktyce pielęgniarskiej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2014
6.Poznańska S., Płaszewska-Żywko L.: Wybrane modele pielęgniarstwa. Podstawa praktyki pielęgniarskiej. Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Seria: Nauki o Zdrowiu 2001.
7.Stychlerz A. Uregulowania prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarki. PZWL, 2009.
8.Wrońska I.: Rola społeczno-zawodowa pielęgniarki. Studium z zakresu współczesnego pielęgniarstwa. CEM, Warszawa 1997.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	30 / 160	30 / 160
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	80	80
Praktyki zawodowe	120	120
Suma godzin:	410	410

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_02

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Etyka zawodu pielęgniarki
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	1
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr BOŻENA SONGIN

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (30);	**W**: (15); **Ćw.**: (30);
Liczba godzin ogółem	45	45

C - Wymagania wstępne

Znajomość podstawowych założeń kulturowo-społecznych epok historycznych. Umiejętność prowadzenia dyskusji; podstawowa umiejętność logicznego argumentowania i wyciągania wniosków w oparciu o racjonalne przesłanki

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zaznajomienie studenta z podstawowymi zagadnieniami etyki oraz niektórymi nurtami w filozofii,
CW2	Zapoznanie z podstawowymi pojęciami, zagadnieniami filozofii i metodologii nauki,
CW3	Ukazanie zasad etycznego postępowania zawodowego w odniesieniu do ludzi zdrowych i chorych, jak i zasady regulujące stosunki społeczne.
Umiejętności	
CU1	Rozwijanie umiejętności formułowania problemów etycznych i wyróżnia wśród nich dylematy moralne i filozoficzne.
Kompetencje społeczne	
CK1	Rozumienia systemu wartości i zasad etycznych będących wykładnią moralnego postępowania pielęgniarki w pracy zawodowej.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Posiada wiedzę z zakresu koncepcji filozoficzno-etycznych przydatnych w pielęgniarstwie	C.W12
EPW2	Wykazuje wiedzę z zakresu etyki normatywnej w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki	C.W12
EPW3	Charakteryzuje istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;	C.W13
EPW3	Pro4lematykę etyki normatywne, w tym w aksjologii wartości powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki	C.W14
EPW5	Różnicuje przedmiot etyki ogólnej i zawodowej	C.W15
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Różnicuje zakres uprawnień, obowiązków zawodowych i powinności moralnych w zindywidualizowanej sytuacji podmiotu opieki;	C.U27
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacjach z pacjentem i jego	KS1

	rodziną	
EPK2	Przestrzega praw pacjenta	KS2
EPK3	Jest gotów do samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Etyka pielęgniarstwa jako nauka normatywna	1	1
W2	Aksjologia etyki pielęgniarstwa.	1	1
W3	Deontologia pielęgniarstwa.	1	1
W4	Zasady etycznego postępowania pielęgniarki.	1	1
W5	Odpowiedzialność zawodowa pielęgniarki.	1	1
W6	Kodeks etyki zawodowej- funkcje i cele.	1	1
W7	Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej	1	1
W8	Prawa pacjenta	1	1
W9	Filozofia: podstawowe informacje i pojęcia (idealizm, empiryzm, racjonalizm). Definicje charakteryzujące działy filozofii: metafizyka, ontologia, aksjologia, epistemologia, historiozofia, etyka.	1	1
W10	Podstawowe pojęcia związane z etyką: etyka opisowa i normatywna, metaetyka, rozróżnienie moralności i etyki, pojecie wartości, aksjologia	1	1
W11	Filozofia starożytna a) Idealizm Platona: nauka o ideach – rzecz jako odbicieidei, hierarchia idei, koncepcja poznania Platona – poznanie wrodzone idei, nieśmiertelna dusza i jej podział b) Filozofia Arystotelesa: forma i materia, teoria poznania, koncepcja duszy, zasada złotego środka.	1	1

W12	Etyka chrześcijańska: św. Tomasz i prawo naturalne, chrześcijańska koncepcja zła u Św. Augustyna, etyka protestancka – koncepcja podwójnej predestynacji, personalizm katolicki.	1	1
W13	Konsekwencjonalizm i utylitaryzm - koncepcja etyczna społeczeństwa demokratycznego. Koncepcja praw człowieka. Podejmowanie decyzji w warunkach konfliktu moralnego	1	1
W14	Immanuel Kant: Imperatyw kategoryczny – etyka obowiązku, teoria poznania.	1	1
W15	Podstawowe teorii poznania: klasyczna teoria prawdy, racjonalizm kartezjański, empiryzm Hume'a, pragmatyczna koncepcja prawdy, pojęcia realizmu i antyrealizmu empirycznego. Poznanie naukowe: struktura teorii naukowych, cechy teorii naukowej (prostota, spójność, ogólność). Koncepcje Poppera i Kuhna. Paradygmat w naukach medycznych.	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Dylematy etyczne współczesnego pielęgniarstwa na świecie i w Polsce: - aborcja, - eutanazja, - transplantologia, - problem umierania i śmierci, -choroby nieuleczalne, -hospicja, -zapłodnienie in vitro.	3	3
C2	Bioetyka jako współczesna postać refleksji moralnej nad teorią i praktyką opieki zdrowotnej - pacjent jako osoba, granice życia człowieka, etos opieki nad człowiekiem zdrowym i chorym,	3	3
C3	Moralne problemy rozwoju medycyny. Konflikt wartości w medycynie. Medycyna a normy religijne.	3	3
C4	Moralne problemy sytuacji wyboru- podejmowanie decyzji etycznych.	3	3
C5	Dyskusja zagadnień etycznych budzących szczególne zainteresowanie studentów.	3	3
C6	Etyka relatywistyczna: odróżnienie pojęć etyki realistycznej i relatywistycznej, przykłady relatywizmu etycznego: subiektywizm, marksizm, postmodernizm. Fragmenty tekstu R. Rorty'ego z *Habermas, Rorty, Kołakowski: stan filozofii współczesnej,*	3	3

C7	Etyka praktyczna – problem eutanazji na podstawie dyskusji pomiędzy Tadeuszem Gadaczem, Jackiem Hołówką i Jackiem Filkiem zamieszczonej w 554 nr „Znaku”.	3	3
C8	Podejmowania decyzji moralnych w warunkach sytuacji konfliktu wartości	3	3
C9	Etyka ewolucyjna, Psychologiczny kontekst ocen moralnych.	3	3
C10	Koncepcja praw człowieka	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	30

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW3		X						
EPW5		X						
EPU1			X	X				
EPK1			X					
EPK2			X					
EPK3			X					
EPK4			X					

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.Beauchamp T. L., Childress J. F.: Zasady etyki medycznej. Warszawa 1996. 2.Donn H. P.: Etyka dla lekarzy, pielęgniarek i pacjentów. Tarnów 1997. 3.Fry S.T., Johnstone M-J.: Etyka w praktyce pielęgniarskiej, PTP, Makmed, Warszawa-Lublin 2009. 4.Kodeks etyki zawodowej polskiej pielęgniarki i położnej, 2003. 5.Koństańczak S.: Etyka pielęgniarska, Difin, Warszawa 2010. 6.Wrońska I.: Podstawy etyki pielęgniarstwa. Warszawa 1993. 7.Wrońska I., Mariański, J.: Etyka w pracy pielęgniarskiej, Czelej, Lublin 2002 8.Warburton N. Filozofia od podstaw, Aletheia, Warszawa 1999 9.Baggini J. Fosi P.S. Przybornik etyka, PAX, Warszawa 2010 10.Vardy P., Grosch P., Etyka, ZYSK I S-KA Poznań 2004.
Literatura zalecana / fakultatywna: 1.Podrez E.: W kręgu dobra i zła. Wybór tekstów z etyki współczesnej. Warszawa 1994. 2.Ślipko T.: Granice życia. Dylematy współczesnej bioetyki. Warszawa 1999. 3.Szewczyk K.: Dobro, zło i medycyna. Filozoficzne podstawy bioetyki kulturowej. Warszawa 2001. 4.Wolff H. R.: Filozofia medycyny, Warszawa 1993. 5.Villon R.: Etyka lekarska. Problemy filozoficzne, PZWL, Warszawa 1997. 6.Popkin, R. H., Stroll A., Filozofia,ZYSK I S-KA Poznań 2004. 7.Szewczyk K., Bioetyka PWN, Warszawa 2009 8.Hołówka J., Etyka w działaniu, Prószyński i S-ka Warszawa 2010 9.Buss D. M., Psychologia ewolucyjna,

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	15 / 30	15 / 30
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	55	55

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_03

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Promocja zdrowia
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I – II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr BOŻENA CHUDAK Mgr ANNA KARDASZ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Semestr 2	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (20)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (20)
Liczba godzin ogółem	50	50

C - Wymagania wstępne

Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu: edukacji zdrowotnej, zdrowego stylu życia, zachowań prozdrowotnych, zasady leczenia dietetycznego, aktywność fizyczna w pielęgnowaniu zdrowia

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przyswoić specjalistyczną wiedzę związaną z zasadami zdrowego stylu życia, oraz zachowań prozdrowotnych
CW2	zdobyć wiedzę związaną z kształtowaniem aktywnej postawy wobec własnego zdrowia, problemów stylu życia w rodzinie oraz zdrowia środowiskowego, określaniem i rozpoznawaniem problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży
Umiejętności	
CU1	opanować umiejętności określania i analizowania zachowań zdrowotnych, czynników determinujących te zachowania oraz czynników ryzyka chorób wynikających ze stylu życia
Kompetencje społeczne	
CK1	zrozumieć strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, narodowym i ponadnarodowym

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna i definiuje zdrowie, promocje zdrowia, profilaktykę zachowania zdrowotne, styl życia oraz wskazuje ich podstawy teoretyczne	C.W16
EPW2	Zna strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, narodowym i ponadnarodowym.	C.W18
EPW3	Zna zasady konstruowania programów promocji zdrowia	C.W17
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Ocenia potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów	C.U28
EPU2	Rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia	C.U29
EPU3	Dobiera metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych	C.U30
EPU4	Uczy pacjenta samokontroli stanu zdrowia	C.U31

EPU5	Opracowuje i wdraża indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych	C.U32
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Pojęcie zdrowia, zdrowie jako wartość, społeczny wymiar zdrowia	3	3
W2	Edukacja zdrowotna, zachowania zdrowotne, profilaktyka zdrowotna a promocja zdrowotna, promocja zdrowia w społecznościach lokalnych	2	2
W3	Promocja zdrowia w kształtowaniu świadomych postaw rodzicielskich, zdrowie prekoncepcyjne, planowanie rodziny. Edukacja zdrowotna rodziców.	2	2
W4	Profilaktyka zdrowotna: testy przesiewowe w okresie noworodkowym, szczepienia ochronne.	2	2
W5	Promocja zdrowia w chorobach cywilizacyjnych, działania na rzecz zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Aktywność fizyczna w pielęgnowaniu zdrowia.	2	2
W6	Opieka nad pacjentem z cukrzycą, otyłością. Postępowanie diagnostyczne, leczenie farmakologiczne, dietetyczne i rehabilitacja	2	2
W7	narodowe programy zdrowia: profilaktyka wad cewy nerwowej, chorób nowotworowych	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Ocena stanu zdrowia jednostki/rodziny -„potencjał zdrowotny człowieka" z wykorzystaniem swoistej metodyki (skale, siatki centylowe, pomiary przyrządowe).	3	3
C2	Rozpoznanie zachowań zdrowotnych jednostki i czynników ryzyka chorób wynikających ze stylu życia.	2	2
C3	Wspieranie jednostki i rodziny w utrzymaniu zdrowia przez tworzenie środowiskowej „koalicji na rzecz zdrowia"	2	2
C4	Ocena środowiska w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży	2	2
C5	Opieka pielęgniarska nad pacjentem z rozpoznaną cukrzycą. Leczenie farmakologiczne i dieta	2	2
C6	Opieka pielęgniarska nad pacjentem z otyłością. Zasady zdrowego odżywiania i aktywność fizyczna	2	2
C7	Zachowania prozdrowotne i motywowanie do ich stosowania, kalendarz szczepień ochronnych dla dzieci i młodzieży.	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

Lp.	Zajęcia praktyczne	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
ZP1	Uwarunkowania zachowań zdrowotnych i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia jednostek, grup i społeczności lokalnych	4	4
ZP2	Promocja zdrowia w wybranych grupach społecznych (dzieci i młodzież, środowisko pracy, kobiety w poszczególnych okresach życia, mężczyźni, populacja geriatryczna, osoby przewlekle chore i niepełnosprawne).	4	4
ZP3	Identyfikowanie zachowań zdrowotnych i formułowanie problemów oraz potrzeb zdrowotnych jednostek, grup i społeczności lokalnych.	4	4
ZP4	Metody edukacji zdrowotnej i podejmowanie działań edukacyjnych w zależności od wieku, stanu zdrowia i sprawności, stopnia posiadanej wiedzy, zapotrzebowania na wiedzę oraz czynników socjo-ekonomicznych i kulturowych.	4	4
ZP5	Planowanie, realizacja i ewaluacja programów promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób w placówkach ochrony zdrowia oraz w środowisku nauczania i wychowania.	4	4
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	20	20

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPU1			X	X	X			

EPU2			X	X	X			
EPU3			X	X	X			
EPU4			X	X	X			
EPU5			X	X	X			
EPK1			X	X	X			
EPK2			X	X	X			
EPK3			X	X	X			

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M. (redakcja naukowa): Promocja Zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo. Tom I i II; A.. Lublin 2008; wydawnictwo CZELEJ
2. Pawlaczyk B. (redaktor naukowy): Pielęgniarstwo pediatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych.PZWL Warszawa 2007
3. Pietrzyk J. (redaktor naukowy): Vademecum pediatrii. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagielońskiego. Kraków 2011
4. Karski J.: Postępy promocji zdrowia. wydawnictwo CEDEWU, Warszawa 2006
5. Kubicka K., Kawalec B.: Pediatria. Tom I i II Wydawnictwo lekarskie, PZWL, Warszawa 2007

Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Słomko Z., Drews K., Niemiec K.T. (redakcja naukowa): Profilaktyka w położnictwie, ginekologii i neonatologii. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne.OWN, Poznań 2005 2.Szczapa J. (redaktor naukowy): Podstawy neonatologii. Wydawnictwo lekarskie, PZWL, Warszawa 2008 3. Fleischer M., Bober-Gheek B.: Podstawy Pielęgniarstwa Epidemiologicznego. 2010

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	20	20
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	60	60

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_04

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Podstawowa opieka zdrowotna
2. Punkty ECTS	12
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I – III, semestr I - V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr ANNA KARDASZ Mgr BEATA MAJCHRZAK

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (15); **ZP.**: (0)	**W**: (15); **Ćw.**: (15); **ZP.**: (0)
Semestr 2	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60), **PZ** (50)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60), **PZ** (50)
Semestr 3	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60)
Semestr 4	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0), **PZ** (50)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0), **PZ** (50)
Semestr 5	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0), **PZ** (60)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0), **PZ** (60)

Liczba godzin ogółem	310	310

C - Wymagania wstępne

Anatomia, fizjologia, patologia, farmakologia, filozofia i etyka zawodu, podstawy pielęgniarstwa, promocja zdrowia

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zna i omawia zasady funkcjonowania systemu zarządzania informacją w podstawowej opiece zdrowotnej;
CW2	Zna i wykorzystuje w praktyce standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece zdrowotnej;
Umiejętności	
CU1	Realizuje świadczenia zdrowotne udzielane w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
CU2	Formułuje odrębności w opiece środowiskowo-rodzinnej w zakresie gromadzenia informacji, diagnozowania, metod pracy i dokumentowania;
CU3	Charakteryzuje podstawową opiekę zdrowotną w Polsce i na świecie z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników ochrony zdrowia;
CU4	Wskazuje i opisuje determinanty i mierniki jakości podstawowej opieki zdrowotnej;
CU5	Przedstawia i opisuje modele opieki środowiskowo-rodzinnej i formy świadczenia opieki pielęgniarskiej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
Kompetencje społeczne	
CK1	Analizuje, ocenia i rozpoznaje problemy zdrowotne dzieci i młodzieży w środowisku nauczania i wychowania, podejmuje działania edukacyjne;
CK2	Wykorzystuje w praktyce standardy i procedury pielęgniarskie obowiązujące w podstawowej opiece zdrowotnej;
CK3	Planuje i realizuje opiekę pielęgniarską nad różną kategorią odbiorców w sytuacji zdrowia, zagrożenia zdrowia, choroby w środowisku życia, pracy, nauki

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Charakteryzuje podstawową opiekę zdrowotną w Polsce i na świecie z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników ochrony zdrowia;	C.W19
EPW2	Zna i rozumie warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej	C.W20
EPW3	Zna metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży	C.W21
EPW4	metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych	C.W40
EPW5	pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia	C.W2
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Ustala cele i plan opieki nad człowiekiem chorym lub niepełnosprawnym;	C.U3
EPU2	Rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych jednostki i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;	C.U29
EPU3	Realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym świadczenia gwarantowane i zapewnianie opieki nad pacjentem chorym.	C.U33
EPU4	Ocenia środowisko nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;	C.U34
EPU5	Stosuje standardy i procedury pielęgniarskie w podstawowej opiece medycznej;	C.U40
EPU6	Rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku	C.U44
EPU7	Wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowoszkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentuje wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta	C.U45
EPU8	posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej	C.U51
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób	KS1

	powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Koncepcja podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce na świecie – kierunki zmian, zadania w opiece nad zdrowiem społeczeństwa.	2	2
W2	Podstawy prawne, struktura organizacyjna podstawowej opieki zdrowotnej, zasady tworzenia i funkcjonowania podmiotów pielęgniarskich. Zadania zespołu podstawowej opieki zdrowotnej.	2	2
W3	Podstawy pielęgniarstwa społecznego- historia, zakres działań, założenia. Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej -cele, zadania, zakres kompetencji pielęgniarki poz/ pielęgniarki rodzinnej	2	2
W4	Opieka zdrowotna nad dziećmi i młodzieżą- zadania poz. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży. Zadania pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania	2	2
W5	Wybrane aspekty podstawowej opieki pediatrycznej i położniczej.	2	2
W6	Specyfika problemów zdrowotnych rodziny w środowisku miejskim i wiejskim.	2	2
W7	Rodzina w zdrowiu i chorobie - rola i zadania pielęgniarki rodzinnej w środowisku osób zdrowych, zagrożonych czynnikami ryzyka, osób chorych. Poradnictwo w pracy pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	15	...

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Kontraktowanie świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej.	3	3
C2	Rola rodziny w utrzymaniu zdrowia jej członków i sprawowaniu opieki nad osobą chorą w środowisku domowym. Przygotowanie rodziny do samoopieki i samopielegnacji.	3	3
C3	Specyfika i odrębności procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej.	3	3
C4	Diagnoza pielęgniarska wykorzystywana dla celów oceny sytuacji zdrowotnej osoby/rodziny, wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej.	3	3
C5	Specyfika i odrębności procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę POZ. Zasady prowadzenia dokumentacji (karta środowiskowa rodziny).	3	3
C6	Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych w warunkach ambulatoryjnych, domowych. Przygotowanie i przeprowadzanie odwiedzin profilaktycznych/patronażowych, diagnostyczno-leczniczych, pielęgnacyjnych.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

Lp.	Zajęcia praktyczne	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
ZP1	Proces pielęgnowania jako metoda pozwalająca na rozpoznawanie i zaspakajanie indywidualnych potrzeb i problemów zdrowotnych uczniów.	4	4
ZP2	Charakterystyka porównawcza roli i zadań pielęgniarki w placówkach podstawowej opieki oraz zakładach opieki stacjonarnej.	3	3
ZP3	Organizacja pracy, cele, zadania placówek podstawowej opieki zdrowotnej- rola i zadania pielęgniarki poz.	3	3
ZP4	Planowanie opieki pielęgniarskiej nad zdrowiem i prawidłowym rozwojem dzieci młodzieży. Bilans zdrowia, badania przesiewowe, programy profilaktyczne, szczepienia ochronne.	4	4
ZP5	Ocena środowiska nauczania i wychowania w aspekcie wykrywania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży. Wybór form, metod pracy pielęgniarki szkolnej.	4	4
ZP6	Zakres zadań, kompetencji i uprawnień pielęgniarki rodzinnej. Zmiany w zakresie pełnionej roli i wynikających z niej funkcji zawodowych	3	3
ZP7	Opracowanie programów z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki dla wybranej kategorii odbiorców w środowisku zamieszkania,	4	4

ZP8	Wykorzystanie określonego modelu pielęgniarstwa w odniesieniu do wybranego studium przypadku w warunkach pielęgniarstwa rodzinnego.	5	5
ZP9	Praca pielęgniarki w rodzinach osób zdrowych, zagrożonych czynnikami ryzyka, osób z chorobą przewlekłą. Rodzaj, zakres gromadzonych informacji, sposób diagnozowania, wybór metod pracy i dokumentowania działań pielęgniarskich.	4	4
ZP10	Poradnictwo w pracy pielęgniarki rodzinnej – metody, rodzaj, zakres treści edukacyjnych. Przygotowanie jednostki do samokontroli, samoopieki.	3	3
ZP11	Proces pielęgnowania pacjenta z określonymi schorzeniami przewlekłymi: chorobami przemiany materii, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, schorzeniami narządu ruchu, neurologicznymi.	4	4
ZP12	Sprzęt i środki wykorzystywane przez pielęgniarkę rodzinną w trakcie realizacji świadczeń zdrowotnych. Wykonywanie zabiegów diagnostyczno -leczniczych w ramach uprawnień i kompetencji pielęgniarki środowiskowej.	4	4
ZP13	Znaczenie opieki nieprofesjonalnej w pracy pielęgniarki rodzinnej	3	3
ZP14	Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej nad osobą chorą samotną, niepełnosprawną w środowisku domowym w oparciu o proces pielęgnowania.	4	4
ZP15	Rozwiązywanie problemów zdrowotnych, emocjonalnych, opiekuńczo-pielęgnacyjnych, socjalno-bytowych ludzi starszych w środowisku domowym.	3	3
ZP16	Cele i zadania odwiedzin patronażowych w środowisku.	3	3
ZP17	Standardy i procedury pielęgniarskie obowiązujące w podstawowej opiece zdrowotnej;	3	3
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	60	60

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
PZ1	Wykorzystanie wybranych modeli pielęgniarstwa w sprawowaniu opieki nad osobą w różnym wieku i stanie zdrowia w środowisku domowym.	20	20
PZ2	Projektowanie odwiedzin profilaktycznych oraz zabiegowych w środowisku- analiza dokumentacji, opracowanie planu wizyty, przygotowanie sprzętu, wybór metod pracy.	20	20
PZ3	Doskonalenie umiejętności planowania i realizowania odwiedzin w środowisku domowym: -) wizyta dla celów promocji zdrowia -) wizyta dla celów profilaktycznych	20	20

	-) odwiedziny diagnostyczno-lecznicze -) odwiedziny pielęgnacyjno- opiekuńcze		
PZ4	Wykorzystanie wybranych modeli pielęgniarstwa w sprawowaniu opieki nad osobą w różnym wieku i stanie zdrowia w środowisku domowym	20	20
PZ5	Projektowanie i sprawowanie holistycznej opieki pielęgniarskiej nad jednostką, grupą w środowisku domowym. Doskonalenie umiejętności formułowania diagnozy, planowania i podejmowania określonych interwencji pielęgniarskich.	20	20
PZ6	Planowanie i realizowanie opieki pielęgniarskiej nad osobą z chorobą przewlekłą w środowisku domowym- wdrażanie chorego i jego rodziny do samoopieki.	20	20
PZ7	Formy pomocy społecznej dla osób, rodzin w trudnej sytuacji socjalno-bytowej- zadania pielęgniarki.	20	20
PZ8	Opracowanie i wdrażanie programów z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki kierowanych do wybranej kategorii odbiorców; jednostki, rodziny będących pod opieką pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej/rodzinnej.	20	20
	Razem liczba godzin praktyk zawodowych	160	160

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,

Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X			X		X	
EPW2		X			X		X	
EPW3		X			X		X	
EPW4		X			X		X	
EPW5		X			X		X	
EPU1			X	X	X		X	
EPU2			X	X	X		X	
EPU3			X	X	X		X	
EPU4			X	X	X		X	
EPU5			X	X	X		X	
EPU6			X	X	X		X	
EPU7			X	X	X		X	
EPU8			X	X	X		X	
EPK1			X	X	X		X	

EPK2			X	X	X		X	
EPK3			X	X	X		X	
EPK4			X	X	X		X	
EPK5			X	X	X		X	
EPK6			X	X	X		X	
EPK7			X	X	X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Kawczyńska Butrym Z.: Rodzina- zdrowie-choroba. Koncepcje i praktyka pielęgniarstwa rodzinnego. Czelej, Lublin 2001
2. Kilańska D.(red.): Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Tom II. Wyd. Makmed, Lublin 2008.
3. Brosowska B., Mielczarek- Pankiweicz E.: Pielegniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Tom II. Wyd. Makmed, Lublin 2008.
4. Edwin I.:(red and),Dmoch GajzlerskaE.:(red pol) Praktyka zawodowa PZWL. Warszawa 2011,
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U.z dnia 31 sierpnia 2009r.)
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005,w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U.nr.214.1816),

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Edwin I.:(red and),Dmoch GajzlerskaE.:(red pol) Praktyka zawodowa PZWL. Warszawa 2011,
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U.z dnia 31 sierpnia 2009r.)
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005,w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U.nr.214.1816),

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	50	50
Zajęcia praktyczne	120	120
Praktyki zawodowe	160	160
Suma godzin:	360	360

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_05

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Dietetyka
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr NATASZA BALCER-DYMEL

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (0);	**W**: (15); **Ćw.**: (0);
Liczba godzin ogółem	15	15

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przekazanie wiedzy dotyczącej zapotrzebowania na poszczególne składniki pokarmowe w różnym okresie życia
CW2	przekazanie wiedzy dotyczącej profilaktyki i leczenia żywieniowego
CW3	przekazanie i pogłębienie wiedzy w zakresie oceny stanu odżywienia oraz poradnictwa żywieniowego w wybranych jednostkach chorobowych, w tym żywienia dojelitowego i pozajelitowego
CW4	przekazanie wiedzy w zakresie doboru środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego przez pielęgniarki

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna zasady profilaktyki i leczenia dietetycznego oraz powikłania dietoterapii	C.W24
EPW2	Zna środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	C.W25
EPW3	Definiuje zapotrzebowanie (ilościowe i jakościowe) organizmu na składniki pokarmowe niezbędne do utrzymania życia w warunkach zdrowia i choroby	C.W22
EPW4	Wymienia zasady żywienia osób zdrowych w różnym wieku i charakteryzuje istotę żywienia dojelitowego i pozajelitowego	C.W23
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Stosuje wybrane diety terapeutyczne w otyłości, niedożywieniu, cukrzycy, hypolipidemii, nadciśnieniu tętniczym, chorobach serca i naczyń krwionośnych, trzustki i wątroby	C.U36
EPU2	Ocenia stan odżywiania organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia	C.U35
EPU3	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania	C.U37

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe	2	2
W2	Zasady żywienia osób zdrowych. Ocena stanu odżywienia.	2	2
W3	Istota żywienia dojelitowego i pozajelitowego.	2	2
W4	Poradnictwo żywieniowe	2	2
W5	Postępowanie dietetyczne w wybranych jednostkach chorobowych	4	4
W6	Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczeni a w ramach realizacji zleceń lekarskich.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie ,	ocena podsumowująca

praktyczne	określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2	X	X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPU1	X	X						
EPU2	X	X						
EPU3	X	X						

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.Gawędki J. Żywienie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu. PWN, Warszawa 2010 2.Ciborobska H, Rudnicka A. Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka. PZWL 2007 3.Jarosz M. Praktyczny przewodnik dietetyki. IŻiŻ 2010 4.Bączyk S., Szczęśniak Ł. Racjonalne żywienie człowieka z uwzględnieniem wysiłku fizycznego. PWN Warszawa-Poznań 1990
Literatura zalecana / fakultatywna: 1.Poniewierka E. (red.) Żywienie w chorobach przewodu pokarmowego i zaburzeniach metabolicznych. Cornetis, Wrocław 2010 2.Przysławski J. (red.) Ocena wartości odżywczej żywności, żywienia i stanu odżywienia. Wyd. UAM, Poznań 2009

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	0 / 15	0 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	25	25

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_06

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Organizacja pracy pielęgniarskiej
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, Semestr I
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr BOŻENA SONGIN Mgr ANNA GENGE

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu organizacji pracy pielęgniarskiej
Umiejętności	
CU1	Przygotowanie studentów do organizowania pracy zawodowej.
CU2	Monitorowanie zagrożeń w pracy pielęgniarskiej.
CU3	Przygotowanie jednostki organizacyjnej na potrzeby oceny jakości.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	zna i rozumie pojęcie stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;	C.W26
EPW2	zna i rozumie przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarskich;	C.W27
EPW3	zna i rozumie podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarskiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki;	C.W28
EPW4	zna i rozumie etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;	C.W29
EPW5	zna i rozumie możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;	C.W30
EPW6	zna i rozumie problematykę jakości w opiece zdrowotnej;	C.W31
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	potrafi podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole;	C.U38
EPU2	potrafi monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy;	C.U39
EPU3	potrafi współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarskiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarskiej;	C.U40

EPU4	potrafi nadzorować i oceniać pracę podległego personelu;	C.U41
EPU5	potrafi planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;	C.U42
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK2	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK3	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS6

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wprowadzenie w tematykę przedmiotu. Podstawowe pojęcia organizacji pracy	2	2
W2	Warunki, uciążliwość pracy, obciążenie fizyczne	2	2
W3	Praca zespołowa	3	3
W4	Jakość w opiece zdrowotnej i w pielęgniarstwie	3	3
W5	Standardy i procedury w praktyce pielęgniarskiej	3	3
W6	Rozwój zawodowy	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Organizacja pracy pielęgniarskiej	3	3
C2	Sposoby i metody kierowania w pielęgniarstwie	3	3
C3	Zasady organizowania pielęgniarskich stanowisk	3	3
C4	Organizacja pracy własnej	3	3
C5	Standardy praktyki w zawodach pielęgniarki	3	3

	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						

EPW2		X						
EPW3	X							
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X					
EPU3			X	X				
EPU4			X	X				
EPU5			X	X				
EPK			X	X				
EPK			X	X				
EPK			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1. Ksykiewicz-Dorota A. (red.), Podstawy organizacji pracy pielęgniarskiej, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2004
Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Kosińska M., Kułagowska E. Stanowisko pracy pielęgniarki. Wydawnictwo ŚAM, Katowice 2003

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W15 / Cw15	W15 / Cw15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_07

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Badanie fizykalne
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	LEK. AGNIESZKA LEWOSIUK MGR ANNA GRYCIAK

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Student omawia znaczenie i zasady badania podmiotowego w zależności od stanu klinicznego pacjenta i jego wieku oraz zna sposoby jego dokumentowania.
CW2	Student zna metody i techniki badania fizykalnego w zależności od wieku badanego.
Umiejętności	
CU1	Student potrafi przeprowadzić badanie podmiotowe z dzieckiem, osoba dorosłą i starszą oraz prawidłowo je udokumentować.
CU2	Student potrafi zbadać kompleksowo pacjenta za pomocą dostępnych metod i technik badania przedmiotowego uwzględniając odrębności anatomiczne i fizjologiczne związane z wiekiem
Kompetencje społeczne	
CK1	Student wykazuje prawidłową postawę etyczną wobec pacjenta.
CK2	Student potrafi wykorzystać w praktyce klinicznej zadania zawodowe oraz wykonywać je zgodnie z zasadami etyki zawodowej

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Omawia badanie podmiotowe ogólne i szczegółowe, zasady jego prowadzenia i dokumentowania	C.W32
EPW2	Charakteryzuje techniki badania fizykalnego i kompleksowego badania fizykalnego pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej	C.W33
EPW3	Określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarskiej	C.W34
EPW4	Zna sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	C.W35
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Przeprowadza badanie podmiotowe pacjenta, analizuje, interpretuje wyniki dla potrzeb diagnozy pielęgniarskiej i jej dokumentowania	C.U43
EPU2	Rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu noworodka,	C.U44

	niemowlęcia, osoby dorosłej i w wieku geriatrycznym	
EPU3	Wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej w tym układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego	C.U45
EPU4	Potrafi przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej	C.U46
EPU5	Potrafi przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	C.U47

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta i uwarunkowania kulturowe i społeczne badania, uwzględnieniem odrębności anatomicznych i fizjologicznych wynikających z wieku badanego.	3	3
W2	Badanie przedmiotowe: metody badania, zakres badania oraz zasady wykonania badania przedmiotowego i jego udokumentowania w dokumentacji medycznej pacjenta	4	4
W3	Ocena stanu ogólnego i ocena fizykalna skóry, narządów głowy i szyi	2	2
W4	Ocena klatki piersiowej, piersi, układu oddechowego, serca i układu krążenia obwodowego	2	2
W5	Ocena jamy brzusznej i narządów płciowych	2	2
W6	Ocena układu ruchu i neurologiczna pacjenta	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Ocena stanu ogólnego i ocena fizykalna skóry, narządów głowy i szyi	3	3
C2	Badanie fizykalne klatki piersiowej i układu oddechowego Badania dodatkowe pomocne w ocenie wydolności Ocena przedmiotowa serca i obwodowego układu krążenia	3	3

C3	Badanie fizykalne jamy brzusznej i odbytu oraz gruczołu krokowego	3	3
C4	Ocena fizykalna gruczołu sutkowego oraz narządów płciowych żeńskich i męskich	3	3
C5	Badanie przedmiotowe układu kostno-stawowo-mięśniowego. Ocena neurologiczna pacjenta	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty	Wykład	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa

przedmiotowe	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				
EPU3			X	X				
EPU4			X					
EPU5			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Dyk D. (red) Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. WL PZWL, Warszawa, 2014.
2. Obuchowicz A. Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2010.
3. Fuller G. Badanie neurologiczne – to proste. Elsewier Urban&Partner, Wrocław 2009.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Krajewska – Kułak E. Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo Czelej, Lublin, 2009.
2. Lynn S. Bickley. Przewodnik Bates po badaniu przedmiotowym i podmiotowym. Wydawnictwo Termedia, Poznań, 2014.
3. Kokot F. Diagnostyka różnicowa objawów chorobowych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_08

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Zakażenia szpitalne
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZKRESIE PODSTAW OPIEKI PIELĘGNIARSKIEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, semestr II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr ELŻBIETA JUSTYŃSKA Mgr JOANNA MIŚ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (15); **Ćw.**: (15);	**W**: (15); **Ćw.**: (15);
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

Wiedza z przedmiotów podstawowych, mikrobiologii i podstaw parazytologii lekarskiej

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Rozpoznawać i rejestrować zakażenia szpitalne
Umiejętności	
CU1	Analizować przyczyny występowania zakażeń szpitalnych
Kompetencje społeczne	
CK1	Wykazać się poszanowaniem godności i praw pacjenta u którego rozpoznano zakażenie szpitalne,

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Definiuje zakażenia szpitalne, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, dróg szerzenia, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych,	C.W36
EPW2	Wyjaśnia sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym mikroflory środowiska szpitalnego;	C.W37
EPW3	Wyjaśnia mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu grzybiczym;	C.W38
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Wdraża standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym i zakażeniom w innych przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego	C.U48
EPU2	Stosujeśrodki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami	C.U49

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Wprowadzenie w tematykę przedmiotu. Pojęcie zakażeń szpitalnych.	2	2
W2	Epidemiologia zakażeń szpitalnych, źródła i rezerwuar drobnoustrojów w środowisku szpitalnym, drogi szerzenia się zakażeń.	3	3

W3	Szpitalne zakażenia układowe (zakażenia układu oddechowego, moczowego, zakażenia krwi) oraz metody zwalczania i zapobiegania tym zakażeniom.	3	3
W4	Kontrola zakażeń szpitalnych. Organizacja zespołów. Przepisy prawne dotyczące kontroli zakażeń szpitalnych	3	3
W5	Dezynfekcja jako element zapobiegania zakażeniom szpitalnym. Sterylizacja jako element zwalczania zakażeń szpitalnych.	2	2
W6	Zadania pielęgniarki w profilaktyce zakażeń szpitalnych w oddziałach: pediatrycznym, neonatologiczno- położniczym, chirurgicznym, intensywnej terapii.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	15

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Epidemiologia zakażeń szpitalnych-źródła i rezerwuar drobnoustrojów w środowisku szpitalnym.	3	3
C2	Drogi szerzenia się zakażeń, zapobieganie i zwalczanie zakażeń szpitalnych.	3	3
C3	Kontrola zakażeń szpitalnych. Organizacja zespołów.	3	3
C4	Dezynfekcja jako element zapobiegania zakażeniom szpitalnym.	3	3
C5	Sterylizacja jako element zwalczania zakażeń szpitalnych.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3	X	X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami

3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1. Położnictwo, Ginekologia, red. G.H. Bręborowicz, PZWL 2006 2. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego. Ginekologia po Dyplomie II/2008
Literatura zalecana / fakultatywna: 1.Ginekologia. Red Z Słomko, PZWL Warszawa 2008 2.Zakażenia szpitalne. D. Dzierżanowski. Alfa Medica Press, Bielsko- Biała 2008 3.Leczenie zakażeń szpitalnych. D. Dzierżanowski. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2007

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	40	40

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NPOP_09

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	System informacji w ochronie zdrowia
2. Punkty ECTS	1
3. Rodzaj przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	ROK I, SEMESTR II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr inż. PRZEMYSŁAW PLECKA Inż. JAN GODLWSKI

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 2	**W**: (10); **Ćw.**: (10);	**W**: (10); **Ćw.**: (10);
Liczba godzin ogółem	20	20

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zapoznanie studentów z: systemem organizacji ochrony zdrowia w Polsce w aspekcie jej informatyzacji
CW2	Zapoznanie dokumentami i formatami plikowymi używanymi w strukturach medycznych
CW3	Zapoznanie oprogramowaniem wspomagającym kadrę medyczną oraz zinformatyzowanymi systemami diagnostyki i terapii medycznej
Umiejętności	
CU1	Potrafi posługiwać się oprogramowaniem wspomagającym kadrę medyczną

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Rozumie miejsce i rolę systemu informacyjnego ochrony zdrowia w tworzeniu społeczeństwa informacyjnego w Polsce	C.W39
EPW2	Interpretuje definicje, źródła, rodzaje i znaczenie informacji medycznej w aspekcie sprawnego funkcjonowania systemu informacji medycznej	C.W40
EPW3	Zna standardy i normy zapisu dokumentacji elektronicznej w ochronie zdrowia oraz posiada wiedzę o zagadnieniach dotyczących bezpieczeństwa danych pacjentów na tle ogólnych zasad uregulowanych w prawie polskim i międzynarodowym	C.W39, C.W40
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi ocenić jakość informacji i samodzielnie poszerzać swą wiedzę oraz umiejętności korzystając z obiektywnych źródeł naukowych	C.U50
EPU2	Posiada umiejętności wykorzystywania wiedzy teoretycznej do wdrażania w jednostkach ochrony zdrowia struktur bezpieczeństwa danych osobowych, w tym medycznych	C.U50

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Relacyjne Bazy Danych	2	2

W2	Geneza systemów informacyjnych. Definicje związane z informatyką medyczną oraz magazynowaniem i obróbką danych medycznych	2	2
W3	System SZOI - geneza, zadania. Elementy potencjału świadczeniodawcy	2	2
W4	Informatyczne wspomaganie procesu kontraktowania umów z NFZ. SZOI - profil świadczeniodawcy, Elektroniczna przeglądarka postępowań, SWD - KO - tworzenie oferty	2	2
W5	Współpraca z NFZ. Informatyczne wspomaganie procesu rozliczania umów, sprawozdawczość, raport statystyczny, lista deklaracji, żądanie rozliczenia, rachunek refundacyjny, kolejka oczekujących	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	10.	10

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Zasoby słownikowe w informatyce medycznej	1	1
C2	Internet w medycynie – prezentacja najważniejszych stron www (Strona Ministerstwa Zdrowia, Strony centrali NFZ oraz oddziałów regionalnych, Inne pomocne strony internetowe)	2	2
C3	Tworzenie i obsługa relacyjnych baz danych oraz Systemu Zarządzania Bazą Danych na przykładzie MS ACCESS	2	2
C4	Podstawowy Program Świadczeniodawcy KS - PPS. (konfiguracja zasobów, obsługa deklaracji i usług, rozliczanie umów z NFZ, kolejki oczekujących, harmonogramy i obsługa wizyt, wystawianie recept)	5	5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	10	10

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,

Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

Kisilowska M. Modelowanie rozległych systemów informacyjnych. Wyd. SBP, Warszawa 2009

Rudowski R. Informatyka medyczna. Wyd. PWN, Warszawa 2003

Literatura zalecana / fakultatywna:

Kącki E, Kulikowski J.L, Nowakowski A i wsp. Systemy komputerowe i teleinformatyczne w służbie zdrowia.

Red. Nałęcz M. Biocybernetyka i inżynieria biomedyczna 2000. Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit, Warszawa 2002

Piętka E. Zintegrowany system informacyjny w pracy szpitala. Wyd. PWN, Warszawa 2004

Tadeusiewicz R. Informatyka medyczna. Instytut Informatyki UMCS, Lublin 2011

Marion J. Ball, Donald W. Simborg. Systemy zarządzania informacją w opiece zdrowotnej. Wyd. PWN, Warszawa 1997

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W10 / Ćw10	W10 / Ćw10
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	30	30

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_01

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne
2. Punkty ECTS	13
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, Semestr III, IV
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr KATARZYNA BRZEŹNIAKIEWICZ-JANUS Mgr KATARZYNA BARNA Mgr RENATA JĘZIÓRSKA Mgr JADWIGA WARZOCHA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60) **PZ**. (0)	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60) **PZ**. (0)
Semestr 4	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60) **PZ**. (160)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (60) **PZ**. (160)
Liczba godzin ogółem	335	335

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanuje wiedzę z zakresu etiopatogenezy, objawów chorobowych, metod diagnostycznych, przebiegu leczenia, rokowania w schorzeniach narządów wewnętrznych.
Umiejętności	
CU1	Wyjaśni specyfikę pracy pielęgniarki internistycznej.
CU2	Rozpozna, zdiagnozuje oraz oceni stan bio-psycho-społeczny pacjenta hospitalizowanego w oddziale internistycznym.
CU3	Zaplanuje oraz wdroży plan opieki nad pacjentem leczonym w oddziale internistycznym.
Kompetencje społeczne	
CK1	Opanuje określone umiejętności diagnostyczno-lecznicze niezbędne do sprawowania opieki nad pacjentem, dokona krytycznej oceny własnych działań.
CK2	Przeprowadzi edukację zdrowotną pacjentów internistycznych.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku	D.W1
EPW2	Zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2
EPW3	Zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	D.W3
EPW4	Zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4.
EPW5	Zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych	D.W5.

	badaniach i zabiegach;	
EPW6	Zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia	D.W7.
EPW7	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	D.W6
EPW8	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym)	D.W10
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej	D.U1
EPU2	Potrafi prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	D.U2
EPU3	Potrafi prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	D.U3
EPU4	Potrafi rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych	D.U8
EPU5	Potrafi wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	D.U13
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady- klinika	30	30
W1	Przyczyny, objawy kliniczne, diagnostyka oraz leczenie: choroby wieńcowej, ostrej i przewlekłej niewydolności krążenia i zaburzeń rytmu serca	2	2
W2	Nadciśnienie tętnicze – etiologia, obraz kliniczny, zasady rozpoznawania i leczenie. Powikłania nadciśnienia tętniczego	2	2
W3	Symptomatologia chorób układu oddechowego. Przyczyny, objawy i diagnostyka zapaleń płuc, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc i astmy oskrzelowej.	2	2
W4	Ostra i przewlekła niewydolność oddechowa – obraz kliniczny, rozpoznanie i postępowanie lecznicze	2	2
W5	Przyczyny, objawy kliniczne i postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w chorobie wrzodowej żołądka i dwunastnicy. Etiologia, symptomatologia, diagnostyka i zasady leczenia krwotoku z przewodu pokarmowego.	2	2
W6	Choroba refleksowa przełyku – etiologia, objawy kliniczne i diagnostyka	2	2
W7	Przyczyny, obraz kliniczny, diagnostyka oraz leczenie ostrego i przewlekłego zapalenia trzustki	2	2
W8	Marskość wątroby – etiopatogeneza, obraz kliniczny, postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne i powikłania	2	2
W9	Obraz kliniczny, diagnostyka, leczenie i powikłania nieswoistych zapaleń jelit – wrzodziejące zapalenie jelita grubego i choroba Lesniewskiego-Crohna	2	2
W10	Cukrzyca – klasyfikacja, objawy kliniczne oraz ostre i przewlekłe powikłania. Zasady leczenia diera, lekami doustnymi i insuliną. Zespół metaboliczny – definicja i rozpoznanie	2	2
W11	Etiologia, objawy kliniczne i diagnostyka chorób tarczycy przebiegających z nadczynnością i niedoczynnością	2	2
W12	Ostra i przewlekła niewydolność nerek – etiopatogeneza, diagnostyka i leczenie, powikłania dializoterapii.	2	2
W13	Zakażenia układu moczowego – etiologia, objawy kliniczne oraz leczenie;	2	2
W14	Symptomatologia chorób układu ruchu. Etiopatogeneza, objawy kliniczne, diagnostyka i leczenie reumatoidalnego zapalenia stawów, choroby zwyrodnieniowej stawów i chorób układowych tkanki łącznej.	2	2

W15	Choroby układu czerwonokrwinkowego. Przyczyny, podział, objawy kliniczne i postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne w niedokrwistościach. Choroby układu biało krwinkowego leuko i limfocytozy odczynowe. Zespoły limfo i mieloproliferencyjne – obraz kliniczny, diagnostyka i metody leczenia. Etiopatogeneza, objawy kliniczne i podział skaz krwotocznych. Postępowanie lecznicze.	2	2
	Wykłady – pielęgniarstwo	25	25
W1	Zespół terapeutyczny - zadania pielęgniarki wobec pacjenta hospitalizowanego w oddziale	1	1
W2	Zadania diagnostyczne pielęgniarki wobec pacjenta ze schorzeniami układu krążenia;	1	1
W3	Istota kompleksowej obserwacji i pielęgnacji pacjenta w stanie zagrożenia życia z przyczyn kardiologicznych (zawał mięśnia sercowego, NZK);	2	2
W4	Rola pielęgniarki w edukacji zdrowotnej i rehabilitacji chorych z dysfunkcją układu krążenia (choroba niedokrwienna, zawał mięśnia sercowego)	2	2
W5	Profilaktyka miażdżycy i nadciśnienia tętniczego – eliminacja czynników ryzyka;	1	1
W6	Zadania diagnostyczne pielęgniarki wobec pacjentów z zaburzeniami ze strony układu oddechowego;	1	1
W7	Charakterystyka problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych pacjentów z astmą oskrzelową	1	1
W8	Procedury rozwiązywania problemów zdrowotnych pacjentów z niewydolnością oddechową, POCHP.	2	2
W9	Rola pielęgniarki w postępowaniu terapeutycznym, edukacji i kinezyterapii pacjentów z przewlekłymi chorobami dróg oddechowych	2	2
W10	Zasady postępowania diagnostycznego, leczniczego i opiekuńczego wobec chorego na cukrzycę	1	1
W11	Diagnoza pielęgniarska u pacjenta hospitalizowanego z powodu dysfunkcji przewodu pokarmowego	2	2
W12	Problemy pielęgnacyjne chorych z dysfunkcją narządu ruchu	1	1
W13	Zadania pielęgniarki wynikające z kompleksowego postępowania terapeutycznego wobec pacjenta z reumatoidalnym zapaleniem stawów	2	2
W14	Rola i zadania pielęgniarki w diagnozowaniu chorych z dysfunkcją układu moczowego. Udział pielęgniarki w profilaktyce chorób układu moczowego	2	2
W15	Procedury postępowania pielęgniarskiego wobec pacjentów z ostrą i przewlekłą niewydolnością nerek	2	2

W16	Funkcje zawodowe pielęgniarki wobec pacjentów dializowanych	1	1
W17	Procedury rozwiązywania problemów zdrowotnych pacjentów z chorobami układu krwiotwórczego	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	55	55

Lp.	**Zajęcia praktyczne**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Wprowadzenie do zajęć praktycznych w oddziale chorób wewnętrznych	10	10
ZP2	Badania diagnostyczne chorób somatycznych – rola pielęgniarki w przygotowaniu chorego i opiece po badaniach	10	10
ZP3	Problemy opiekuńcze, standardy i procedury ich rozwiązywania w opiece nad chorym z nadciśnieniem tętniczym, chorobą niedokrwienną serca, przewlekłą niewydolnością krążenia, zapaleniem mięśnia sercowego;	10	10
ZP4	Problemy opiekuńcze i sposoby ich rozwiązywania w opiece nad pacjentem z ostrymi i przewlekłymi chorobami układu oddechowego. Udział pielęgniarki w tlenoterapii i fizjoterapii płuc. Podawanie leków drogą wziewna	10	10
ZP5	Problemy pielęgnacyjne i ich rozwiązywanie u chorych z chorobą wrzodową, zapaleniem i niewydolnością wątroby, pęcherzyka i dróg żółciowych. Pielęgniarskie zabiegi ułatwiające wydalanie gazów i stolca.	10	10
ZP6	Problemy opiekuńcze i sposoby ich rozwiązywania u chorych z cukrzycą w zakresie samokontroli i samo pielęgnacji	10	10
ZP7	Problemy opiekuńcze i procedury ich rozwiązywania u chorych z niedokrwistością, białaczką i skazą krwotoczną. Udział pielęgniarki w chemioterapii;	10	10
ZP8	Diagnoza pielęgniarska w chorobach układu moczowego;	10	10
ZP9	Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym, farmakologicznym i dializoterapii chorych z niewydolnością nerek;	10	10
ZP10	Problemy opiekuńcze u chorych ze schorzeniami układu kostno-stawowego – reumatoidalne zapalenie stawów i osteoporoza;	10	10
ZP11	Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym, usprawniającym, dietetycznym pacjentów z chorobami narządu ruchu;	10	10
ZP12	Pielęgnowanie pacjentów o niepomyślnym rokowaniu i w stanie terminalnym. Podsumowanie i ocena zajęć.	10	10

	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	120	120

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
	Sprawowanie holistycznej opieki (pod kierunkiem pielęgniarki będącej opiekunem praktyk w oddziale) nad pacjentem hospitalizowanym w oddziale chorób wewnętrznych z praktycznym wykorzystaniem wybranych umiejętności zawodowych wynikających z przedmiotu choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne	80	80
	Pełnienie wybranych zadań zawodowych wynikających z funkcji zawodowych pielęgniarki	40	40
	Zastosowanie procesu pielęgnowania w warunkach naturalnych oddziału szpitalnego.	40	40
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	160	160

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca

Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4	X							
EPW5		X						
EPW6	X							
EPW7		X						
EPW8		X						
EPU1					X		X	
EPU2					X		X	
EPU3					X		X	
EPU4					X		X	
EPU5					X		X	
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	

EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Pączek L., Mucha K., Foroncewicz B.: Choroby wewnętrzne. PZWL, Warszawa 2009

2.Daniluk J., Jurkowska G.(red.): Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa. Wyd. Czelej, Lublin 2005

3.Jurkowska G., Łagoda K.(red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2014

4.Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.(red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2014

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Tatoń J., Czech A.: Zwyciężyć cukrzycę. Podręcznik samoopieki i samokontroli cukrzycy dla pacjentów i ich rodzin. Wyd. PZWL 2012

2. Szczeklik A.: Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych. Wydawnictwo Medycyna praktyczna 2014

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	55 / 0	55 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	25	25
Zajęcia praktyczne	120	120
Praktyki zawodowe	160	160
Suma godzin:	360	360

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_02

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne
2. Punkty ECTS	15
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, Semestr III, IV
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr TOMASZ JARMOLIŃSKI Dr MAŁGORZATA URBAŃSKA-KOSIŃSKA Mgr WIOLETTA DEKA Mgr ANNA WAŁDOCH

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (50); **Ćw.**: (0); **ZP..**: (160) **PZ.** (160)	**W**: (50); **Ćw.**: (0); **ZP..**: (160) **PZ.** (160)
Semestr 4	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP:** (160) **PZ** (160)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP:** (160) **PZ** (160)
Liczba godzin ogółem	395	395

C - Wymagania wstępne

Student winien posiadać wiedzę i umiejętności z zakresu nauk podstawowych (anatomii człowieka, fizjologii, patologii, genetyki, biochemii, biofizyki, mikrobiologii, parazytologii, farmakologii i radiologii), która umożliwi mu efektywną naukę przedmiotu; znać podstawowe normy laboratoryjne z uwzględnieniem odrębności charakterystycznych dla wieku dziecka

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	znać wpływ hospitalizacji na sytuację dziecka i jego rodziny
CW2	przyswoić choroby i stany zagrażające życiu i zdrowiu dziecka w każdym wieku
CW3	znać wady wrodzone u dzieci oraz etiologię, patogenezę, objawy kliniczne chorób wieku rozwojowego (układu oddechowego, krążenia, dróg moczowych, pokarmowego, alergicznych, krwi, chorób zakaźnych, nowotworowych), a także metody ich diagnostyki, terapii i profilaktyki
Umiejętności	
CU1	opanować zasady przygotowania i opieki nad dzieckiem w trakcie oraz po badaniach diagnostycznych
CU2	opanować zasady pielęgnacji chorego dziecka - rodzaje i formy wsparcia

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	zna i rozumie: czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku	D.W1
EPW2	zana etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2
EPW3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie pediatrycznym;	D.W3
EPW4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4
EPW5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5
EPW6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6

EPW7	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7
EPW8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8
EPW9	Zasady organizacji opieki pediatrycznej	D.W10
EPW10	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;	D.W13
EPW11	patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarskiej w tym zakresie	D.W14
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	potrafi: gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1
EPU2	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2
EPU3	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3
EPU4	organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;	D.U4
EPU5	oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;	D.U5
EPU6	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych;	D.U8
EPU7	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9
EPU8	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12
EPU9	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15-
EPU10	prowadzić u dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17
EPU11	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18
EPU12	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20
EPU13	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23
EPU14	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26

EPU15	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27-
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	25	25
W1	Wpływ hospitalizacji na psychikę dziecka	1	1
W2	Podstawowe problemy zdrowotne noworodka	2	2
W3	Najczęstsze wady wrodzone i choroby metaboliczne rozpoznawanie i leczenie	2	2
W4	Żywienie dzieci zdrowych. Otyłość i inne zaburzenia w odżywianiu dzieci.	2	2
W5	Krzywica – patogeneza, rozpoznawanie i leczenie	2	2
W6	Najczęstsze choroby laryngologiczne oraz układu oddechowego u dzieci – obraz kliniczny, zasady: terapii i rehabilitacji	2	2

W7	Wybrane zagadnienia z kardiologii dziecięcej – stany zagrożenia życia dziecka	2	2
W8	Biegunki u dzieci – przyczyny, diagnostyka, terapia Wybrane choroby przewlekłe układu pokarmowego u dzieci	2	2
W9	Ostre i przewlekłe zapalenia wątroby u dzieci	2	2
W10	Choroby nowotworowe u dzieci	2	2
W11	Obraz kliniczny, diagnostyka i terapia chorób układu moczowego	2	2
W12	Wirusowe choroby zakaźne wieku dziecięcego	2	2
W13	Bakteryjne choroby zakaźne wieku dziecięcego	2	2
W14	Aktualny kalendarz szczepień ochronnych	2	2
W15	Choroby alergiczne u dzieci – obraz kliniczny, rozpoznawanie, terapia	2	2
W16	Charakterystyka rozwoju psychomotorycznego dzieci w poszczególnych okresach rozwojowych. Rola i zadania pielęgniarki pediatrycznej.	2	2
	Wykłady pielęgniarskie	25	25
W17	Pielęgnowanie dziecka w wybranych chorobach ostrych i przewlekłych układu oddechowego. Przygotowanie dziecka do badań.	2	2
W18	Pielęgnowanie dziecka w chorobach układu krążenia.	2	2
W19	Objęcie opieką dziecka z chorobami krwi.	1	1
W20	Pielęgnowanie dziecka w chorobach układu pokarmowego. Przygotowanie dziecka do badań.	2	2
W21	Pielęgnowanie dziecka w chorobach układu moczowego. Przygotowanie dziecka do badań.	2	2
W22	Problemy pielęgnacyjne i psychospołeczne dziecka z zespołem wad wrodzonych.	2	2
W23	Pielęgnowanie dziecka w wybranych zaburzeniach zdrowia (choroby alergiczne).	2	2

W24	Udział pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych w opiece nad dzieckiem przewlekle chorym.	2	2
W25	Dziecko z cukrzycą – edukacja terapeutyczna dziecka i jego rodziny.	2	2
W26	Krzywdzenie dziecka w rodzinie. Zadania pielęgniarki w profilaktyce dziecka krzywdzonego.	2	2
W27	Rodzaje i formy wsparcia w opiece nad dzieckiem i jego rodziną.	1	1
W28	Wybrane działania profilaktyczne i p/wypadkowe wobec populacji wieku rozwojowego.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	50	50

Lp.	**Zajęcia praktyczne**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Specyfika pracy pielęgniarki w oddziale chorób dziecięcych.	10	10
ZP2	Rola i zadania pielęgniarki w sytuacji przyjęcia dziecka w oddział; wsparcie dziecka i jego rodziców w procesie adaptacji do warunków szpitalnych.	10	10
ZP3	Dokumentacja medyczna w oddziale chorób dziecięcych.	10	10
ZP4	Ocena stanu zdrowia dziecka oraz formułowanie diagnozy pielęgniarskiej.	10	10
ZP5	Zapobieganie skutkom hospitalizacji, chorobie sierocej.	10	10
ZP6	Diagnoza pielęgniarska w ocenie stanu zdrowia dziecka.	10	10
ZP7	Planowanie i realizowanie opieki pielęgniarskiej nad dzieckiem w wybranym stadium klinicznym i w różnym wieku.	10	10
ZP8	Przygotowanie dziecka do badań diagnostycznych, postępowanie z dzieckiem po badaniu.	10	10
ZP9	Problemy pielęgnacyjne w opiece nad dzieckiem w chorobach układu oddechowego.	10	10
ZP10	Udział pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych u	10	10

	dzieci i młodzieży z zaburzeniami układu krążenia.		
ZP11	Problemy pielęgnacyjne w opiece nad dzieckiem w chorobach układu pokarmowego.	10	10
ZP12	Problemy pielęgnacyjne w opiece nad dzieckiem w chorobach układu nerwowego.	10	10
ZP13	Opieka nad dzieckiem z zaburzeniami układu moczowego.	10	10
ZP14	Objęcie opieką dziecka z chorobami układu krwiotwórczego.	10	10
ZP15	Rola i zadania pielęgniarki wobec dziecka z cukrzycą.	10	10
ZP16	Przygotowanie dziecka i jego opiekunów do radzenia sobie z problemami zdrowotnymi w warunkach domowych z uwzględnieniem możliwości rozwojowych dziecka.	10	10
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	160	160

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
PZ1	Obserwacja i ocena funkcji życiowych dziecka z uwzględnieniem jego stanu zdrowia i wieku rozwojowego.	20	20
PZ2	Potrzeby dziecka hospitalizowanego -działania psychoterapeutyczne wobec dziecka.	15	15
PZ3	Komunikowanie się z dzieckiem chorym w poszczególnych okresach rozwojowych oraz z jego opiekunami.	15	15
PZ4	Rozpoznawanie, planowanie i realizowanie działań pielęgniarskich z uwzględnieniem potrzeb bio-psycho-społecznych pacjentów wieku rozwojowego.	20	20
PZ5	Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży.	15	15
PZ6	Problemy pielęgnacyjne w wybranych jednostkach chorobowych wieku rozwojowego.	20	20
PZ7	Prowadzenie edukacji dzieci, młodzieży oraz ich rodziny w zakresie profilaktyki chorób wieku rozwojowego oraz promocji zdrowia.	20	20
PZ8	Zastosowanie metody procesu pielęgnowania w pediatrii.	20	20

PZ9	Dokumentowanie działań podejmowanych wobec pacjenta wieku rozwojowego.	15	15
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	160	160

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące

EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4	X							
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7		X						
EPW8	X							
EPW9	X							
EPW10		X						
EPW11		X						
EPU1					X		X	
EPU2					X		X	
EPU3					X		X	
EPU4					X		X	
EPU5					X		X	
EPU6					X		X	
EPU7					X		X	
EPU8					X		X	
EPU9					X		X	
EPU10					X		X	

EPU11					X		X	
EPU12					X		X	
EPU13					X		X	
EPU14					X		X	
EPU15					X		X	
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Pawlaczyk B. (red.): Zarys pediatrii. PZWL, Warszawa 2005.
2. Krawczyński M.: Propedeutyka pediatrii. PZWL, Warszawa 2009.
3. Radzikowski A., Banaszkiewicz A.: Pediatria – podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, Wyd. Medipage, Warszawa 2008.
4. Muscari M.: Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wyd. Czelej, Lublin 2005.
5. Luxner K.: Pielęgniarstwo pediatryczne. Wyd. Urban &Partner, Wrocław 2005.
6. Rakowska -Róziewicz D.: Wybrane standardy i procedury w pielęgniarstwie pediatrycznym. Wyd. Czelej, Lublin 2001.
7. Pawlaczyk B.(red.), Pielęgniarstwo pediatryczne. PZWL, Warszawa 2007.
8. Kaczmarski M., Piskorz-Ogórek K.: Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wyd. HELP MED., Kraków 2014.
9. Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K.: Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego. PZWL, Warszawa 2011
10. Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K.: Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego. PZWL, Warszawa 2011

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Kubicka K., W. Kawalec: Pediatria 1 i 2, PZWL, Warszawa 2007
2. Piskorz-Ogórek K.: Wybrane programy edukacji zdrowotnej w pediatrii. Dashofer, 2010
3. Barczykowska E., Ślusarz R., Szewczyk M.T.: Pielęgniarstwo w pediatrii. Borgis,W - wa, 2006
4. Emeryk A., Bręborowicz A., Lis. G.: Astma i choroby obturacyjne oskrzeli u dzieci. Wyd. Elsevier Urban &Partner, Wrocław 2010
5. Artykuły poglądowe z czasopism wydanych w latach 2008 – 2016(„Pediatria Polska", „Pediatria po Dyplomie", „Przegląd pediatryczny", „Medycyna po Dyplomie").

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	50 / 0	50 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	25	25
Zajęcia praktyczne	160	160
Praktyki zawodowe	160	160
Suma godzin:	395	395

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_03

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne
2. Punkty ECTS	13
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, Semestr III, IV
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	MGR JOANA BUREK, MGR KRYSTYNA MAJ-HELICKA, MGR JOANNA MIŚ, MGR ANNA LEWANDOWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (55); **Ćw.** (0); **ZP**: (60) **PZ:** (0)	**W**: (55); **Ćw.** (0); **ZP**: (60) **PZ:** (0)
Semestr 4	**W**: (0); **Ćw.** (0); **ZP**: (60) **PZ.** (160)	**W**: (0); **Ćw.** (0); **ZP**: (60) **PZ.** (160)
Liczba godzin ogółem	335	335

C - Wymagania wstępne

Zakres wiadomości określony w efektach uczenia się dla w/w przedmiotów: Anatomia, Fizjologia, Podstawy pielęgniarstwa, Badania fizykalne, Farmakologia, Psychologia

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zna rodzaj i zakres procedur pielęgniarskich podejmowanych w oddziale chirurgicznym w zależności od wieku, stanu klinicznego pacjenta oraz planowanych działań diagnostyczno- terapeutycznych.
CW2	Zna i potrafi prawidłowo interpretować etiopatogenezę, objawy kliniczne oraz zasady postępowania terapeutycznego w schorzeniach leczonych chirurgicznie/w chirurgii jednego dnia.
Umiejętności	
CU1	Charakteryzuje rodzaj i zakres badań diagnostycznych wykorzystywanych w chirurgii, zna zasady sprawowania opieki przed, w trakcie i po badaniu.
CU2	Różnicuje prawidłowo zasady planowania oraz sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pacjentem w różnym wieku/stanie zdrowia, leczonym chirurgicznie.
CU3	Wyjaśnia i charakteryzuje zasady planowania, realizowania opieki pielęgniarskiej nad chorym z określonymi schorzeniami chirurgicznymi w oparciu o metodę procesu pielęgnowania/wybrane modele.
CU4	Sprawuje profesjonalną opiekę pielęgniarską nad chorym w warunkach oddziału chirurgicznego.
Kompetencje społeczne	
CK1	Umie prawidłowo rozpoznawać czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne, monitorować funkcje poszczególnych układów, zapobiegać powikłaniom pooperacyjnym.
CK2	Prezentuje nienaganną postawę etyczno - moralną w relacji z pacjentem/rodziną, członkami zespołu terapeutycznego. Profesjonalnie i rzetelnie wypełnia swoje obowiązki.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Wymienia i charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w	D.W1.

	różnym wieku;	
EPW2	Omawia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	Zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie chirurgicznym;	D.W3
EPW4	Zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	D.W4.
EPW5	Zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
EPW6	Zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6
EPW7	Charakteryzuje standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7
EPW8	Rozpoznaje i ocenia reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8.
EPW9	Zna zasady organizacji opieki specjalistycznej: chirurgicznej oraz na bloku operacyjnym;	D.W10.
EPW10	Zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	D.W18.
EPW11	Zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery ERAS);	D.W22.
EPW12	Omawia czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne;	D.W23.
EPW13	Charakteryzuje zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	D.W24.
EPW14	Omawia zasady sprawowania opieki nad chorym z przetoką jelitową i moczową;	D.W25
EPW15	Zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących	D.W28

	życie;	
EPW16	Zna zasady prowadzenia obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	D.W29.
EPW17	Omawia metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;	D.W30.
EPW18	Zna metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	D.W32.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	Prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	D.U2.
EPU3	Prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU4	Dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU5	Dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
EPU6	Rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
EPU7	Doraźnie podaje tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU8	Wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu;	D.U10.
EPU9	Modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałajacej;	D.U11.
EPU10	Przygotuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
EPU11	Przygotuje zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	D.U14.
EPU12	Dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.

EPU13	Uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.
EPU14	Prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
EPU15	Rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
EPU16	Pielęgnuje pacjenta z przetok jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	D.U19.
EPU17	Prowadzi rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	D.U21.
EPU18	Przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU19	Asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
EPU20	Ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosuje farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
EPU21	Postępuje zgodnie z procedurą z ciałem pacjenta	D.U25.
EPU21	Przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
EPU22	Udziela pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27.
EPU23	Doraźnie unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu	D.U28.
EPU24	Doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki;	D.U29.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2

EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady część kliniczna	30	30
W1	Specyfika i odrębności leczenia pacjenta na oddziałach chirurgicznych. Rany – rodzaje, podział, ocena rany, leczenie. Badania diagnostyczne wykorzystywane w chirurgii- radiologiczne, ultrasonograficzne, endoskopowe.	4	4
W2	Nowoczesne metody operacyjne wykorzystywane w chirurgii ogólnej i urazowej. Zabieg operacyjny w trybie planowym i pilnym.	4	4
W3	Wczesne i późne powikłania pooperacyjne. ,,Chirurgia jednego dnia" i jej wykorzystanie praktyczne.	3	3
W4	Wybrane choroby naczyń tętniczych i żylnych- zasady leczenia chirurgicznego. Chirurgiczne metody leczenia chorób tarczycy.	3	3
W5	Pacjent w ostrych stanach chirurgicznych (krwawienie z przewodu pokarmowego, niedrożność przewodu pokarmowego, ostre zapalenie trzustki, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, rozlane zapalenie otrzewnej). Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	4	4
W6	Choroby pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby. Choroby jelit, odbytnicy i odbytu. Przepukliny- podstawy kliniczne.	4	4
W7	Diagnostyka, zasady leczenia chorego w wybranych schorzeniach ortopedycznych, urologicznych. Chirurgia onkologiczna – szanse i zagrożenia.	4	4

W8	Chory z urazem. (urazy narządu ruchu, urazy czaszkowo- mózgowe, urazy klatki piersiowej oraz urazy kręgosłupa i rdzenia kręgowego).	4	4
	Wykłady – część pielęgniarska	25	25
W1	Odrębności i specyfika sprawowania opieki pielęgniarskiej nad chorym leczonym chirurgicznie. Procedury, interwencje pielęgniarskie podejmowane w odniesieniu do pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia w okresie okołooperacyjnym.	3	3
W2	Rola i zadania pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu operacyjnego – w trybie pilnym i planowym oraz w chirurgii jednego dnia. Zasady sprawowania opieki nad chorym w okresie pooperacyjnym. Przygotowanie chorego do samoopieki i samopielęgnacji.	4	4
W3	Powikłania pooperacyjne- zapobieganie, rozpoznawanie, postępowanie pielęgniarskie. Udział pielęgniarki w profilaktyce zakażeń.	3	3
W4	Pielęgniarska opieka przed i pooperacyjna nad pacjentem z wybranymi chorobami układu pokarmowego: choroby wątroby i dróg żółciowych oraz trzustki.	3	3
W5	Model opieki pielęgniarskiej nad pacjentem leczonym chirurgicznie w wybranych schorzeniach przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelita cienkiego, jelita grubego oraz odbytnicy.	3	3
W6	Rodzaj i zakres interwencji pielęgniarskich w ostrych schorzeniach przewodu pokarmowego: krwawienie z górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego, niedrożność jelit, zapalenie otrzewnej, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, ostre zapalenie trzustki.	3	3
W7	Proces pielęgnowania chorego ze schorzeniami tarczycy. Zadaniapielęgniarki w sprawowaniu opieki nad chorymi z rakiem piersi – diagnoza pielęgniarska, rozwiązywanie problemów fizycznych, psychicznych , społecznych. Rodzaj i formy wsparcia dla kobiet po mastectomii.	3	3
W8	Udział i zadania pielęgniarki chirurgicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych pacjenta z chorobami naczyń żylnych i tętniczych.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	55	55

Lp.	**Zajęcia praktyczne**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**

ZP1	Zasady sprawowania opieki pielęgniarskiej nad chorym hospitalizowanym w oddziale chirurgicznym. Udział pielęgniarki w procesie przyjęcia i adaptacji chorego w oddział oraz w wykonywaniu obowiązujących procedur diagnostyczno-leczniczych.	10	10
ZP2	Planowanie i realizowanie, dokumentowanie pielęgniarskiej opieki okołooperacyjnej nad pacjentem z chorobami pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych, wątroby. Wczesne i późne powikłania pooperacyjne- profilaktyka powikłań, rodzaj i zakres interwencji pielęgniarskich.	10	10
ZP3	Wybrany model pielęgnowania chorego z ostrym zapaleniem trzustki (leczonym zachowawczo i chirurgicznie) - studium przypadku. Rola i zadania pielęgniarki w procesie diagnostyczno-leczniczym oraz opiece okołooperacyjnej nad chorym ze schorzeniami układu pokarmowego: choroby przełyku, żołądka i dwunastnicy.	10	10
ZP4	Planowanie holistycznej opieki pielęgniarskiej nad chorym ze schorzeniami jelit, odbytnicy i odbytu. Proces pielęgnowania chorym z przepukliną brzuszną. Zadania edukacyjne pielęgniarki w przygotowaniu chorego i jego rodziny do samoopieki, samopielegnacji.	10	10
ZP5	Funkcja terapeutyczna pielęgniarki i wynikające z niej zadania zawodowe, podejmowane w opiece nad chorym w ostrych stanach chirurgicznych (krwawienie z górnego odcinka p. pokarmowego, niedrożność przewodu pokarmowego, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, rozlane zapalenie otrzewnej).	10	10
ZP6	Model pielęgnowania pacjenta z wybranymi chorobami tarczycy- diagnoza pielęgniarska, planowanie sposobów rozwiązywania problemów zdrowotnych chorego.	10	10
ZP7	Proces pielęgnowanie pacjenta z chorobami układu naczyniowego (model opieki nad pacjentem z wybranymi chorobami naczyń żylnych, naczyń tętniczych).	10	10
ZP8	Pielęgniarska ocena stanu bio-psycho-społecznego pacjenta przygotowywanego do amputacji kończyny dolnej. Zasady sprawowania opieki okołooperacyjnej nad chorym, metody wsparcia, udział w działaniach rehabilitacyjnych.	10	10
ZP9	Opieka nad chorym z chorobą oparzeniową- zadania terapeutyczne, opiekuńcze, profilaktyczne, rehabilitacyjne.	10	10
ZP10	Planowanie i realizowanie procesu pielęgnowania nad chorym z urazem.Model opieki pielęgniarskiej nad pacjentem po urazie czaszkowo-mózgowym, urazie	10	10

	klatki piersiowej, urazie narządu ruchu.		
ZP11	Pielęgnowanie pacjenta po urazie kręgosłupa i rdzenia kręgowego. Nadzór i monitorowanie stanu klinicznego chorego, rozpoznawanie stanów zagrożenia życia, wdrażanie kompleksowego planu opieki pielęgniarskiej.	10	10
ZP12	Żywienie chorych chirurgicznych: dojelitowe i pozajelitowe	10	10
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	120	120

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
PZ1	Zadania pielęgniarki w profilaktyce zakażeń na oddziale chirurgicznym- wdrażanie obowiązujących procedur, standardów postępowania okołooperacyjnego. Zasady zaopatrywania ran czystych, zakażonych, dobór opatrunków.	12	12
PZ2	Nadzór i opieka pielęgniarska nad chorym w stanie zagrożenia życia przyjętym w oddział chirurgiczny. Planowanie rodzaju i zakresu działań pielęgniarskich.	10	12
PZ3	Rola i zadania pielęgniarki w przygotowaniu chorego do badań diagnostycznych w wybranych schorzeniach chirurgicznych, opieka przed, w trakcie i po badaniu.	12	12
PZ4	Projektowanie modelu pielęgnowania pacjenta z rakiem żołądka- opieka przed i pooperacyjna. Przygotowanie chorego/rodziny do samoopieki i samopielegnacji.	10	10
PZ5	Opieka nad chorym w chirurgii urazowej – stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia, złamania (pacjent w opatrunku gipsowym, na wyciągu, po leczeniu chirurgicznym)	12	12
PZ6	Rola i zadania edukacyjne pielęgniarki w opiece na pacjentem z przetoką jelitową przygotowywanym do wypisu (pielęgnowanie stomii, dobór sprzętu stomijnego, styl życia- odżywianie, aktywność ruchowa, rozwiązywanie problemów zdrowotnych)	12	12
PZ7	Rozwiązywanie wybranych problemów żywieniowych pacjentów leczonych chirurgicznie- ocena stanu odżywienia pacjenta, różne drogi żywienia dojelitowego, wskazania i zasady prowadzenia żywienia pozajelitowego.	12	12
PZ8	Planowanie opieki pielęgniarskiej nad chorym leczonym w oddziale ortopedycznym w oparciu o wybrane studium przypadku (pacjent po założeniu endoprotezy stawu biodrowego).	12	12
PZ9	Opieka nad chorym w bezpośrednim okresie pooperacyjnym wymagającym intensywnego nadzoru i monitorowania funkcji życiowych.	10	10

PZ10	Działania profilaktyczne pielęgniarki wobec chorych leczonych chirurgicznie.	12	12
PZ11	Pielęgnowanie chorego leczonego chirurgicznie z powodu powikłań choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy.	10	10
PZ12	Pooperacyjna opieka pielęgniarska i problemy pielęgnacyjne u chorego po usunięciu nerki –studium przypadku.	10	10
PZ13	Pielęgnowanie pacjenta z przerostem gruczołu krokowego leczonym chirurgicznie- studium przypadku.	12	12
PZ14	Pielęgnowanie chorego z chorobą nowotworową leczonego chirurgicznie- model kompleksowej opieki.	12	12
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	160	160

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6	X	X						
EPW7		X						
EPW8	X	X						
EPW9		X						
EPW10		X						
EPW11		X						
EPW12	X	X						
EPW13		X						
EPW14		X						
EPW15		X						
EPW16		X						
EPW 17	X	X						

EPW18		X						
EPU1					X		X	
EPU2					X		X	
EPU3					X		X	
EPU4					X		X	
EPU5					X		X	
EPU6					X		X	
EPU7					X		X	
EPU8					X		X	
EPU9					X		X	
EPU10					X		X	
EPU11					X		X	
EPU12					X		X	
EPU13					X		X	
EPU14					X		X	
EPU15					X		X	
EPU16					X		X	
EPU17					X		X	
EPU18					X		X	
EPU19					X		X	
EPU20					X		X	

EPU21					X		X	
EPU22					X		X	
EPU23					X		X	
EPU24					X		X	
EPU25					X		X	
EPK1				X	X		X	
EPK2				X	X		X	
EPK3				X	X		X	
EPK4				X	X		X	
EPK5				X	X		X	
EPK6				X	X		X	
EPK7				X	X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Noszczyk W. Chirurgia tom I i II, PZWL 2006

2. Noszczyk W. Chirurgia repetytorium. PZWL, Warszawa 2014

3. Fibak J. Chirurgia – repetytorium. Wydanie II, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010

4. Walewska E. (red): Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego, PZWL, Warszawa 2012

5. Kapała W. Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarskiej i oddziałów chirurgii ogólnej. Wydanie II, Czelej, Lublin 2006

6. Walewska E., Ścisło L. Procedury pielęgniarskie w chirurgii. PZWL, Warszawa 2012

7. Drwes M., Marciniak R.: Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne w chirurgii. Wydanie I, AM, Poznań 2006

8. Bączyk G., Kapała W. Podstawy kliniczne oraz pielęgnowanie chorych w okresie przed- i pooperacyjnym w chirurgii ogólnej, ortopedii i traumatologii. Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, 2012

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Borkowski A. Urologia – podręcznik dla studentów medycyny. Wydanie II, Wydawnictwo Lekarskie PZWL,Warszawa 2006

2.Czarnecka Z., Malińska W.: Instrumentarium zabiegów w chirurgii, ginekologii i urologii. Wydanie II, MakMed, Lublin 2006.

3. Nutbeam T., Daniels R. (red.). Procedury zabiegowe. PZWL, Warszawa 2011.

4.Nguyen T. C., Abilez O. J., Andres J., Kulig J. Opieka nad pacjentem leczonym chirurgicznie, Wyd. Urban&Partner, Wrocław 2012.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, ćwiczenia)	55 / 0	55 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	25	25
Zajęcia praktyczne	120	120
Praktyki zawodowe	160	160
Suma godzin:	360	360

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_04

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne
2. Punkty ECTS	7
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr VI
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Lek. KRZYSZTOF KACZMAREK Mgr AGNIESZKA KUBIŃSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 6	**W**: (40); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (40)	**W**: (40); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (40)
Liczba godzin ogółem	160	160

C - Wymagania wstępne

Wymagania z zakresu anatomii i fizjologii człowieka.

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Zapoznanie z teoretycznymi podstawami opieki w położnictwie, ginekologii i neonatologii.
CW2	Zapoznanie z zakresem i charakterem opieki pielęgniarsko-położniczej w odniesieniu do ciężarnej, rodzącej, położnicy i noworodka oraz pacjentki ginekologicznej.
Umiejętności	
CU1	Kształtowanie wybranych umiejętności manualnych w wykonywaniu zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych, leczniczych i usprawniających
CU2	Kształtowanie umiejętności prowadzenia edukacji zdrowotnej i efektywnego komunikowania się z pacjentem oraz współdziałania w grupie

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	zna i rozumie cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;	D.W15.
EPW2	zna i rozumie okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;	D.W16.
EPW3	zna i rozumie etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych	D.W17.
EPW4	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowe	D.W3.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	potrafi gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	potrafi prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2.
EPU3	potrafi dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU4	potrafi rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych	D.U8.

EPU5	potrafi przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	D.U12.
EPU6	potrafi wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	D.U13.
EPU7	potrafi dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
EPU8	potrafi asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	D.U23.
EPU9	potrafi przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	D.U26.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	25	25
W1	Zapłodnienie i rozwój zarodka ludzkiego	2	2
W2	Przygotowanie pacjentek do wybranych położniczo-ginekologicznych badań diagnostycznych	2	2

W3	Opieka nad kobietą w ciąży fizjologicznej.	2	2
W4	Styl życia ciężarnej.	2	2
W5	Analiza standardu opieki okołoporodowej	2	2
W6	Opieka pielęgniarska w trakcie porodu	2	2
W7	Pielęgnowanie położnicy w przebiegu połogu fizjologicznego i patologicznego	2	2
W8	Profilaktyka powikłań i zakażeń połogowych	2	2
W9	Fizjoterapia okresu połogowego	2	2
W10	Nieprawidłowy czas trwania ciąży. Opieka nad kobietą w ciąży zagrożonej poronieniem, porodem przedwczesnym oraz w ciąży przeterminowanej, przenoszonej	4	4
W11	Profilaktyka poronień i porodów przedwczesnych	2	2
	Wykłady pielęgniarskie	15	15
W12	Pielęgnowanie kobiety w ciąży wysokiego ryzyka (krwawienia występujące w drugiej połowie ciąży, ciąża powikłana nadciśnieniem indukowanym ciążą, konfliktem serologicznym, cukrzycą)	3	3
W13	Opieka nad noworodkiem donoszonym i wcześniakiem, stany adaptacyjne, szczepienia i testy przesiewowe	2	2
W14	Kangurowanie wcześniaka	1	1
W15	Zalety karmienia naturalnego noworodków i wcześniaków	1	1
W16	Udział pielęgniarki w profilaktyce rozpoznawania i leczenia stanów zapalnych narządu rodnego kobiety	1	1
W17	Problemy zdrowotne kobiet w wieku rozrodczym i przekwitania	1	1
W18	Przygotowanie i opieka nad pacjentką zakwalifikowaną do zabiegów drobnych i operacji ginekologicznych	2	2
W19	Problemy pielęgnacyjne kobiet z chorobą nowotworową narządu rodnego i gruczołu piersiowego	2	2

W20	Najczęściej występujące problemy pielęgnacyjne podczas radio- i chemioterapii	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	40	40

Lp.	**Zajęcia praktyczne**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Organizacja pracy pielęgniarskiej w oddziale położniczo-noworodkowym i ginekologicznym	9	9
ZP2	Kształtowanie umiejętności opieki pielęgniarskiej w porodzie fizjologicznym	9	9
ZP3	Obserwacja i pielęgnacja noworodka po porodzie	9	9
ZP4	Kształtowanie umiejętności opieki pielęgniarskiej nad położnicą i noworodkiem po porodzie fizjologicznym i przez cięcie cesarskie	9	9
ZP5	Kształtowanie umiejętności opieki pielęgniarskiej nad ciężarną w wybranych przypadkach ciąży wysokiego ryzyka	9	9
ZP6	Obserwacja i pielęgnacja dziecka w okresie noworodkowym, metody oceny stanu zdrowia noworodka, ukierunkowana obserwacja noworodka zdrowego w kolejnych dobach życia w odniesieniu do poszczególnych układów	9	9
ZP7	Specyfika pielęgnowania w schorzeniach ginekologicznych	9	9
ZP8	Kształtowanie umiejętności pracy pielęgniarki w pokoju zabiegowym	8	8
ZP9	Kształtowanie umiejętności opieki pielęgniarskiej nad chorą po operacji ginekologicznej	9	9
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	80	80

Lp.	**Praktyki zawodowe**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
PZ1	Przejęcie całościowej opieki nad pacjentką po porodzie fizjologicznym, zabiegowym, operacyjnym i jej dzieckiem (pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych)	10	10
PZ2	Uwzględnienie teorii pielęgniarskich w projektowaniu procesu pielęgnowania pacjentki w połogu fizjologicznym w oparciu o standardy opieki położniczej	10	10
PZ3	Edukacja położnicy na temat współczesnych trendów w karmieniu naturalnym. Wychwytywanie czynników wzmacniających i hamujących laktację	10	10

PZ4	Realizowanie zadań wchodzących w zakres opieki nad kobietą ze schorzeniami ginekologicznymi, która jest leczona zachowawczo i operacyjnie	10	10
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	40	40

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące

EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Bręborowicz G. H. (red.): Położnictwo – podręcznik dla położnych i pielęgniarek, PZWL, Warszawa 2002.
2.Opala T. (red.): Ginekologia dla położnych, pielęgniarek i fizjoterapeutów, PZWL, Warszawa 2003.
3.Łepecka-Klusek. C. (red.): Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii, Czelej, Lublin 2003.
4.Pisarski T.: Położnictwo i ginekologia, PZWL, Warszawa 2002.
5.Szczapa J.: Neonatologia, PZWL, Warszawa 2015.
6.Szczapa J.: Podstawy neonatologii, PZWL, Warszawa 2008.
7.Boyle M. (red.) : Stany nagłe w okresie okołoporodowym, PZWL, Warszawa 2008.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1.Nehring-Gugulska M. i wsp.: Karmienie piersią w teorii i praktyce, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2012.
2.Terczyńska: Znaczenie dotyku w rozwoju człowieka, Magazyn Pielęgniarki i Położnej, nr 7-8, lipiec-sierpień 2011, s. 46.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	40 / 0	40 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	40	40
Praktyki zawodowe	80	80

Suma godzin:	180	180

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_05

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne
2. Punkty ECTS	9
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr MAŁGORZATA ŚMIAROWSKA Mgr RENATA GŁOWACZ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (80)	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (80)
Liczba godzin ogółem	215	215

C - Wymagania wstępne

Zaliczenie modułów nauk podstawowych i społecznych oraz modułu podstaw opieki pielęgniarskiej

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	scharakteryzować obraz kliniczny najczęstszych zaburzeń psychicznych
CW2	określić specyfikę, techniki komunikowania się z chorym psychicznie oraz podjąć terapeutyczne komunikowanie się z pacjentem
CW3	przedstawić rolę pielęgniarki w kompleksowym leczeniu chorego psychicznie
Umiejętności	
CU1	zdobyć umiejętność planowania opieki pielęgniarskiej nad chorym zaburzeniami psychicznymi oraz - postawić diagnozę pielęgniarską, ustalić cel opieki, planować i realizować działania pielęgniarskie oraz oceniać ich skuteczność,

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
EPW2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie psychiatrycznym;	D.W3.
EPW4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4
EPW5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5
EPW6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6
EPW7	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7
EPW8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8

EPW9	zasady organizacji opieki specjalistycznej - psychiatrycznej;	D.W10
EPW10	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	D.W19
EPW11	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	D.W20.
EPW12	możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi;	D.W21.
EPW13	przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach	D.W27
EPW14	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie	D.W33
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2.
EPU3	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU4	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU5	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
EPU6	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU7	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
EPU8	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
EPU9	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.
EPU10	prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
EPU11	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i	D.U18.

	leczniczo-pielęgnacyjnego;	
EPU12	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
EPU13	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
EPU14	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU15	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
EPU16	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
EPU17	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
EPU18	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach

		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	30	30
W1	Etiologia i epidemiologia zaburzeń psychicznych	3	3
W2	Psychopatologia ogólna i szczegółowa	3	3
W3	Obraz kliniczny najczęstszych zaburzeń psychicznych - zaburzenia afektywne, zaburzenia psychotyczne	4	4
W4	Obraz kliniczny najczęstszych zaburzeń psychicznych - zaburzenia sfery prokreacji, uzależnienia od SPA	4	4
W5	Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego - zagadnienia etyczne i prawne	3	3
W6	Zadania personelu pielęgniarskiego w opiece nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi.	3	3
W7	Relacja pielęgniarka- podopieczny z zaburzeniami psychicznymi, terapeutyczne i nieterapeutyczne formy relacji.	3	3
W8	Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym. Ocena stanu psychicznego pacjenta.	3	3
W9	Udział pielęgniarki w kompleksowej terapii chorób psychicznych: Udział pielęgniarki w farmakoterapii, psychoterapii terapii zajęciowej, w innych metodach terapii	4	4
	Wykłady pielęgniarskie	25	25
W10	Pielęgnowanie chorego z depresją.	2	2
W11	Postępowanie z pacjentem z tendencjami suicydalnymi	2	2
W12	Pielęgnowanie chorego w zespole maniakalnym	2	2
W13	Postępowanie z pacjentem agresywnym.	2	2
W14	Pielęgnowanie chorego z zaburzeniami schizofrenicznymi i urojeniowymi.	2	2
W15	Pielęgnowanie pacjenta z zaburzeniami łaknienia pochodzenia psychicznego.	2	2

W16	Zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem z zaburzeniami osobowości	2	2
W17	Pielęgnowanie pacjentów z nerwicą.	2	2
W18	Rola pielęgniarki w leczeniu uzależnień. Profilaktyka uzależnień.	2	2
W19	Pielęgnowanie chorych w zaburzeniach psychoorganicznych.	2	2
W20	Postępowanie w stanach nagłych, dokumentacja pacjenta unieruchomionego mechanicznie.	2	2
W21	Udział pielęgniarki w rehabilitacji psychicznie chorych.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	55	55

Lp.	**Zajęcia praktyczne**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Praca pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym - miejsce w zespole terapeutycznym.	15	15
ZP2	Posługiwanie się zasadami komunikacji werbalnej i prostymi technikami psychoterapeutycznymi.	15	15
ZP3	Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych u pacjenta chorego psychicznie w oparciu o objawy psychopatologiczne, wywiad, obserwacja własna, analiza dokumentacji, informacje uzyskane od innych osób/ członek rodziny, zespół terapeutyczny.	15	15
ZP4	Ustalenie diagnozy pielęgniarskiej w oparciu o uzyskane dane, planowanie opieki pielęgniarskiej na podstawie rozpoznanych problemów występujących pielęgniarskich u pacjentów leczonych w oddziale psychiatrycznym oraz ocena działań pielęgniarskich.	20	20
ZP5	Współpraca z rodziną chorego	15	15
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	80	80

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
PZ1	Doskonalenie umiejętności łączenia posiadanej wiedzy z praktycznymi czynnościami świadczonymi na rzecz pacjenta chorego psychicznie	16	16

PZ2	Ustalanie diagnozy pielęgniarskiej, planowanie opieki, podejmowanie działań pielęgnacyjnych i ich ocena wobec pacjenta chorego psychicznie	16	16
PZ3	Interwencje terapeutyczne, zapobieganie zachowaniom agresywnym wśród pacjentów.	16	16
PZ4	Współpraca w zespole terapeutycznym	16	16
PZ5	Organizacja pracy własnej a bezpieczeństwo i dobro objętych opieką pielęgniarską pacjentów.	16	16
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	80	80

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3	X	X						
EPW4		X						
EPW5	X							
EPW6		X						
EPW7		X						
EPW8	X	X						
EPW9		X						
EPW10	X							
EPW11	x	X						
EPW12		X						
EPW13		X						
EPW14		x						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X

EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X
EPU10					X		X	X
EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPU14					X		X	X
EPU15					X		X	X
EPU16					X		X	X
EPU17					X		X	X
EPU18					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1.Kurpas D., Miturska H., Kaczmarek M.(red): Podstawy psychiatrii dla studentów pielęgniarstwa. Continuo,
Wrocław 2000

2. Heitzman J.(red): Psychiatria. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2007.

3.Górna K.,Jaracz K., Rybakowski J.(red):Pielęgniarstwo psychiatryczne PZWL, Warszawa 2012

4. Kimak K.: Zbiór standardów przyjęcia, opieki, socjalizacji i wypisu chorego. Czelej. Lublin 2002.

5. Wilczek-Rużyczka E. (red): Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego. Czelej. Lublin 2007

Literatura zalecana / fakultatywna:

1.Meder J. (red.): Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1996.

2.Józefik B.(red.): Anoreksja i bulimia psychiczna. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagielońskiego, Kraków 1999

3. Wilczek- Różyczka E.: Komunikowanie się z chorym psychicznie. Czelej. Lublin 2007

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych

Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	55 /0	55 /0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	80	80
Praktyki zawodowe	80	80
Suma godzin:	235	235

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_06

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia
2. Punkty ECTS	8
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	III rok, VI semestr
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Lek. WALENTYNA MICKIELEWICZ Mgr ANNA GRYCIAK

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 6	**W**: (60); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (80)	**W**: (60); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (80)
Liczba godzin ogółem	240	240

C - Wymagania wstępne

Posiadać wiedzę z zakresu: anatomii, fizjologii, farmakologii, filozofii i etyki zawodu pielęgniarki, podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych, chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego, chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego, neurologii i pielęgniarstwa neurologicznego

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanować wiedzę pozwalającą na właściwe rozumienie zasad organizacji funkcjonowania opieki specjalistycznej na oddziale intensywnej terapii oraz na bloku operacyjnym
CW2	Opanować wiedzę z zakresu postępowania anestezjologicznego, zasad i metod sprawowania opieki pielęgniarskiej nad chorym w okresie okołooperacyjnym.
CW3	Zdobyć wiedzę i umiejętności w zakresie rozpoznawania objawów zagrożenia życia oraz wykonywania podstawowych i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (BLS, ALS).
Umiejętności	
CU1	Zdobyć umiejętność analizowania, różnicowania przebiegu klinicznego oraz zasad diagnostyki i leczenia wybranych stanów zagrożenia życia.
CU2	Opanować umiejętności sprawowania profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad chorym w stanach przebiegających z zagrożeniem życia hospitalizowanych w oddziale intensywnej terapii. Prowadzenia intensywnego nadzoru, prawidłowego wykonywania określonych standardów i procedur pielęgniarskich w zależności od stanu klinicznego pacjenta.
CU3	Zdobyć umiejętność w zakresie prowadzenia dokumentacji medycznej, pielęgniarskiej wykorzystywanej w intensywnej terapii na bloku operacyjnym, a także podstaw prawnych regulujących dokumentowanie.
Kompetencje społeczne	
CK1	Przejawiać nienaganną postawę etyczno- moralną w relacjach z chorym/ rodziną/ członkami zespołu terapeutycznego. Dążyć do własnego rozwoju i profesjonalizmu w wykonywaniu zadań zawodowych.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Wymienia czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
EPW2	Wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	Omawia zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie w intensywnej opiece medycznej;	D.W3.
EPW4	Zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	D.W4.
EPW5	Zna i charakteryzuje zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.

EPW6	Charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
EPW7	Zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
EPW8	Zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (intensywnej opieki medycznej);	D.W10.
EPW9	Zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	D.W18.
EPW10	Zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery ERAS	D.W22.
EPW11	Zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	D.W24.
EPW12	Zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	D.W28.
EPW13	Zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	D.W29.
EPW14	Charakteryzuje i omawia metody znieczulenie i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu	D.W30.
EPW15	Omawia patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	D.W31.
EPW16	Przedstawia i charakteryzuje metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	D.W32.
EPW17	Zna metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymywania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W33.
EPW18	Wyjaśnia i omawia zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;	D.W34.
EPW19	Omawia zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (ALS);	D.W35.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	Prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU3	Rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.

EPU4	Doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU5	Wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu;	D.U10.
EPU6	Przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	D.U12.
EPU7	Dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian, i realizowana opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	D.U15.
EPU8	Prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
EPU9	Rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego	D.U18.
EPU10	Pielęgnuje pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	D.U19.
EPU11	Przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU12	Asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
EPU13	Ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosuje farmakologiczne i niefarmakologiczne postepowanie przeciwbólowe;	D.U24.
EPU14	Postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta	D.U25.
EPU15	Przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
EPU16	Udziela pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27.
EPU17	Wykonuje podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;	D.U30.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4

EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	30	30
W1	**Znieczulenie ogólne**. Przygotowanie chorego do znieczulenia. Farmakologia leków i gazów anestetycznych stosowanych podczas znieczulenia ogólnego. Różnice technik i sposobów znieczulenia. Powikłania śródoperacyjne znieczulenia ogólnego	2	2
W2	**Znieczulenie przewodowe**. Farmakologia i farmakokinetyka środków stosowanych w znieczuleniu przewodowym. Powikłania podczas i po znieczuleniu przewodowym.	2	2
W3	**Przygotowanie anestezjologiczne chorego do zabiegu operacyjnego nagłego i planowego.** Poszerzenie wiedzy o choroby współtowarzyszące mogące mieć wpływ na przebieg okresu okołooperacyjnego. Skale ryzyka stosowane w anestezjologii.	2	2
W4	**Standardy i procedury monitorowania stanu klinicznego pacjenta na bloku operacyjnym i w oddziale intensywnej terapii.** Podstawowy i rozszerzony standard monitorowania funkcjonowania układów i narządów u pacjenta leczonego w oddziale intensywnej terapii.	1	1
W5	**Ból** Farmakologia środków stosowanych w premedykacji i leczeniu bólu pooperacyjnego. Sposoby podawania leków przeciwbólowych.	2	2
W6	**Wstrząs** Współczesne metody leczenia wstrząsu. Diagnostyka i patofizjologia wstrząsu różnego pochodzenia.	2	2
W7	**Zasady przetaczania płynów:** koloidy, krystaloidy- różnice, wskazania, przeciwwskazania.	2	2

W8	**Nagłe zatrzymanie krążenia-** definicja, przyczyny pierwotne i wtórne. Podstawowe i zaawansowane zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci (BLS, ALS). Wytyczne Europejskie rady Resuscytacji z 2010 roku- analiza zmian.	2	2
W9	**Niewydolność oddechowa.** Ostra niewydolność oddechowa w przebiegu różnych chorób, ARDS. Zasady postępowania diagnostyczno-leczniczego. Terapia wentylacyjna.	2	2
W10	**Trudne drogi oddechowe.** Sposoby udrażniania dróg oddechowych. Skale określania trudności w intubacji.	2	2
W11	**Zespól dysfunkcji wielonarządowej (MODS**)- podstawy kliniczne.	1	1
W12	**Ostra niewydolność nerek**- zasady postępowania terapeutycznego.	2	2
W13	**Sepsa-** etiopatogeneza powstawania, zasady diagnostyki i leczenia w oddziale intensywnej terapii.	1	1
W14	**Zatrucia**- zasady postępowania terapeutycznego.	2	2
W15	**Śmierć pnia mózgu**- procedura stwierdzania śmierci osobniczej pacjenta. Elementy transplantologii, problemy etyczno- moralne.	1	1
W16	**Organizacja i wyposażenie oddziałów anestezjologii i intensywnej terapii.** Odrębności i specyfika zadań pielęgniarstwa w anestezjologii i intensywnej terapii. Zasady i procedury obsługi sprzętu, aparatury stanowiącej wyposażenie stanowisk intensywnej terapii i stanowiska anestezjologicznego. Standardy postępowania i opieki pielęgniarskiej nad chorymi w stanach nagłych, zagrożenia życia, w okresie okołooperacyjnym.	2	2
W17	**Monitorowanie i ocena stanu pacjenta w stanach wymagających intensywnego nadzoru i opieki medycznej.** Techniki i metody bezprzyrządowego i przyrządowego monitorowania, oceny stanu chorego poddanego leczeniu w oddziale intensywnej terapii. Standardy monitorowania pacjenta znieczulanego. Diagnoza pielęgniarska i jej znaczenie w rozpoznawaniu problemów zdrowotnych chorego i planowaniu określonego zakresu interwencji pielęgniarskiej.	2	2
	Wykłady pielęgniarskie	30	30
W18	**Cele i zadania współczesnego pielęgniarstwa anestezjologicznego.** Zasady współpracy pielęgniarki z anestezjologiem w okresie okołooperacyjnym. Planowanie opieki pielęgniarskiej nad chorym	4	4

	znieczulanym do wybranych zabiegów, w trybie pilnym i planowym. Standardy i zalecenia dotyczące postepowania w okresie przedoperacyjnym, śródoperacyjnym i pooperacyjnym. Dokumentacja znieczulenia.		
W19	**Ostra niewydolność oddechowa – przyczyny, objawy, postępowanie terapeutyczno- pielęgnacyjne.** Zasady sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pacjentem wentylowanym mechanicznie. Rozpoznawanie potencjalnych i występujących problemów wynikających ze stanu klinicznego pacjenta.	4	4
W20	**Pielęgnowanie pacjenta z ostrą niewydolnością krążenia.** Monitorowanie i ocena stanu chorego, wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz udział w terapii.	3	3
W21	**Udział pielęgniarki w prowadzeniu działań resuscytacyjnych u osób dorosłych i dzieci.**	3	3
W22	**Pacjent nieprzytomny- metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności**. Zasady planowania i realizowania opieki nad chorym nieprzytomnym z uwzględnieniem właściwych procedur wykonywania zabiegów pielęgniarskich. Profilaktyka powikłań związanych z długotrwałym unieruchomieniem chorego w łóżku. Zasady usprawniania leczniczego	4	4
W23	**Pielęgnowanie pacjenta z ostrą niewydolnością nerek oraz po zatruciach.** Zadania diagnostyczno- lecznicze, pielęgnacyjno- opiekuńcze nad chorym w poszczególnych fazach choroby. Opieka nad chorym dializowanym.	3	3
W24	**Urazy wielonarządowe – zasady sprawowania opieki nad chorym.** Priorytety postępowania diagnostycznego i leczniczego. Udział pielęgniarki w interdyscyplinarnej terapii i opiece	3	3
W25	**Leczenie żywieniowe pacjentów w oddziale intensywnej terapii.** Ocena stanu odżywienia pacjenta. Metody leczenia żywieniowego: żywienie enteralne i pozajelitowe.	3	3
W26	**Pielęgnowanie chorego z dostępem naczyniowym: żylnym i tętniczym.** Profilaktyka zakażeń w warunkach oddziału intensywnej terapii i na bloku operacyjnym.	3	3
	Razem liczba godzin wykładów	60	60

Lp.	Zajęcia praktyczne	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
ZP1	Wprowadzenie do zajęć praktycznych (program zajęć, warunki zaliczenia, regulamin zajęć). Zapoznanie z organizacją pracy w oddziale intensywnej terapii, zasadami obsługi sprzętu oraz dostępnej aparatury. Procedury przyjęcia pacjentów w oddział oraz zasady sprawowania opieki pielęgniarskiej.	4	4
ZP2	Zasady prowadzenia intensywnego nadzoru nad chorymi leczonymi w oddziale IOM. Doskonalenie umiejętności monitorowania i oceny funkcji życiowych pacjenta w różnych fazach choroby.	8	8
ZP3	Dokumentacja medyczna obowiązująca w oddziale –specyfika i zasady jej prowadzenia przez personel pielęgniarski.	4	4
ZP4	Standardy i procedury postępowania pielęgniarskiego wykorzystywane w oddziale intensywnej terapii.	4	4
ZP5	Formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, planowanie i realizowanie opieki w oparciu o wybrane studium przypadku.	8	8
ZP6	Nagłe stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych, urazowych i nieurazowych zespołach chirurgicznych. Zasady prowadzenia reanimacji krążeniowo-oddechowej u osoby dorosłej i dziecka w warunkach oddziału intensywnej terapii.	8.	8.
ZP7	Opieka pielęgniarska nad pacjentem z ostrą niewydolnością krążenia. Intensywna terapia w chorobie poresuscytacyjnej- nowe wytyczne postępowania.	8	8
ZP8	Opieka nad chorym z ostrą niewydolnością oddechową. Udział pielęgniarki w prowadzeniu wentylacji mechanicznej. Profilaktyka powikłań.	8	8
ZP9	Pielęgnowanie pacjenta nieprzytomnego- zasady sprawowania opieki, zapobieganie powikłaniom związanym z długotrwałym unieruchomieniem.	8	8
ZP10	Zasady nadzoru i opieki nad chorym z obrażeniami wielonarządowymi.	4	4
ZP11	Zadania pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu operacyjnego, udział w prowadzeniu znieczulenia i opiece pooperacyjnej. Terapia bólu. Odrębności i specyfika opieki nad pacjentem znieczulanym do wybranych zabiegów chirurgicznych.	4	4
ZP12	Żywienie enteralne i parenteralne pacjentów.	4	4

ZP13	Opieka pielęgniarska nad chorym leczonym metodą dializy ustrojowej i pozaustrojowej.	4	4
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	80	80

Lp.	**Praktyka zawodowa**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
1	Projektowanie i sprawowanie holistycznej opieki pielęgniarskiej nad wybraną grupą pacjentów wymagających podejmowania złożonych zadań zawodowych. Doskonalenie umiejętności formułowania diagnozy, planowania i podejmowania określonych interwencji pielęgniarskich.	10	10
2	Wykorzystanie wybranych modeli pielęgniarstwa w sprawowaniu opieki nad osobą ciężko chorą, w stanach krytycznych, osobą umierającą i jego rodziną.	10	10
3	Podejmowanie działań pielęgniarskich w zakresie resuscytacji krążeniowo- oddechowej w warunkach oddziału intensywnej terapii. Zakres kompetencji i uprawnień pielęgniarki.	10	10
4	Doskonalenie umiejętności w zakresie wykonywania zabiegów diagnostyczno- terapeutycznych w warunkach oddziału intensywnej terapii.	10	10
5	Opieka nad potencjalnym dawcą narządów- podstawy transplantologii.	10	10
6	Rozwiązywanie problemów etyczno- moralnych w praktyce pielęgniarki anestezjologicznej i intensywnej terapii.	10	10
7	Wybrane problemy opiekuńczo- pielęgnacyjne w opiece nad chorym poddanym intensywnej terapii.	10	10
8	Wsparcie i jego znaczenie w opiece nad chorym w stanach zagrożenia życia- zadania pielęgniarki.	10	10
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	80	80

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,

Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7		X						

EPW8		X						
EPW9		X						
EPW10	X							
EPW11	X	X						
EPW12		X						
EPW13		X						
EPW14		X						
EPW15		X						
EPW16		X						
EPW17		X						
EPW18	X							
EPW19		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X

EPU10					X		X	X
EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPU14					x		X	X
EPU15					X		X	X
EPU16					X		X	X
EPU17					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami

2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. WL PZWL Warszawa 2007. 2. Wytyczne 2010 resuscytacji krążeniowo-oddechowej.www.prc.krakow.pl/wyt2010 3.Kózka M.,Płaszewska-Żywko L.(red): Procedury pielęgniarskie. WL PZWL, Warszawa 2009. 4.Krajewska- Kułak E., Rolka H., Jankowiak B.: Standardy i procedury pielęgnowania chorych w stanach zagrożenia życia. Podręcznik dla studentów medycznych. WL PZWL, Warszawa 2009.
Literatura zalecana / fakultatywna: 1.Kokot F.,(red.):Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. WL PZWL, Warszawa 2008 2.Kamiński B., Kubler A.: Anestezjologia i intensywna terapia. Podręcznik dla studentów medycyny. PZWL, Warszawa 2009. 3.Kruszewski Z.(red.): Podstawy anestezjologii i intensywnej terapii. Wydawnictwo Naukowe Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań 2006.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	60 / 0	60 / 0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	80	80
Praktyki zawodowe	80	80
Suma godzin:	240	240

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_07

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne
2. Punkty ECTS	9
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr V, VI
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Lek GRZEGORZ RUTKOWSKI Mgr EWA BIAŁAS Mgr AGNIESZKA SZYCHOWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (0)	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP** (80) **PZ** (0)
Semestr 6	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP** (0) **PZ** (80)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP** (0) **PZ** (80)
Liczba godzin ogółem	215	215

C - Wymagania wstępne

Zaliczenie modułów nauk podstawowych i społecznych oraz modułu podstaw opieki pielęgniarskiej

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	scharakteryzować obraz kliniczny najczęstszych zaburzeń neurologicznych
CW2	poznać zasady oceny zdolności pacjenta neurologicznie chorego do samoopieki, edukacji pacjenta i rodziny w zakresie samoopieki oraz opieki w warunkach domowych.
Umiejętności	
CU1	zdobyć umiejętność planowania opieki pielęgniarskiej nad chorym zaburzeniami neurologicznymi oraz - postawić diagnozę pielęgniarską, ustalić cel opieki, planować i realizować działania pielęgniarskie oraz oceniać ich skuteczność,

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1
EPW2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie neurologicznym;	D.W3.
EPW4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4.
EPW5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
EPW6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
EPW7	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.

EPW8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	DW8.
EPW9	zasady organizacji opieki specjalistycznej (neurologicznej);	D.W10.
EPW10	zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);	D.W22.
EPW11	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie	D. W33.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2.
EPU3	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU4	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU5	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
EPU6	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU7	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	D.U10.
EPU8	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
EPU9	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	D.U13.
EPU10	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	D.U14.
EPU11	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
EPU12	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.

EPU13	prowadzić u dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
EPU14	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
EPU15	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
EPU16	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
EPU17	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU18	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
EPU19	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
EPU20	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
EPU21	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	D.U27.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	30	30
W1	Anatomia, objawy, badanie, diagnostyka	2	2
W2	Choroby naczyniowe OUN	2	2
W3	Guzy mózgu	2	2
W4	Choroby demielinizacyjne	2	2
W5	Choroby zwyrodnieniowe kręgosłupa, zespoły korzeniowe, zespoły cieśni	2	2
W6	Padaczka	1	1
W7	Choroby nerwowo-mięśniowe	2	2
W8	Wybrane choroby infekcyjne układu nerwowego	2	2
W9	Choroby neuronu ruchowego	2	2
W10	Urazy czaszkowo-mózgowe	2	2
W11	Urazy kręgosłupa i rdzenia kręgowego	2	2
W12	Ból, nerwobóle, bóle głowy	2	2
W13	Urazy OUN i nerwów obwodowych	2	2
W14	Specyfika sytuacji pacjenta neurologicznego	1	1
W15	Postępowanie z chorym z zaburzeniami wyższych czynności nerwowych.	1	1
W16	Usprawnianie motoryczne chorych neurologicznie.	1	1
W17	Wdrażanie do samoopieki chorego niepełnosprawnego.	2	2

	Wykłady pielęgniarskie	25	25
W18	Zasady opieki nad chorym po udarze mózgu.	2	2
W19	Pielęgnowanie pacjenta z krwawieniem podpajęczynówkowym.	2	2
W20	Pielęgnowanie chorego na stwardnienie rozsiane.	2	2
W21	Problemy chorych z padaczką, edukacyjna rola pielęgniarki.	2	2
W22	Problemy chorych w chorobach zwyrodnieniowych kręgosłupa i zespołach korzeniowych.	2	2
W23	Pielęgnowanie chorych w chorobach nerwowo-mięśniowych.	2	2
W24	Pielęgnowanie chorego z wybranymi chorobami nerwów czaszkowych.	1	1
W25	Plan opieki nad chorym z chorobą infekcyjną układu nerwowego.	1	1
W26	Problemy pielęgnacyjne u pacjenta z bólem głowy.	1	1
W27	Zasady opieki pielęgniarskiej chorego z guzem mózgu i nad chorym ze wzmożonym ciśnieniem wewnątrzczaszkowym.	2	2
W28	Plan opieki nad chorym z stwardnieniem zanikowym bocznym.	1	1
W29	Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym po urazie czaszkowo-mózgowym.	2	2
W30	Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z uszkodzeniem rdzenia kręgowego.	2	2
W31	Zasady kompleksowej opieki nad pacjentem nieprzytomnym w neurologii i neurochirurgii.	1	1
W32	Rola pielęgniarki w procesie diagnostycznym stosowanym w neurologii.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	55	55

Lp.	Zajęcia praktyczne	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
ZP1	Rozpoznanie i planowanie opieki nad pacjentem po udarze niedokrwiennym i krwotocznym.	10	10
ZP2	Rozpoznanie i planowanie opieki nad pacjentem w ostrej fazie stwardnienia rozsianego. Przygotowanie do samoopieki chorego na stwardnienie rozsiane.	10	10
ZP3	Planowanie opieki nad pacjentem z paraplegią i tetraplegią– procedury opiekuńcze.	10	10
ZP4	Rozpoznanie stanu i planowanie opieki nad pacjentem z zespołem korzeniowym.	10	10
ZP5	Rozpoznanie stanu i planowanie opieki nad pacjentem z guzem mózgu.	10	10
ZP6	Proces pielęgnowania pacjenta z zaburzeniami świadomości.	10	10
ZP7	Problemy pielęgniarskie pacjenta z zaburzeniami ruchowymi. Plan opieki nad pacjentem z zaburzeniami czucia.	10	10
ZP8	Zagadnienie odżywiania w chorobach neurologicznych	10	10
	Razem liczba godzin zajęć praktycznych	80	80

Lp.	Praktyka zawodowa	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
PZ1	Sprawowanie specjalistycznej opieki neurologicznej nad pacjentem długotrwale unieruchomionym	12	12
PZ2	Monitorowanie pacjenta w ciężkim stanie. Ocena głębokości zaburzeń świadomości skalą Glasgow.	14	14
PZ3	Zabezpieczenie pacjenta nieprzytomnego przed wystąpieniem powikłań.	14	14
PZ4	Zapewnienie właściwego ułożenia porażonych/niedowładnych kończyn u pacjenta po udarze mózgu.	14	14
PZ5	Wdrożenie procedur postępowania p-odleżynowego u chorych neurologicznie.	14	14

PZ6	Komunikacja z pacjentem z afazją.	12	12
	Razem liczba godzin praktyki zawodowej	80	80

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące

EPW1	x	X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4	X	X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7		X						
EPW8	X	X						
EPW9		X						
EPW10		X						
EPW11		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X
EPU10					X		X	X

EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPU14					X		X	X
EPU15					X		X	X
EPU16					X		X	X
EPU17					X		X	X
EPU18					X		X	X
EPU19					X		X	X
EPU20					X		X	X
EPU21					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Jaracz K., Kozubski W., Pielęgniarstwo Neurologiczne, PZWL, Warszawa 2008.
2. Adamczyk K., Pielęgniarstwo neurologiczne, Czelej, Lublin 2000.
3. Adamczyk K., Pielęgnowanie chorych po udarach mózgowych, Czelej, Lublin 2003.
4. Prusiński A., Neurologia praktyczna, PZWL, Warszawa 2005.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Mazur R., Książkiewicz B., Nyka W. M., Udar mózgu w praktyce lekarskiej, Via Medica, Gdańsk 2005.
2. Mazur R., Neurologia kliniczna, Via Medica, Gdańsk 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	55 /0	55 /0
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	80	80
Praktyki zawodowe	80	80
Suma godzin:	235	235

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_08

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne
2. Punkty ECTS	8
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	ROK II, SEMESTR III
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Dr BEATA TRZCIŃSKA-BUTKIEWICZ Mgr KATARZYNA BARNA MGR JADWIGA WARZOCHA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 3	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP**: (80); **PZ:** (80)	**W**: (55); **Ćw.**: (0); **ZP**: (80); **PZ:** (80)
Liczba godzin ogółem	215	215

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Opanować wiedzę obejmującą podstawy gerontologii oraz podejmować działania na rzecz aktywnego starzenia się.
CW2	Zdobyć wiedzę dotyczącą patologii schorzeń występujących w wieku podeszłym oraz zasad ich leczenia.
Umiejętności	
CU1	Planować i realizować profesjonalną opiekę pielęgniarską nad osobą ze schorzeniami i zespołami chorobowymi diagnozowanymi u seniorów. Wdrażać pacjenta do samokontroli/samoopieki.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	zna i rozumie czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1
EPW2	zna i rozumie etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2
EPW3	zna i rozumie zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie geriatrycznym;	D.W3
EPW4	zna i rozumie rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4
EPW5	zna i rozumie zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5
EPW6	zna i rozumie właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6
EPW7	zna i rozumie standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7
EPW8	zna i rozumie reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8
EPW9	zna i rozumie proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;	D.W9
EPW10	zna i rozumie zasady organizacji opieki specjalistycznej: geriatrycznej;	D.W10

EPW11	zna i rozumie etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;	D.W11
EPW12	zna i rozumie narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;	D.W12
EPW13	zna i rozumie zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);	D.W22
EPW14	zna i rozumie podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;	D.W26
EPW15	zna i rozumie metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania o podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W33
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1
EPU2	potrafi prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	D.U2
EPU3	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3
EPU4	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6
EPU5	dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7
EPU6	potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	D.U14
EPU7	potrafi dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15
EPU8	uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16
EPU9	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18
EPU10	prowadzi rozmowę terapeutyczną;	D.U20
EPU11	prowadzi rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21
EPU12	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22
EPU13	potrafi przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	DU26
Kompetencje społeczne (EPK…)		

EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
	Wykłady kliniczne	25	25
W1	Starzenie się ludności jako proces demograficzny. Podstawy biologicznego starzenia się organizmu człowieka oraz mechanizmy starzenia się.	2	2
W2	Proces starzenia w aspekcie psychologicznym i socjoekonomicznym.	1	1
W3	Zmiany narządowe towarzyszące procesowi starzenia się. Problemy psychospołeczne osób w starszym wieku.	2	2
W4	Typowe cechy medycyny geriatrycznej.	2	2
W5	Etiopatogeneza, obraz kliniczny, diagnostyka i leczenie chorób wieku podeszłego: choroby układu nerwowego (choroba Parkinsona, udar mózgu), choroby układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, miażdżyca), choroby układu oddechowego (zapalenia płuc, przewlekła obturacyjna choroba płuc), choroby układu pokarmowego (zaparcie, biegunka, choroba wrzodowa),choroby układu endokrynologicznego (cukrzyca), choroby układu moczowego (zakażenia układu moczowego, odwodnienie), choroby układu ruchu (osteoporoza, choroba zwyrodnieniowa stawów, reumatoidalne zapalenie stawów).	2	2

W6	Wielkie zespoły geriatryczne (zaburzenia funkcji zwieraczy, upadki, zespoły otępienne i depresje wieku podeszłego).	2	2
W7	Zaburzenia słuchu i wzroku u osób starszych.	2	2
W8	Rehabilitacja osób w starszym wieku – metody i formy oddziaływania.	2	2
W9	Jakość życia osób starszych. Zasady aktywizacji chorego niepełnosprawnego objętego opieką geriatryczną.	2	2
W10	Wybrane problemy w farmakoterapii osób starszych.	2	2
W11	Starzenie się ludności jako proces demograficzny. Podstawy biologicznego starzenia się organizmu człowieka oraz mechanizmy starzenia się.	2	2
W12	Formy organizacyjne opieki instytucjonalnej nad osobami w starszym wieku.	2	2
W13	Analiza sprawności funkcjonalnej pacjenta geriatrycznego. Rola pielęgniarki w zespole geriatrycznym.	2	2
	Wykłady pielęgniarskie	30	30
W14	Rola pielęgniarki w profilaktyce i leczeniu odleżyn.	2	2
W15	Rola pielęgniarki w profilaktyce upadków u osób starszych.	2	2
W16	Opieka pielęgniarska nad osobą starszą z nietrzymaniem moczu i stolca.	2	2
W17	Opieka pielęgniarska nad pacjentem geriatrycznym z chorobą Alzheimera.	2	2
W18	Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku ze schorzeniami narządu wzroku oraz słuchu.	2	2
W19	Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem geriatrycznym w wybranych schorzeniach układu nerwowego.	3	3
W20	Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem geriatrycznym w wybranych schorzeniach układu krążenia, układu pokarmowego i układu oddechowego.	3	3
W21	Specyfika postępowania pielęgniarskiego nad pacjentem geriatrycznym w wybranych chorobach układu endokrynologicznego.	3	3
W22	Opieka pielęgniarska nad pacjentem geriatrycznym w wybranych patologiach układu ruchu.	3	3
W23	Metody i możliwości działań rewitalizacyjnych u osób starszych.	3	3
W24	Rola edukacyjna pielęgniarki w profilaktyce przedwczesnego starzenia się.	3	3
W25	Modele pielęgnowania wykorzystywane w opiece nad pacjentem w wieku podeszłym.	2	2

	Razem liczba godzin wykładów	55	55

Lp.	**Treści zajęć praktycznych**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Rola i zadania pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym – zasady współpracy. Specyfika procesu pielęgnowania pacjenta w starszym wieku: zakres i rodzaj gromadzonych danych o pacjencie w podeszłym wieku dla potrzeb diagnozy pielęgniarskiej; metody, techniki oraz źródła pozyskiwania informacji o pacjencie w określonej sytuacji zdrowotnej.	8	8
ZP2	Badanie fizykalne i jego wykorzystanie dla potrzeb pielęgniarskiej oceny funkcjonowania zdrowotnego pacjenta geriatrycznego.	8	8
ZP3	Pielęgnowanie skóry u osób w wieku podeszłym. Udział pielęgniarki w profilaktyce i leczeniu odleżyn. Studium przypadku.	8	8
ZP4	Opieka pielęgniarska nad pacjentem w starszym wieku ze schorzeniami układu krążenia, układu oddechowego, pokarmowego i moczowego. Studium przypadku.	8	8
ZP5	Opieka pielęgniarska nad chorym w starszym wieku ze schorzeniami układu nerwowego. Studium przypadku.	8	8
ZP6	Rozwiązywanie problemów zdrowotnych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych u pacjentów w starszym wieku i różnym stanie zdrowia. Poszukiwanie metod wsparcia.	8	8
ZP7	Przygotowanie i opracowanie indywidualnego programu edukacyjnego dla osoby z określonymi zaburzeniami układowymi, w różnej fazie choroby i z określonym poziomem sprawności. Przygotowanie chorego/rodziny do samoopieki.	8	8
ZP8	Udział studenta w procesie diagnostyczno- leczniczym realizowanym w odniesieniu do chorych w podeszłym wieku. Dokumentowanie działań. Przygotowanie zapisów form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia. Przygotowanie zaleceń, wskazówek dla osób wypisywanych z oddziału.	8	8
ZP9	Wielkie Zespoły Geriatryczne – opieka nad pacjentem.	8	8
ZP10	Zadania pielęgniarki w programach profilaktyki geriatrycznej.	8	8
	Razem liczba godzin ćwiczeń	80	80

Lp.	**Treści praktyk zawodowych**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**

PZ1	Specyfika procesu pielęgnowania chorego w starszym wieku w aspekcie rozpoznawania i rozwiązywania problemów pielęgnacyjno-opiekuńczych.	8	8
PZ2	Wykorzystanie standaryzowanych narzędzi do oceny sprawności psychofizycznej podczas planowania opieki nad pacjentem w wieku podeszłym.	8	8
PZ3	Standard profilaktyki odleżyn u pacjenta w podeszłym wieku oraz jego realizacja w DPS, ZOL i ZPO.	8	8
PZ4	Opieka pielęgniarska nad chorym w wieku podeszłym. Studium przypadku.	8	8
PZ5	Rozwiązywanie wybranych problemów psychospołecznych u seniora.	8	8
PZ6	Rola i zadania pielęgniarki w leczeniu żywieniowym.	8	8
PZ7	Wybrane aspekty roli pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym osób w podeszłym wieku.	8	8
PZ8	Edukacja pacjenta w wybranych schorzeniach wieku podeszłego.	8	8
PZ9	Ocena zapotrzebowania rodziny na rodzaj i zakres wsparcia profesjonalnego. Przygotowanie rodziny do sprawowania opieki nad osobą starszą.	8	8
PZ10	Kształcenie i doskonalenie umiejętności praktycznych niezbędnych do opieki nad osobą zdrową oraz chorą w wieku podeszłym.	8	8
	Razem liczba godzin ćwiczeń	80	80

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1	X	X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5	X	X						
EPW6	X							
EPW7		X						
EPW8		X						
EPW9		X						
EPW10	X							
EPW11		X						

EPW12		X						
EPW13		X						
EPW14	X							
EPW15		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X
EPU10					X		X	X
EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	

EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Gryglewska B., Grodzicki T. Vademecum geriatrii dla lekarza praktyka. Via Medica, Gdańsk 2016.
2. Krause O., Hager K. Geriatria. Edra Urban Partner, Wrocław 2018.
3. Wieczorkowska- Tobis K., Talarska D. (red.) Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne. PZWL, Warszawa 2017.
4. Muszalik M., Kędziora-Kornatowska K. (red.) Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku. PZWL, Warszawa 2018.
5. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kilańska D. (red.) Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarek. Edumetriq, Sopot 2017.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Błaszczak R., Dominiak I., Wojtczak A. Pielęgniarstwo geriatryczne. Edumetriq, Sopot 2016.
2. Cybulski M., Krajewska-Kułak E. Opieka nad osobami starszymi. Przewodnik dla zespołu terapeutycznego. PZWL, Warszawa 2016.
3. Szewczyk T.M., Jawień A. (red.) Leczenie ran przewlekłych. PZWL, Warszawa 2019.

L – Obciążenie pracą studenta:

	Liczba godzin na realizację

Forma aktywności studenta	**na studiach stacjonarnych**	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, Ćwiczenia)	W55	W55
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	80	80
Praktyki zawodowe	80	80
Suma godzin:	235	235

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_09

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Opieka paliatywna
2. Punkty ECTS	5
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr VI
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	DR PIOTR ZORGA MGR ELŻBIETA MACIANTOWICZ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 6	**W**: (25); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (40) **PZ**j. (40)	**W**: (25); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (40) **PZ**j. (40)
Liczba godzin ogółem	105	105

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przyswoić wiedzę obejmującą filozofię i założenia opieki paliatywnej, organizację i rozwój opieki paliatywnej oraz rolę i zadania pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym
CW2	opanować wiedzę z zakresu podstaw klinicznych oraz zasad postępowania w chorobie nowotworowej oraz w chorobie nienowotworowej o niepomyślnym rokowaniu
Umiejętności	
CU1	planować i realizować profesjonalną opiekę pielęgniarską nad pacjentem/jego rodziną objętym opieką paliatywną

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna i rozumie czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
EPW2	Zna i rozumie etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	Zna i rozumie zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w opiece paliatywnej;	D.W3.
EPW4	Zna i rozumie właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
EPW5	Zna i rozumie standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
EPW6	Zna i rozumie reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8.
EPW7	Zna i rozumie zasady organizacji opieki specjalistycznej: paliatywnej;	D.W10.
EPW8	Zna i rozumie zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS)	D.W22.
Umiejętności (EPU…)		

EPU1	Potrafi gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	Potrafi prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób, uzależnień;	D.U2.
EPU3	Potrafi prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU4	Potrafi dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU5	Potrafi dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
EPU6	Potrafi doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU7	Potrafi wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	D.U13.
EPU8	Potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	D.U14.
EPU9	Potrafi dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
EPU10	Potrafi uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.
EPU11	Potrafi rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
EPU12	Potrafi prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
EPU13	Potrafi prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.
EPU14	Potrafi przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU15	Potrafi oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
EPU16	Potrafi postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25.
EPU17	Potrafi przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.

Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	K.S1.
EPK2	Jest gotów do przestrzegania praw pacjenta;	K.S2.
EPK3	Jest gotów do samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	K.S3.
EPK4	Jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	K.S4.
EPK5	Jest gotów do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	K.S5.
EPK6	Jest gotów do przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	K.S6.
EPK7	Jest gotów do dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	K.S7.

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Filozofia, rozwój i organizacja opieki paliatywnej. Aspekty pielęgniarstwa w opiece paliatywnej. Rola i zadania pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym.	2	2
W2	Rola i zadania pielęgniarki opieki paliatywnej w rozpoznawaniu i rozwiązywaniu problemów psychicznych, społecznych oraz duchowych pacjenta/jego rodziny.	2	2
W3	Ból u pacjentów w chorobie nowotworowej. Rola i zadania pielęgniarki w ocenie, monitorowaniu bólu oraz farmakoterapii.	3	3
W4	Opieka nad pacjentem z chorobą nowotworową w opiece paliatywnej: zaburzenia ze strony układu oddechowego, pokarmowego, moczowego i płciowego.	2	2
W5	Opieka nad pacjentem z chorobą nowotworową w opiece paliatywnej: zaburzenia ze strony układu nerwowego i limfatycznego. Pielęgnowanie pacjenta ze zmianami w obrębie skóry i tkanki podskórnej.	3	2
W6	Opieka nad chorym z wyniszczeniem nowotworowym.	2	2

W7	Podstawy kliniczne i opieka nad chorym z chorobą nienowotworową o niepomyślnym rokowaniu.	2	2
W8	Opieka nad pacjentem w stanach nagłych w opiece paliatywnej.	2	2
W9	Opieka nad pacjentem w okresie umierania oraz postępowanie po śmierci chorego.	3	3
W10	Wypalenie zawodowe wśród personelu medycznego w opiece paliatywnej.	2	2
W11	Wybrane aspekty jakości życia w opiece paliatywnej.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	25	25

Lp.	**Treści zajęć praktycznych**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Opieka nad pacjentem z chorobą nowotworową z bólem. Studium przypadku.Przygotowywanie zapisów form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia.	8	8
C2	Opieka nad pacjentem z chorobą nowotworową z zaburzeniami ze strony układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowego i płciowego. Studium przypadku.	8	8
C3	Opieka nad pacjentem z chorobą nowotworową ze zmianami w obrębie skóry i tkanki podskórnej. Studium przypadku.	8	8
C4	Opieka nad chorym z wybraną chorobą nienowotworową o niepomyślnym rokowaniu.	8	8
C5	Opieka pielęgniarska nad chorym i jego rodziną w okresie przedagonalnym i agonalnym.	8	8
	Razem liczba godzin ćwiczeń	40	40

Lp.	**Treści praktyki zawodowej**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Ocena stanu bio-psycho-społecznego pacjenta, planowanie, organizowanie i sprawowanie opieki nad chorym/jego rodziną w oddziale opieki paliatywnej.	8	8

C2	Kształcenie i doskonalenie umiejętności praktycznych niezbędnych w opiece nad chorym/jego rodziną w oddziale opieki paliatywnej.	8	8
C3	Rola i zadania pielęgniarki w zakresie działań rehabilitacyjnych.	8	8
C4	Udział pielęgniarki w farmakoterapii w opiece paliatywnej.	8	8
C5	Współpraca z członkami zespołu terapeutycznego w opiece nad chorym.	8	8
	Razem liczba godzin ćwiczeń	40	40

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

	Wykład	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa

Efekty przedmiotowe	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7		X						
EPW8		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X
EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X
EPU10					X		X	X

EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPU14					X		X	X
EPU15					X		X	X
EPU16					X		X	X
EPU17					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. De Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (red.). Pielęgniarstwo opieki paliatywnej. PZWL, Warszawa 2017.
2. Ciałkowska-Rysz A., Dzierżanowski T. Medycyna paliatywna. Termedia, 2019.
3. Krajewska-Kułak K., Dzierżanowski T., Krzyżanowski D., Cybulski M. Opieka paliatywna. Poradnik dla lekarzy i pielęgniarek rodzinnych oraz rodzin pacjentów. Engram, 2018.
4. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kilańska D. (red.) Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarek. Edumetriq, Sopot 2017.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. De Walden-Gałuszko K. Psychoonkologia w praktyce klinicznej. PZWL, Warszawa 2011.
2. Czasopismo „Medycyna Paliatywna".

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W25	W25
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20
Zajęcia praktyczne	40	40
Praktyki zawodowe	40	40
Suma godzin:	125	125

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_10

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej
2. Punkty ECTS	5
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	ROK III, Semestr V, VI
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	MGR KATARZYNA BARNA MGR ELŻBIETA MACIANTOWICZ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (20); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0) **PZ**. (0)	**W**: (20); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (0) **PZ**. (0)
Semestr 6	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (40) **PZ**. (40)	**W**: (0); **Ćw.**: (0); **ZP.**: (40) **PZ**. (40)
Liczba godzin ogółem	100	100

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	przyswoić wiedzę obejmującą funkcjonowanie systemu opieki długoterminowej z uwzględnieniem aspektów prawnych, organizacyjnych i etycznych
CW2	opanować wiedzę kliniczną dotyczącą najczęściej występujących chorób u osób objętych opieką długoterminową
Umiejętności	
CU1	planować i realizować kompleksową opiekę pielęgniarską nad chorym

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna i rozumie czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
EPW2	Zna i rozumie etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
EPW3	Zna i rozumie zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w opiece długoterminowej;	D.W3.
EPW4	Zna i rozumie rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4.
EPW5	Zna i rozumie zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badan oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach;	D.W5.
EPW6	Zna i rozumie właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
EPW7	Zna i rozumie standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
EPW8	Zna i rozumie reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8.
EPW9	Zna i rozumie zasady organizacji opieki specjalistycznej: długoterminowej;	D.W10.

EPW10	Zna i rozumie zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);	D.W22.
EPW11	Zna i rozumie podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;	D.W26.
EPW12	Zna i rozumie metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie:	D.W33.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	D.U1.
EPU2	Potrafi prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób, uzależnień;	D.U2.
EPU3	Potrafi prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
EPU4	Potrafi dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
EPU5	Potrafi dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
EPU6	Potrafi doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	D.U9.
EPU7	Potrafi wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	D.U13.
EPU8	Potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	D.U14.
EPU9	Potrafi dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
EPU10	Potrafi uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.
EPU11	Potrafi rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
EPU12	Potrafi prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
EPU13	Potrafi prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21.

EPU14	Potrafi przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
EPU15	Potrafi przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3
EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcję własne i pacjenta;	KS6
EPK7	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Rozwój opieki długoterminowej w Polsce i na świecie. Prawa osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Organizacja opieki długoterminowej Rola i zadania pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym.	2	2
W2	Pielęgnowanie osoby przewlekle chorej ze schorzeniami neurologicznymi oraz narządu ruchu.	2	2
W3	Opieka pielęgniarska nad przewlekle chorym ze schorzeniami pulmonologicznymi.	2	2
W4	Pielęgnowanie osoby przewlekle chorej ze schorzeniami kardiologicznymi.	2	2

W5	Pielęgnowanie osoby przewlekle chorej z cukrzycą typu 2**.**	2	2
W6	Opieka pielęgniarka nad pacjentem wentylowanym mechanicznie.	2	2
W7	Pielęgnowanie pacjenta w stanie apalicznym.	2	2
W8	Opieka pielęgniarska nad przewlekle chorym z zaburzeniami psychicznymi.	2	2
W9	Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad przewlekle chorym w starszym wieku.	2	2
W10	Problemy zdrowotne, psychiczne i społeczne osób upośledzonych umysłowo w aspekcie opieki długoterminowej.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

Lp.	**Treści zajęć praktycznych**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
ZP1	Standardy i procedury w opiece długoterminowej. Metody oceny stanu funkcjonalnego.	8	8
ZP 2	Kwalifikacja i przygotowanie pacjenta do stosowania przewlekłej wentylacji mechanicznej, w tym w środowisku domowym. Opieka pielęgniarska i wsparcie rodziny/opiekunów.	8	8
ZP 3	Edukacja chorego na cukrzycę, przygotowanie rodziny/opiekunów do sprawowania opieki nad chorym.	8	8
ZP 4	Opieka pielęgniarska nad chorym z astmą oskrzelową i POCHP. Postępowanie w bezdechu sennym.	8	8
ZP 5	Proces pielęgnowania pacjenta z przewlekłą niewydolnością krążenia, nadciśnieniem tętniczym oraz chorobą niedokrwienną serca. Studium przypadku.	8	8
	Razem liczba godzin wykładów	40	40

Lp.	**Treści praktyk zawodowych**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**

PZ1	Specyfika opieki pielęgniarskiej nad chorym z chorobą zwyrodnieniową stawów oraz zesztywniającym zwyrodnieniem stawów kręgosłupa.	8	8
PZ 2	Opieka pielęgniarska nad chorym w stanie apalicznym.	8	8
PZ 3	Edukacja chorego, przygotowanie do samoopieki i samopielęgnacji z chorobą naczyniową w środowisku domowym. Studium przypadku.	8	8
PZ 4	Podejmowanie interwencji pielęgniarskich u osób objętych opieką długoterminową z zaburzeniami psychicznymi.	8	8
PZ 5	Udział pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów osób upośledzonych umysłowo.	8	8
	Razem liczba godzin ćwiczeń	40	40

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca

Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1	X	X						
EPW2	X	X						
EPW3		X						
EPW4		X						
EPW5		X						
EPW6		X						
EPW7	X							
EPW8		X						
EPW9		X						
EPW10	X							
EPW11		X						
EPW12		X						
EPU1					X		X	X
EPU2					X		X	X
EPU3					X		X	X

EPU4					X		X	X
EPU5					X		X	X
EPU6					X		X	X
EPU7					X		X	X
EPU8					X		X	X
EPU9					X		X	X
EPU10					X		X	X
EPU11					X		X	X
EPU12					X		X	X
EPU13					X		X	X
EPU14					X		X	X
EPU15					X		X	X
EPK1					X		X	
EPK2					X		X	
EPK3					X		X	
EPK4					X		X	
EPK5					X		X	
EPK6					X		X	
EPK7					X		X	

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Kędziora-Kornatowska.,Muszalik M.,Skolmowska E. (red.) Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej. PZWL, Warszawa 2010.
2. Zielińska E., Guzak B., Syroka-Marczewska (red.) Opieka długoterminowa. Uwarunkowania medyczne i prawne. PZWL, Warszawa 2018.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Czajka D., Czekała B. Standardy domowej pielęgniarskiej opieki długoterminowej. Borgis, 2013.
2. Uchmanowicz I., Kubera-Jaroszewicz K. Edukacja diabetologiczna. Standard opieki pielęgnacyjnej chorego na cukrzycę. Continuo, Wrocław 2012.
3. Rutkowska E. (red.) Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych. PZWL, Warszaw 2019.
4. Jabłońska R., Ślusarz R. (red.) Wybrane problemy pielęgnacyjne pacjentów w schorzeniach układu nerwowego. Continuo, Wrocław 2012.
5. Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.) Pielęgniarstwo internistyczne. PZWL, Warszawa 2017.
6. Szewczyk A. (red.) Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2014
7. Dyk D., Gutysz-Wojnicka A. Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki. PZWL, Warszawa 2018.
8. Wilczek-Rużyczka (red.) Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego. PZWL, Warszawa 2019.
9. Adamczyk K. Pielegniarstwo neurologiczne. Pzwl, Warszawa 2000.
10. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kilańska D. (red.) Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarek. Edumetriq, Sopot 2017.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	W20	W20
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	20	20

Zajęcia praktyczne	40	40
Praktyki zawodowe	40	40
Suma godzin:	120	120

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_11

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Podstawy rehabilitacji
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	DR JANUSZ DOŚ MGR ELŻBIETA GAJEWSKA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (15); **Ćw.**: (15); **ZP** (0) **PZ** (0)	**W**: (15); **Ćw.**: (15); **ZP** (0) **PZ** (0)
Liczba godzin ogółem	30	30

C - Wymagania wstępne

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Przyswoić wiedzę z zakresu przyczyn, rodzajów, skutków niepełnosprawności oraz zasad kompleksowej rehabilitacji
CW2	Poznać rolę pielęgniarki w zakresie opieki nad osobą niepełnosprawną;
CW3	Zapoznać się z zasadami planowania opieki oraz procedurami stosowanymi w opiece nad osobą niepełnosprawną;
Umiejętności	
CU1	Rozpoznawać potrzeby i problemy osób niepełnosprawnych, wdrażać podstawowe metody i techniki usprawniania chorych, dokonywać ewaluacji zrealizowanych działań, wspierać i przygotowywać osoby niepełnosprawne do samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawne;
Kompetencje społeczne	
CK1	Zapoznać się z prawami człowieka i prawami pacjenta

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna pojęcie proces rehabilitacji oraz model organizacji rehabilitacji	D.W26
EPW2	Zna podstawowe zabiegi stosowane w rehabilitacji. Posiada podstawową wiedzę na temat oddziaływania poszczególnych zabiegów na organizm ludzki. Zna wskazania oraz przeciwwskazania względne i bezwzględne do zabiegów.	D.W27
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Zna zadania pielęgniarki w zespole rehabilitacyjnym Posiada umiejętność współpracy w zespole rehabilitacyjnym i pośredniczenia między zespołem rehabilitacyjnym, rodziną Pacjenta i instytucjami związanymi z rehabilitacją. Pomaga w doborze sprzętu rehabilitacyjnego	D.U16
EPU2	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści wykładów**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**

W1	Rehabilitacja jako proces medyczno-społeczny koncepcja rehabilitacji wg WHO	1	1
W2	Podstawowe unormowania prawne organizacji procesu rehabilitacji w Polsce	1	1
W3	Pojęcie rehabilitacji kompleksowej. Cele, zasady oraz etapy rehabilitacji medycznej, społecznej i zawodowej;	1	1
W4	Przyczyny i następstwa niepełnosprawności. Reakcja organizmu na niepełnosprawność (kompensacja i adaptacja);	1	1
W5	Podstawowe metody i techniki usprawniania chorych: kinezyterapia – rodzaje i zasady wykonywania ćwiczeń	1	1
W6	Wybrane metody fizjoterapii w profilaktyce niepełnosprawności i rehabilitacji;	2	2
W7	Masaż klasyczny i jego zastosowanie w rehabilitacji;	1	1
W8	Zaopatrzenie ortopedyczne i pomoce techniczne wykorzystywane w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych;	1	1
W9	Przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w określonych jednostkach chorobowych;	2	2
W10	Rodzaje placówek rehabilitacyjnych, ośrodki lecznicze i uzdrowiska;	1	1
W11	Zespół rehabilitacyjny i jego zadania;	1	1
W12	Podstawowe metody fizykoterapeutyczne w wybranych grupach niepełnosprawności;	1	1
W13	Systemy orzekania o niepełnosprawności – przepisy prawne	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	**15**	**15**

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
W1	Podstawowe pojęcia związane z pielęgnowaniem osób niepełnosprawnych;	1	1
W2	Reakcje na utratę sprawności, pomoc pielęgniarki w akceptacji niepełnosprawności;	1	1
W3	Kategorie i stopnie niepełnosprawności Polityka państwa wobec osób niepełnosprawnych;	1	1
W4	Zadania pielęgniarki w realizacji celów rehabilitacji;	1	1
W5	Wpływ ruchu na organizm człowieka. Aktywność ruchowa w profilaktyce wybranych chorób następstwa długotrwałego	1	1

	unieruchomienia dla funkcji organizmu;		
W6	Potrzeby zdrowotne, psychologiczne i społeczne osób niepełnosprawnych;	2	2
W7	Rehabilitacja osób niewidomych i niedowidzących, niesłyszących i niedosłyszących. Problemy psychologiczne i zawodowe w przystosowaniu do życia – zadania pielęgniarki;	1	1
W8	Edukacyjna rola pielęgniarki wobec pacjenta w zakresie usamodzielniania się z wykorzystaniem zaopatrzenia ortopedycznego i pomocy technicznych;	1	1
W9	Wybrane problemy psychospołeczne osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych w różnym wieku;	1	1
W10	Elementy rehabilitacji w pielęgnowaniu osób upośledzonych umysłowo. Problemy medyczne, psychospołeczne i edukacyjne- zadania pielęgniarki;	1	1
W11	Współpraca z człowiekiem niepełnosprawnym, jego środowiskiem oraz instytucjami wspierającymi proces rehabilitacji.(system świadczeń socjalnych na rzecz osób niepełnosprawnych w Polsce PFRON – cele i zadania. Rola organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych);	1	1
W12	Bariery w pokonywaniu niepełnosprawności i pełnym uczestnictwie w życiu społecznym (edukacyjne, ekonomiczne, psychologiczne, architektoniczne, zawodowe itp.);	1	1
W13	Udział i rola pielęgniarki w procesach leczniczych, profilaktycznych i edukacyjnych w lecznictwie uzdrowiskowym;	1	1
W14	Zapobieganie niepełnosprawności. Promowanie i utrzymanie zdrowia osób niepełnosprawnych.	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	**15**	**15**

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa: 1.Rutkowska E.(red.): Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych. Wyd. Czelej Lublin 2002 2. Strugała M., Talarska D.: Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2013 3. Kurpas D., Kassolik K. (red.): Rehabilitacja w pielęgniarstwie. Wyd. Continuo, Wrocław 2010 4. Dega W., Milanowska K.: Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 2001 5. Pielęgnowanie i rehabilitacja osób niepełnosprawnych. Przewodnik dla pielęgniarek. Zeszyt V. Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych. Warszawa 2002
Literatura zalecana / fakultatywna: 1. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.; Podstawy pielęgniarstwa. Wyd. Czelej , Lublin 2004 2. Kiwerski J.(red.) Rehabilitacja medyczna. Wyd. PZWL, Warszawa 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	15 / 15	15 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15	15
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	45	45

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_12

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Podstawy ratownictwa medycznego
2. Punkty ECTS	2
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok II, Semestr IV
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	LEK. TOMASZ WIĘCKOWSKI MGR MARCIN MAŃKOWSKI

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 4	**W**: (20); **Ćw.**: (15); **ZP** (0) **PZ** (0)	**W**: (20); **Ćw.**: (15); **ZP** (0) **PZ** (0)
Liczba godzin ogółem	35	35

C - Wymagania wstępne

Zna podstawy anatomii i fizjologii

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	zdobyć wiedzę o organizacji Państwowego Systemu Ratownictwa Medycznego oraz jednostkach współpracujących
CW2	zdobyć wiedzę związaną z algorytmem postępowania w przypadku nagłego zatrzymania krążenia u dzieci i osób dorosłych
Umiejętności	
CU1	opanować umiejętności związane z rozpoznawaniem nagłego zatrzymania krążenia

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Zna zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life, Support, BLS) i zaawansowanego pootrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS).	D.W35
EPW2	Zna zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;	D.W36.
EPW3	Zna procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;	D.W37.
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Wykonuje podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nagłośniowych;	D.U30.
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Kieruje się dobrem pacjenta, poszanowaniem godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatią w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS1
EPK2	Przestrzega praw pacjenta;	KS2
EPK3	Samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami z zasadami etyki, w tymi przestrzega wartości i powinności moralne w opiece nad pacjentem;	KS3

EPK4	Ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	KS4
EPK5	Zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu;	KS5
EPK6	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS7

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Pierwsza pomoc – aspekty prawne i etyczne. Zabezpieczanie się przed zakażeniem.	4	4
W2	Rozpoznanie stanu zagrożenia życia lub zdrowia. Ocena i monitorowanie bezpieczeństwa w rejonie działania. Mechanizmy występowania nagłych stanów zagrożenia życia lub zdrowia i ich objawy.	4	4
W3	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa osoby dorosłej i dziecka	4	4
W4	„Łańcuch przeżycia”	4	4
W5	Wykonanie defibrylacji automatycznej (AED) i bezprzyrządowe udrażnianie dróg oddechowych	4	4
	Razem liczba godzin wykładów	20	20

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Rola i zadania pielęgniarki w udzielaniu pierwszej pomocy przedlekarskiej	5	5
C2	Udział pielęgniarki w zaawansowanych zabiegach resucytacyjnych	5	5
C3	Zabiegi reanimacyjne w sytuacjach szczególnych	5	5
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	15

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPW3		X						

EPU1			X	X				
EPK1			X					
EPK2			X					
EPK3			X					
EPK4			X					
EPK5			X					
EPK6			X					

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:
1.Andres Janusz, Wytyczne resuscytacji 2010, Kraków 2010

Literatura zalecana / fakultatywna:
1. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**

	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	20 / 15	20 / 15
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10	10
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	45	45

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_NOS_13

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Badania naukowe w pielęgniarstwie
2. Punkty ECTS	3
3. Rodzaj przedmiotu	NAUKI W ZAKRESIE OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok III, Semestr V
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	PROF. DR HAB. ANDRZEJ TUKIENDORF MGR KATARZYNA BARNA

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 5	**W**: (30); **Ćw.**: (10);	**W**: (30); **Ćw.**: (10);
Liczba godzin ogółem	40	40

C - Wymagania wstępne

Nie są konieczne

D - Cele

Wiedza	
CW1	Znajomość zasad układu i edycji prac magisterskich i licencjackich
CW2	Poznanie historyczne aspekty metodologii badań,
CW3	Poznanie pojęcia modelu badawczego, podstawowych modeli badawczych,
CW4	Poznanie pojęcia grupy w badaniach naukowych
CW5	Poznanie podstawowych pojęć statystyki w metodologii badań,
CW6	Poznanie piśmiennictwa
Umiejętności	
CU1	Umiejętność konstrukcji badań na przykładzie pracy licencjackiej i magisterskiej, uzyskanie
CU2	Umiejętności odczytywania i interpretacji prostych wyników badań
CU3	Umiejętności odczytywania i interpretacji uzyskiwanych danych,
Kompetencje społeczne	
CK1	Uzyskanie kompetencji zbierania informacji, analizy i wprowadzania nowych rozwiązań i organizacji pracy oraz w środowisku,
CK2	Uzyskanie kompetencji wstępne kompetencje zarządzania bazami danych
CK3	Uzyskanie kompetencji dyskusji i rzeczowej argumentacji.

E - Efekty przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmaty pielęgniarstwa w Polsce i na świecie, opisuje metody i techniki postępowania badawczego. Zna etapy postępowania badawczego naukowej i kryteria doboru piśmiennictwa do badań, zna podstawy prawa autorskiego, rzetelności naukowej oraz zasady etyczne w badaniach naukowych	D.W38 D.W39 D.W40
EPW2	Wyjaśnia zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w pielęgniarstwie oraz potrafi zastosować ją w praktyce własnej lub zespołu. Potrafi prowadzić badania naukowe w oparciu	D.W38

	o odpowiednie narzędzia badawcze, z wykorzystaniem odpowiednich metod jakościowych i ilościowych.	D.W40
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi opracować bazę danych, wykonać podstawową analizę statystyczną oraz krytycznie interpretować wyniki badań (także dokonując analizy porównawczej z wynikami innych badaczy)	D.U31 D.U32
EPU2	Potrafi opracować i zrealizować własny jakościowy projekt badawczy i upowszechnić go, przestrzegając zasad etyki zawodowej w pracy badawczej	D.U31 D.U32

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wytyczne tworzenia pracy magisterskiej i licencjackiej, struktura prac, dobór i wykorzystanie źródeł naukowych, przygotowane prostego projektu naukowego, sposoby zbierania danych, prezentacja wyników, wymogi redakcyjne, przygotowanie obrony pracy.	6	6
W2	Podstawowe pojęcia teorii poznania, zagadnienia historyczne poznania i nauki na przestrzeni dziejów.	6	6
W3	Zagadnienia dotyczące analizy i wykorzystania informacji w nauce, zależności i zmienność obserwacji, obserwowalności i zmienności.	6	6
W4	Wybrane podstawowe zagadnienia statystyki medycznej, skale pomiarowe, zmienne i ich zależności, testowanie hipotez, analiza korelacji i regresji, ocena testów diagnostycznych, definicja punktu odcięcia i wartości referencyjnych, prezentacja wyników.	6	6
W5	Konstrukcja i planowanie badań naukowych, dobór i reprezentatywność grupy, kontrola czynników wpływających na wyniki, punkt końcowy badania, efekt placebo, konstrukcja ankiet, tłumaczenie i adaptacja ankiet.	6	6
	Razem liczba godzin wykładów	30	30

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Typy uzyskiwanych danych, konstrukcja i zasady tworzenia bazy danych, relacje danych, umiejętność prawidłowego katalogowania	4	4

	uzyskanych informacji, przygotowanie do analizy statystycznej.		
C2	Medyczne bazy piśmiennictwa naukowego, znajomość adresów i zasad funkcjonowania oraz uzyskiwania materiałów naukowych	3	3
C3	Podstawowe informacje - typy danych, zmienności, formuły, makra, zapytania. Ergonomie wprowadzania i uzyskiwania informacji.	3	3
	Razem liczba godzin ćwiczeń	10	10

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne**	**Środki dydaktyczne**
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie, określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów (wstawić „x")

Efekty	Wykład	Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne	Praktyka zawodowa

przedmiotowe	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1		X						
EPW2		X						
EPU1			X	X				
EPU2			X	X				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

1. Brzeziński J. „Metodologia badań psychologicznych” PWN Warszawa 2004
2. Brzeziński T. „Etyka lekarska” PZWL Warszawa 2002
3. Internetowy podręcznik statystyki http://www.statsoft.pl/textbook/stathome.html

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Moczko J.A. Bręborowicz G.H. Tadeusiewicz R. „Statystyka w badaniach medycznych” PWN Warszawa 1999
2. Przybyłowski J. „Logika z ogólną metodologią nauk” Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2005

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	**Liczba godzin na realizację**	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	30 / 10	30 / 10
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15	15
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	55	55

Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)	

	Wydział	TURYSTYKI I NAUK O ZDROWIU
	Kierunek	PIELĘGNIARSTWO
	Poziom studiów	Studia I stopnia
	Forma studiów	stacjonarne
	Profil studiów	praktyczny

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	**Seminarium dyplomowe**
2. Punkty ECTS	**5**
3. Rodzaj przedmiotu	**obowiązkowy**
4. Język przedmiotu	**Język polski**
5. Rok studiów	**III**
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	**Dr. hab. Joanna Jasińska, Dr Dorota Skrocka**

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1		**-**
Semestr 2		**-**
Semestr 3		**-**
Semestr 4		**-**
Semestr 5	**15 ćw**	**-**
Semestr 6	**15 ćw**	**-**
Liczba godzin ogółem	**30**	

C - Wymagania wstępne

Zaliczone przedmioty z grupy nauk podstawowych; nauk społecznych i humanistycznych; nauk w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej; nauk w zakresie opieki specjalistycznej.

D - Cele kształcenia

	Wiedza
CW1	Przekazanie regulacji prawnych, zasad etycznych i deontologicznych odnoszących się do wykonywania zawodu pielęgniarki
	Umiejętności
CU1	Ukształtowanie umiejętności dotyczących analizowania i opisu zasad opieki pielęgniarskiej
	Kompetencje społeczne
CK1	Ukształtowanie kompetencji w zakresie organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		Kierunkowy efekt uczenia się
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Student zna i rozumie istotę opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne. Opisuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych.	P6S_WG P6S_WK
EPW2	Student zna i rozumie zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu. Definiuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa w tym zakresie.	
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych	P6S_UW P6S_UU
EPU2	Student potrafi przeprowadzić badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	P6S_UW
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Student dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	P6S_KG P6S_KK

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Koncepcja badania: określenie celów badania, problemów badawczych, uzasadnienie wyboru tematu, określenie tematu projektu badawczego.		
C2	Zasady wyszukiwania informacji naukowej: Internet, medyczne bazy danych, baza Medline, inne - zajęcia w bibliotece uczelnianej.		
C3	Przegląd piśmiennictwa na wybrany temat, określenie wskaźników, zmiennych zależnych, niezależnych oraz hipotez roboczych		
C4	Wybór metody badawczej, techniki i narzędzi badawczych. Przygotowanie narzędzi badawczych do badań		
	Sporządzanie wykazu piśmiennictwa, spisu tabel, rycin, wykresów		
C5	Próba przygotowania metodologii doniesienia naukowego do czasopisma naukowego (materiał i metody, słowa kluczowe, bibliografia).		
	Razem liczba godzin ćwiczeń	….	…

Lp.	Treści projektów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
L1			
L2			

L3			
L4			
L5	…		
	Razem liczba godzin projektów	….	…

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	**Metody dydaktyczne (wybór z listy)**	**Środki dydaktyczne**
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego	
Projekt		

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy **(wybór z listy)**	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się **(wybór z listy)**
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć / aktywność	praca pisemna
Projekt		

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia				Laboratoria				Projekt		
	Metoda oceny ….	…..	…..	F2	….	….	….	….	…	…	..	..	..
EPW1				x									
EPW2				x									
EPU1				x									
EPU2				x									
EPK1				x									

I – Kryteria oceniania

Wymagania określające kryteria uzyskania oceny w danym efekcie			
	Ocena		
Przedmiotowy efekt uczenia się (EP..)	**Dostateczny dostateczny plus 3/3,5**	**dobry dobry plus 4/4,5**	**bardzo dobry 5**
EPW1	Student zna zasady opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne. Opisuje niektóre metody i techniki prowadzenia badań naukowych.	Student zna i rozumie większość zasad opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne. Opisuje metody i techniki prowadzenia badań naukowych.	Student zna i rozumie wszystkie zasady opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne. Opisuje wszystkie omawiane na zajęciach metody i techniki prowadzenia badań naukowych.
EPW2	Student zna większość zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu. Wie o konieczności zdefiniowania przedmiotu, celu, obszaru badań naukowych i paradygmatów pielęgniarstwa w tym zakresie.	Student zna i rozumie zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu. Definiuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa w tym	Student zna i rozumie wszystkie zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu. Prawidłowo definiuje przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa w tym

EPU1	Student analizuje wybrane publikowane wyniki badań naukowych	Student analizuje większość wybranych publikowanych wyników badań naukowych	Student analizuje wszystkie publikowane wyniki badań naukowych
EPU2	Student przeprowadza badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	Student potrafi przeprowadzić badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	Student potrafi przeprowadzić badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi
EPK1	Student dostrzega własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jednak nie dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	Student dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	Rozumie i zna skutki, i pozatechniczne aspekty działalności ... Student dostrzega i rozpoznaje wszystkie własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje konstruktywnej samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Egzamin dyplomowy

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:

Według grup tematycznych wybranych przez studentów

1. Babbie E., Podstawy badań społecznych, Warszawa 2008, Wydawnictwo PWN.
2. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 1985 PWN
3. Frankfort-Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych, Poznań 2001, Wydawnictwo Zvsk i S-ka.

Literatura zalecana / fakultatywna:

4. Silverman D., Prowadzenie badań jakościowych, Warszawa 2008, Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Procesy medykalizacji we współczesnym społeczeństwie, M. Nowakowski, W. Piątkowski (red.), Lublin 2017, Wydawnictwo UMCS
6. Domaradzki Jan., Społeczne konstruowanie genetyki, Poznań 2018, WN. Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny zajęć z nauczycielem/ami	30	
Konsultacje	15	
Czytanie literatury	30	
Przygotowanie tematu pracy, celu i przedmiotu badań	10	
Przygotowanie technik badawczych	15	
Przygotowanie do egzaminu	25	
Suma godzin:	**125**	
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu (suma godzin : 25 godz.):	**5**	

Ł – Informacje dodatkowe

Imię i nazwisko sporządzającego	Dorota Skrocka
Data sporządzenia / aktualizacji	

Dane kontaktowe (e-mail, telefon)	dskrocka@ajp.edu.pl
Podpis	

	Wydział	Turystyki i nauk o zdrowiu
	Kierunek	Pielęgniarstwo
	Poziom studiów	Pierwszy
	Forma studiów	Stacjonarna / niestacjonarna
	Profil kształcenia	Praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		PIEL_S1_D_01

PROGRAM PRZEDMIOTU/MODUŁU

A - Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu	Wychowanie fizyczne
2. Punkty ECTS	0
3. Rodzaj przedmiotu	DODATKOWY
4. Język przedmiotu	polski
5. Rok studiów	Rok I, Semestr I i II
6. Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu oraz prowadzących zajęcia	Mgr MAŁGORZATA MADEJ

B – Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Nr semestru	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Semestr 1	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Semestr 2	**W**: (0); **Ćw.**: (30);	**W**: (0); **Ćw.**: (30);
Liczba godzin ogółem	60	60

C - Wymagania wstępne

brak

D - Cele uczenia się

Wiedza	
CW1	Przyswoić wiedzę z zakresu wykorzystania aktywności ruchowej w kreowaniu prozdrowotnego stylu życia
Umiejętności	
CU1	Zdobyć umiejętności oraz poznać metody służące utrzymaniu i rozwijaniu sprawności fizycznej
Kompetencje społeczne	
CK1	Zdobyć umiejętności pracy w zespole.

E - Efekty uczenia się przedmiotowe i kierunkowe

Przedmiotowy efekt uczenia się (EP) w zakresie wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K)		**Odniesienie się do efektu uczenia się wg standardu**
Wiedza (EPW…)		
EPW1	Rozumie potrzebę utrzymania i rozwijania swojej sprawności fizycznej	BRAK
EPW2	Zna metody służące rozwijaniu sprawności fizycznej. Zna i rozumie potrzebę dbałości o własną sprawność fizyczną i zdrowie.	BRAK
Umiejętności (EPU…)		
EPU1	Potrafi wykorzystać aktywność ruchową w realizacji zdrowego stylu życia. Potrafi ocenić swój styl życia z perspektywy prozdrowotnej. Potrafi dostrzec niezbędne korekty stylu życia w środowisku społecznym.	BRAK
Kompetencje społeczne (EPK…)		
EPK1	Postrzega aktywność fizyczną jako funkcjonalny element zbioru zachowań zdrowotnych.	BRAK

F - Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć

Lp.	**Treści ćwiczeń**	**Liczba godzin na studiach**	
		stacjonarnych	**niestacjonarnych**
C1	Siatkówka (ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	6	6
C2	Koszykówka (ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	4	4

C3	Ćwiczenia ogólnorozwojowe (metoda obwodowa)	4	4
C4	Ćwiczenia ogólnorozwojowe (metoda stacyjna)	4	4
C5	Gry i zabawy (skoczne rzutne i bieżne)	4	4
C6	Zajęcia ruchowe przy muzyce (aerobic)	4	4
C7	Badminton (ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	4	4
C8	Atletyka terenowa (mała zabawa biegowa)	4	4
C9	Ćwiczenia siłowe body building kształtujące sylwetkę człowieka	4	4
C10	Gimnastyka (ćwiczenie poprawiające sprawność ogólną)	4	4
C11	Unihoke j(ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	4	4
C12	Piłka nożna (ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	4	4
C13	Piłka ręczna (ćwiczenia nauczające oraz doskonalące grę)	4	4
C14	Testy, sprawdziany kontrolujące poziom sprawności, Test Ruffiera, Beep Test, EUROFIT itp.	4	4
C15	Tenis stołowy (nauka i doskonalenie techniki gry)	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	60	60

G – Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne	Środki dydaktyczne
Wykład	wykład informacyjny, interaktywny, wykład z elementami dyskusji	projektor, prezentacja, swobodne wypowiedzi
Ćwiczenia	analiza tekstu źródłowego, wypowiedzi ustne, referat, metoda przypadku, wypowiedzi ustne	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne,
Zajęcia Praktyczne	ćwiczenia doskonalące posiadaną wiedzę, metoda analizy przypadku (case study), analiza dokumentacji medycznej, metoda symulacji, projekt terapeutyczny	materiały źródłowe, projektor, środki audiowizualne, materiały medyczne,
Praktyka zawodowa	rozwiązywanie wskazanych zadań zawodowych, dokumentowanie praktyki w formie dziennika,	sprzęt laboratoryjny, sale szpitalne z wyposażeniem medycznym,

H - Metody oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	**Ocena formująca (F) –** wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy	**Ocena podsumowująca (P) –** podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się
Wykład	przygotowanie się do zajęć	egzamin pisemny lub ustny
Ćwiczenia	obserwacja podczas zajęć, praca pisemna, wypowiedzi ustne	kolokwium, projekt, referat,
Zajęcia praktyczne	ocena wykonywanych zadań, prezentacja, rozwiązywanie , określonych problemów, omówienie rozwiązania problemu praktycznego, opis realizacji zadania	ocena podsumowująca
Praktyka zawodowa	przygotowanie do zajęć, ocena wykonywanych zadań praktycznych,	dokumentacja praktyki

H-1 Metody weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x")

Efekty przedmiotowe	Wykład		Ćwiczenia		Zajęcia praktyczne		Praktyka zawodowa	
	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące	Oceny formujące	Oceny podsumowujące
EPW1				x				
EPW1				x				
EPU1			x	x				

I – Kryteria oceniania

Ocena:	**Poziom wiedzy, umiejętności, kompetencji personalnych i społecznych:**
5,0	- znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,5	- bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
4,0	- dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne
3,5	- zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znaczącymi niedociągnięciami
3,0	- wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne z licznymi błędami i brakami
2,0	- niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne

J – Forma zaliczenia przedmiotu

Zaliczenie oceną

K – Literatura przedmiotu

Literatura obowiązkowa:
1.
2.

Literatura zalecana / fakultatywna:

Andruszkiewicz A., BanaszkiewiczM.: Promocja zdrowia. Wyd. PZWL, Warszawa 2010.

Arem T.: Nordic walking rozruszaj swoje ciało 2011.

Cantieni B., 52 ćwiczenia zapobiegające wadom sylwetki, metoda Binity Cantieni, Wrocław 2006.

Drabik J., Aktywność fizyczna w edukacji zdrowotnej społeczeństwa. CZ. I. AWFiS, Gdańsk 1995.

Drabik J: „Sprawność fizyczna i jej testowanie u młodzieży szkolnej". Gdańsk 1992.

Grabowski H., Co konieczne trzeba wiedzieć o wychowaniu fizycznym, Kraków, 2000.

Kuźmińska O., Popielawska H.: Taniec, rytm, muzyka. AWF Poznań 1995.

Nawara H., Nawara U. Gry i zabawy integracyjne. AWF, Wrocław. 2001.

Smoczyńska-Nachtman Urszula: Zabawy i ćwiczenia przy muzyce. COMUK Warszawa 1983.

Talaga J., Sprawność fizyczna ogólna, Testy. Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2004.

Tyrakowska A.: Fitness jako dynamicznie rozwijająca się forma rekreacji ruchowej. Możliwość wykorzystania w szkołach na lekcjach wychowania fizycznego, AWF Poznań, 2010.

Woynarowska B., Kapica M., Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej, Warszawa 2001.

L – Obciążenie pracą studenta:

Forma aktywności studenta	Liczba godzin na realizację	
	na studiach stacjonarnych	**na studiach niestacjonarnych**
Godziny zajęć z nauczycielem/ami (wykłady, wiczenia)	Ćw 60	Ćw 60
Samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	0	0
Zajęcia praktyczne	0	0
Praktyki zawodowe	0	0
Suma godzin:	60	60